

Liv i Hundelelev

En undersøgelse af tilhørsforhold i en dansk landsby

Afsluttende kandidatspeciale i Sociologi, Aalborg Universitet

Af Line Juhl

Vejleder: Anja Jørgensen

Antal Ord: 29.192

ETCS: 30

Afleveringsdato: 14. januar 2016

Forord

Specialet her kunne ikke være blevet til uden den imødekommenhed, jeg har mødt i Hundeleiv. Tak til deltagerne i interviewene for at tage jer tid til at fortælle om og diskutere livet i jeres landsby med mig.

Samtidig en tak til min vejleder Anja Jørgensen for vejledning og inspiration under specialet. Jeg er dig meget taknemmelig for din store forståelse for min atypiske og forlængede specialeproces.

Sidst men ikke mindst vil jeg gerne takke mit kære bagland for opbakning, adspredelse og kærlighed under specialeperioden. En helt særlig tak til Portvinsklubben.

Tak til sødeste Vega og selvfølgelig, nu ikke helt så lille, Jarl, der kom til undervejs.

Line Juhl, januar 2016

Abstract

The point of departure for this master thesis has been the notion, that contemporary society are described as influenced by globalization and urbanization and more over individuals' attachment to geographical place has been argued as eroded. However, do places still mean something to individuals today and does place attachment still occur? My starting point is an interest in how late modern perspectives on belonging is experienced in a village setting in Denmark. Therefore, this master thesis treats the issue of local belonging of inhabitants of a small Danish village.

Taking the research question of the thesis as a point of departure, the master thesis falls under the qualitative research. The village Hundeleiv in North Jutland is used as a case of local belonging in a village setting. The empirical foundation is a double interview and a focus group interview. In all, seven inhabitants of Hundeleiv have been interviewed about their experiences with living in the village.

In regard to theory of science, the thesis rests on a hermeneutic basis. Yet, with inspiration from the adaptive research process, during the analysis of the empirical findings, theory is used as to interpret the inhabitants' experiences of local belonging. As a result of working with the empirical knowledge and deriving from the prefatory theoretical discussion are three exploratory ideas, structuring the analysis. These three exploratory ideas are: *social relations*, *the physical town* and *geography*. The theoretical framework of the master thesis is made up of two perspectives of belonging: *elective belonging* as understood by Mike Savage, Gaynor Bagnall and Brian Longhurst (2005), *selective belonging* as understood by Paul Watt (2009).

The analysis of how the inhabitants of Hundeleiv experience belonging especially shows how the social aspects permeate all elements of the belonging. Informal, spontaneous encounters in the streets and in the local co-op make the street scene and the place identifiably to the inhabitants, and they further the inhabitants' sense of belonging to the village. The inhabitants also participate in more formal meetings relating to the local association activities centred on the local school. As a result, networks and neighbourliness emerge from the informal encounters and the formal communities. Through the closeness derived from these social connections the inhabitants attach significance to the place, and they become attached to them. Still, the physical village and the geographical location also matter significantly, although not in themselves. The physical, material and geographical elements of the place are given substantial added weight. Notably, the local co-op and school weighs greatly as they become a setting for the social connections of the inhabitants. Thus, the inhabitants' sense of belonging is created and sustained through the social aspects.

Thereupon is a discussion of the inhabitants' experienced belonging where it is argued that this can be seen as a reflective, active choice. As described by the concepts of elective belonging, the sense of belonging to specific local places occurs due to a linkage between the place and the individual's identity. Referring to the above, it is emphasized that the inhabitants of Hundeleiv have actively chosen to live there through elective and selective belonging. Moreover, starting with elective and selective belonging, the experienced belonging is understood as a process in which individuals attach their biography to their residential location that are appropriate to their

sense of self. The inhabitants of Hundeleiv mainly position their village in in proportion to other places, in particular next villages and urban environments. Again, the social aspects permeate judgement; the inhabitants of Hundeleiv point out that in Hundeleiv proximity and neighbourhood flourish, whereas in the big city a distinctive anonymity thrives.

In conclusion, it is inferred that the inhabitants of the village primarily experience belonging through the social closeness and connections in the village. The physical village and the geographic location also affects the sense of belonging to the village, however not in themselves, but because the physical and material aspects constitute an open arena to the social connections.

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	1
Bidrag til forståelse af tilhørsforhold.....	1
Et skift i det sociale liv	1
Steder og det lokale.....	3
Det lokale i det globale og omvendt.....	4
Mobilitet og stedtilknytning	5
Problemformulering	8
Præcisering af problemformulering	8
Teoretisk ramme	10
Elective belonging.....	10
Selective belonging.....	12
Forskelle og ligheder og anvendelse af de teoretiske perspektiver.....	14
Metode	17
Metodevalg.....	17
Et hermeneutisk afsæt	17
Forskningsstrategi.....	18
Kvalitativ forskning og casedesign.....	18
Metodisk fremgangsmåde.....	19
Interviewguides	19
Informeranter	19
Interviewsituation og efterbehandling.....	20
Analysestrategi	21
Case for en landsby - Hundeleiv	23
Hundeleiv.....	23
Institutioner, handel og foreningsliv	24
Analyse	26
Sociale relationer.....	28
Netværk – mere end bare familien	28

Naboskab og hjælpsomhed	29
Foreningsliv som netværksskabende	31
Et ikke-tvunget fællesskab.....	32
Den fysiske by	33
Gadebilledet	33
Skolen som sted for formaliserede fællesskaber	34
Sted for frivilligt arbejde.....	34
Skolen lukker og slukker	35
Ny friskole i Hundelevej.....	36
Brugsen som ramme for uformelle møder.....	37
Geografi	39
Byens størrelse og karakter	39
Placeringen i det rurale opland	41
Diskussion	45
Bosætningen.....	45
Indfødte og tilflyttere	45
Bosætning og biografisk livshistorie.....	46
Boligsocial positionering.....	47
Konklusion	49
Litteratur.....	51
Bilagsoversigt.....	54
Bilag 1. Interviewguide – dobbelt interview	55
Interviewguide - dobbeltinterview.....	55
Bilag 2 - Interviewguide – fokusgruppeinterview.....	59

Indledning

Specialet her tager sit afsæt i en grundlæggende interesse for den forandring, der sker i det danske samfund, hvor flere og flere flytter væk fra landdistrikterne, der i disse år oplever en betydelig nedgang i befolkningstallet samt en samtidig ændring i befolkningssammensætningen. Landet, landdistrikterne er blevet set som hjemsted for danske grundværdier og nære fællesskaber,

Særligt siden 2007 har der været et øget, fokus på de danske landområders afvikling, og med termer som *Den Rådne Banan*, *Udkantsdanmark* og *Landsbydød* tegnes et billede af tilbagestående områder uden nogen særlig lys fremtid (Bjerring 2007, Beck og Ebbensgaard 2009). En analyse fra Jyske Bank i 2013 viser desuden, at der siden 2010 er sket en historisk stor fraflytning fra land til by, og i 2013 var der nettofraflytning fra hele 58 ud af de 98 danske kommuner (Jyske Bank 2013). Med den stigende vandring fra land til by er lokale steder i dag så stadig relevante for individer? Og knytter individer sig overhovedet til lokale steder? Omdrejningspunktet for specialet her er livet og stedtilknytningen i en mindre dansk landsby, og der sættes fokus på om og på hvilken måde beboerne oplever et tilhørsforhold til den landsby, de bor i.

Bidrag til forståelse af tilhørsforhold

Med afsæt i en diskussion af hvilken betydning urbaniseringen har haft for sociale relationer og lokale steder, vil jeg her træde et skridt tilbage for at tydeliggøre, hvordan det lokale er relevant for individer i dag. Således vil specialets problemfelt nedenfor blive udfoldet gennem en række teoretiske og mere empiriske bidrag inden for (rural- og by)sociologien, samt relevant eksisterende forskning på området. Mit afsæt for kapitlet her er, hvorledes den sociale interaktion og tilhørsforhold til lokale steder har forandret sig med forandringer i samfundsstrukturene, hvilket yderligere vil udfolde problemstillingen gennem en historisk kontekstualisering. Samlet leder det efterfølgende frem til specialets problemformulering.

Et skift i det sociale liv

Sociale relationer i de traditionelle rurale områder påpeges at være indlejret i et net af tætte personlige, familiære relationer, som strukturerer ethvert aspekt af individernes liv (se bl.a. Hofferth og Iceland 1998). Men med industrialiseringen og den samtidige urbanisering sker der en ændring i denne organisering der betyder, at nærheden til disse relationer ændres radikalt. Det beskrives bl.a. af den tyske sociolog Georg Simmel tilbage i starten af det 20. århundrede med begreberne 'lillebyen' og 'storbyen' (Simmel 1998). I sit essay om 'Storbyerne og det åndelige liv' påpeger, Simmel at et liv i storbyen er er en "... *dyb modsætning i forhold til lillebyen og landlivet, med den langsomme, mere tilvante, regelmæssigt flydende rytme i dens sansemæssigt-åndelige livsform.*" (Simmel 1998:192). Simmel argumenterer for, at storbymentaliteten radikalt ændrer de sociale relationer og løser individerne fra de nære tætte fællesskaber. Med urbaniseringen opnår individerne nok en større frihedsfølelse, men samtidig opnås også en følelse af ensomhed og af at være forladt (Simmel 1998:191-207). Med udgangspunkt i Simmels begrebsunivers kan mindre landsbysamfund forstås som et eksempel på lillebyen, hvor der eksisterer tætte, følelsesmæssige relationer, og hvor individerne er tæt forbundet til det lokale sted. Men er det stadig tilfældet? Eksisterer der i landsbyer en orientering mod hinanden, eller er den afløst af en løsere social organisering, hvor individerne ikke indgår i nære sociale relationer med hinanden?

Også med henvisning til den tyske sociolog Ferdinand Tönnies skal den stigende industrialisering og urbanisering ses som en trussel mod de lokale fællesskaber (Lee og Newby 1980:43). Tönnies pointerer, med begreberne *gemeinschaft* og *gesellschaft*, at de traditionelle fællesskaber, der eksisterede i *gemeinschaft* undermineres af *gesellschaft*-fællesskaberne. Tönnies skriver herom, at: "*All intimate, private, and exclusive living together, so we discover, is understood as life in Gemeinschaft (Community). Gesellschaft (society) is public life – it is the world itself. In Gemeinschaft with one's family, one lives from birth on, bound to it in weal and woe. One goes into Gesellschaft as one goes into a strange country*" (Tönnies 1957:33-34). Generelt for *gemeinschaft*-prægede fællesskaber er det essentielle det indre bånd, den kollektive bevidsthed, der er med til at skabe sammenhængskraft. Her inddrages *community* som andet ord for *gemeinschaft*. Sat i relation til specialets problemstilling er det netop lokalsamfundets betydning for de lokale tilhørsforhold, der i specialet sættes fokus på. Generelt fødes individer ind i *gemeinschaft* og disse fællesskaber er præget af følelser og tætte, sociale relationer. *Gesellschaft* derimod er mekanisk og ofte konstrueret, og relationer mellem individer er tilfældige, overfladiske og bundet op på kontrakter. Således er det et mere formaliseret fællesskab i forhold til nære følelsesmæssige *gemeinschaft*-prægede fællesskaber (Tönnies 1957:33-67).

Med henvisning til Georg Simmel, som det også fremhæves hos Ferdinand Tönnies, opstod der med moderniseringen en ændring af fællesskabsformerne. Fra at være nære fællesskaber karakteriseret ved en lille tæt kreds af individer til at blive brudt op og i stedet være store ikke afgrænsede fællesskaber. De rurale områder afspejler ifølge Simmel og Tönnies det traditionelle liv og samfund, og storbyen bliver manifestationen af moderniteten. Simmel karakteriserer dog også lillebyen som et sted, hvor livet kontrolleres af følelser og at jo mindre den sociale gruppe er, desto mindre er individets handlefrihed grundet en *social overvågning* i lokalmiljøet (Simmel 1998:200). Ifølge såvel Simmel som Tönnies er det kendetegnende ved det moderne samfund, at individer "... *overvinder geografisk rum og skaber relationer og fællesskaber på tværs af rummet.*" (Jørgensen 2008:11). Således bliver det sociale rum løftet fra det geografiske rum.

Denne orientering mod forskellene mellem fællesskaberne og tilhørsforholdet i det traditionelle liv på landet i modsætning til livet i storbyen har været udgangspunktet for sociologiens tilgang til stedtilknytning og tilhørsforhold (se bl.a. Hofferth og Iceland 1998, Jørgensen 2006:10). Livet i storbyen karakteriseres som problematisk og modsætningsfyldt i relation til det sociale liv, herunder fællesskabsformerne og også individernes tilknytning til steder. Heri ligger altså en forståelse af, at det traditionsrige fællesskabsprægede og sociale liv på landet er godt for individet, hvorimod det individualiserede og hektiske liv i storbyen har store negative konsekvenser for individet og det sociale liv (Simmel 1998, Tönnies 1957). Disse teoretiske perspektiver inddrages ikke i specialet med et ønske eller en forventning om at kunne genfinde en "lilleby" i Simmels optik eller et egentlig *gemeinschaft*-fællesskab i den inddragede landsby. Derimod inddrages de, fordi skelnen mellem land og (stor)by vurderes analytisk at kunne bidrage med en væsentlig forståelse af hvordan tilhørsforholdet i landsbyen opstår. Da Simmel skrev essayet om storbyerne, eksisterede der et tydeligt skel mellem land og by. Op igennem det 20. århundrede udviskes dog linjerne mellem land og by, ikke blot geografisk, men også i en mere teoretisk terminologi, og den klassiske skelnen mellem land og by afløses af indførelsen af termen 'rum' og dennes relation til det sociale (Jørgensen 2010:12). Dette skyldes bl.a. byernes eksplosive udvikling og en effektiv udvikling af infrastruktur (Jørgensen 2006:12).

Lee og Newby (1983) påpeger desuden med udgangspunkt i 1960'ernes England, at mange rurale områder på ingen måde kunne karakteriseres som værende *gemeinschaft*-lignende. Derimod var disse områder præget af rationalitet, geografisk mobilitet, anonymitet og under konstant forandring. Karakteristika der ellers, i Simmels

optik, er forbundet med storbylivet. Dette er en pointe, der er vigtig at holde sig in mente, da landsbyer i dag, således antages at være rum for socialt liv, der langt fra alene er bundet op på det traditionelle agrikulturelle samfund med, hvad det indebærer af små produktionsenheder og familiesammenhold i generationer (Lee og Newby 1983). Det sociale liv kan derfor ikke længere entydigt forstås ud fra en orientering mod forskelle mellem land og by. Med deruraliseringen og byernes eksplosive vækst har bykulturen strakt sig ud over egne grænser og grebet ind i, hvad der traditionelt set har været geografiske landområder. Det er dog ikke ensbetydende med, at der ikke stadig, også i dag, eksisterer en egentlig land(sby)kultur og en egentlig bykultur, men disse er blot ikke lige så skarpt geografisk afgrænset længere (Jørgensen 2006).

Som ovenstående påpeger, er grænsen mellem land og by blevet udvisket, og med et forskningsmæssigt fokus på relationen mellem rum og det sociale er skellet her imellem mindre tydeligt. Men hvordan spiller geografiske lokaliteter og sociale relationer sammen? I og med at sociale relationer påpeges at være løftet ud af det geografiske rum, og at individer mister nærheden til de lokale steder, følger neden for en diskussion af, hvad et sted egentlig kan forstås som værende.

Steder og det lokale

Steder kan være svært definerbare, da det er et hverdagsligt begreb, og der synes at være en commonsense forståelse af, hvad et sted er (Creswell 2004:1; Buttimer 1980:167, 172). Stedet udgør dog først og fremmest den synlige og materielle betingelse for beboernes hverdagsliv, men stedet er ikke blot en fysisk og materiel afgrænset lokalitet. Creswell beskriver steder således: *"One answer is that they [places, red.] are all spaces which people have made meaningful. They are all spaces that people are attached to in one way or another. This is the most straightforward and common definition of place – a meaningful location"* (Creswell 2004:7). Steder (places) forstås i denne optik således som rum (spaces), der er meningsfulde og har værdi for individet. Ifølge geografen Ann Buttimer (1980) indeholder steder adskillige dimensioner: *"There are many dimensions to meanings ascribed to place: symbolic, emotional, cultural, political, and biological. People have not only intellectual, imaginary, and symbolic conceptions of place, but also personal and social associations with place-based networks of interaction and affiliation."* (Buttimer 1980:53). Således påpeger Buttimer netop også, at individer forbinder steder med sociale relationer og således ikke blot opfatter steder grundet dets materielle, politiske og kulturelle dimensioner.

Den personlige opfattelse og meningstilskrivning er en væsentlig faktor i definitionen af et sted. Med Henvi sning til Henry Lefebvre påpeger den danske (social)geograf Kirsten Simonsen (2001), at praksis, krop og rum er uadskillelige fænomener, og at individers forhold til rum aldrig er en simpel lokalisering. *"Det betyder, at en social begrebsliggørelse af den menneskelige krop og rummet gensidigt kommer til at konstituere hinanden, og dermed at social praksis og rum må betragtes som uadskillelige."* (Simonsen 2001:37). Simonsen definerer her sted (place) som værende *"... en specifik lokaliseret artikulation af sociale praktikker, sociale relationer og sociale processer samt de erfaringer og symbolske betydninger af stedet der findes hos forskellige brugere."* (Simonsen 2001:42). Steder er altså først og fremmest et sted qua de sociale praksisser, relationer og erfaringer, individer gør sig her. I denne optik kan steder derfor ses som et rum, der igen og igen produceres af de individer, der indtager rummet og gør det meningsfuldt for dem. Stedet er dermed ikke passivt, men kan anskues som en præmis for de sociale relationer, som det fx ses hos Casey (2001).

I relation hertil, og til specialets problemstilling om tilhørsforhold i en landsby, er hjemmet også særligt relevant, da hjemmet er den nærmeste ramme om det liv, der leves i landsbyerne. Herom skriver Timothy Beatley "Home

is an important word in our place language.... It is a place that we like very much or love, that makes us feel secure and cozy, where we enjoy being, that replenishes, refreshes, reinvigorates us, to which we have significant attachments. Going home is a good thing – these are places that reassure us, provide shelter and safety, where there is rest and nourishment. These are places that are familiar to us.” (Beatley 2004:30). Hjemmet er således et sted, individet har et særligt bånd til, et særligt tilhørsforhold til. Hjemmet er dog ikke blot de fire fysiske mure, som udgør det hus/den bygning, der kaldes hjem, men det er derimod et bredere perspektiv på hjem, der også er udgjort af lokalsamfundet med gaderne, naboerne og fællesskabet her. Derfor introducerer Beatley også begrebet *lifeterritory*, der favner de fællesskaber/lokalsamfund, landskaber og miljøer, individerne bevæger sig i (Beatley 2004:30). I relation til specialets problemstilling kan Beatleys pointe om *lifeterritory* henføres til landsbyen, som er mere end et fysisk sted, det er også de lokale fællesskaber der eksisterer her. Og med udgangspunkt i ovenstående definitioner på steder formodes at indeholde adskillelige dimensioner, der er med til at konstruere og konstituere stedet.

Det lokale i det globale og omvendt

Foruden de sociale praksisser, er globaliseringens påvirkning også af stor betydning for et sted. Stedet skal ikke ses som et afgrænset lokalt område, men også som konstrueret og påvirket af de globale kræfter, der strømmer ind i stedet via den mobilitet, der foregår her. Her kan der trækkes tråde til Doreen Massey, der med begrebet *global sense of place* påpeger, at det globale også er til stede i det lokale, og at stedet konstitueres i og af interaktionen mellem disse to (Simonsen 2001:42). I den globale verden, hvor fx både varer, personer og information bevæger sig hurtigt og ubesværet på tværs af landegrænser især i kraft af stor mobilitet, fysisk såvel som teknologisk, så er det globale allestedsværende også i de lokale nærmiljøer. Nyheder, mails og telefonopkald strømmer ind. Vi flytter os i hverdagen, vi rejser ud i verden og vender tilbage med nye inputs og minder om andre steder. Videre argumenteres der også for, at individer i dag har en *global sense of belonging*, netop fordi de er så vant til at begå sig i de globale strømninger, der er muliggjort af mobiliteten. Steder skabes og opretholdes i de globale strømninger, de er en del af (Massey 1991).

I forlængelse af ovenstående er det relevant, hvordan Timothy Beatley påpeger vigtigheden af de lokale steder, netop grundet den stigende globalisering, dette formuleret således:

“... we fundamentally need places, and in this increasingly global epoch this need is more critical than ever before. We need meaningful places to improve the quality of our lives and the depth and meaning of our personal and interpersonal relationships. (...) Strong connections and commitments to place will help to inoculate against indifference to landscape and environmental effects and impacts, wherever they occur.” (Beatley 2004:17).

Globaliseringen påpeges således at have den konsekvens, at der i byerne og på steder er blevet skabt en anonymitet og en ensartethed, der gør, at individer har mistet kontakten til det, Beatley kalder *real places* (Beatley 2004:3-4.) Samtidig påpeges det, at *“Meaningful lives require unique and particular places.”* (Beatley 2004:3). Således understreges vigtigheden af netop lokale steder i en global verden, og at *real places* er vigtige for mennesker, fordi der her kan findes en følelse af hjemlighed og tryghed. Mike Savage et al. (2005) forklarer det ydermere således: *“Residential place continues to matter since people feel some sense of ‘being at home’ in an increasingly turbulent world. Thus, even though continuing to be relatively fixed, housing is also thoroughly the subject of reflexivity. It follows that in a mobile, global environment, location in fixed physical space may be of increasing relative significance in the generation of social distinction”* (Savage et. Al. 2005:12).

Lokale steder er således stadig relevante for individer, særligt grundet de globale strømninger. Individer har brug for steder at føle sig hjemme i de turbulente globale strømninger. Den stigende globalisering fremhæves af de tidlige sociologer som Simmel og Tönnies at have betydet, at de lokale steder er blevet irrelevante, men i den senere periode af det 21. århundrede synes det, at den påstand har fået kamp til stregen, og det er blevet mere fremtrædende, at lokale steder fortsat har stor betydning for individer. Ifølge Buttimer (1980) involverer steder et aspekt af både immobilitet og mobilitet og argumenterer for, at *sense of place* relaterer sig til 'home' såvel som 'reaching out' (Buttimer 1980). Her kan der drages en parallel til Helene Oldrup (2009) undersøgelse af menneskers bosætning og boligvalg. I forbindelse hermed finder Oldrup, at der i menneskers, særligt tilflyttere til suburbane områder, bosætning findes modsætninger mellem æstetik og pragmatik, mellem at bo i forstaden men samtidig være forbundet til storbyen og mellem glæden ved naturen og en erkendelse af at naturen faktisk er ikke-autentisk (Oldrup 2009). Denne undersøgelse understreger endvidere, at individers refleksive bosætning også sker ud fra en pragmatisk vurdering af, hvor hverdagen bedst kan hænge sammen. Oldrup argumenterer for, at residentiale rammer indeholder komplekse konfigurationer (Oldrup 2009). Med en nyere orientering modsætter mobilitet således ikke, at individer kan være knyttet til lokale steder – og såvel immobile som de mobile ressourcer er vigtige i forhold til individers tilhørsforhold til steder. Nedenfor uddybes det yderligere, hvordan netop mobilitet påvirker tilhørsforholdet til de lokale steder.

Mobilitet og stedtilknytning

At øget mobilitet samt den teknologiske fremgang har påvirket de lokale fællesskaber negativt, således at individer bliver frakoblet og distanceret fra de lokale fællesskaber, påpeges i flere teoretiske perspektiver (Bauman 2002, Massey 1991). Men med henvisning til Heidegger og begrebet 'dwelling' (at føle sig hjemme på et sted) argumenterer John Urry (2000) dog for, at *"...contemporary forms of dwelling almost always involve diverse forms of mobility (...) people dwell in and through being both at home and away, through the dialectic of roots and routes"* (Urry 2000:132). Dermed sætter Urry med sin forståelse af mobilitet fokus på, at individer til trods for udbredt og stigende mobilitet stadig knytter sig til steder. Således skal mobilitet og belonging ikke, som det tidligere udpræget har været forstået, forstås som hinandens modsætninger (Fallov et al. 2013), men stedtilknytning sker også i kraft af individers mobilitet: *"Attachment to place can occur at a variety of geographical scales ranging from the home to the city, region and nation."* (Watt og Smets 2014:9). Endvidere påpeges det, at det, med mobilitet inddraget på et analytisk niveau, er muligt at tegne et billede af, hvordan stedet forstås og præsenteres af individerne her (Watt og Smets 2014:11).

I relation hertil fremhæver Maria Lewicka (2011) i et teoretisk review af stedtilknytning, at der er to primære sociale faktorer, der har betydning for stedtilknytningen. For det første er det den tid, individet har været bosat på det specifikke sted. For det andet er det, hvordan naboskabet virker, og jo tættere et naboskab, der eksisterer på det lokale sted, des højere er stedtilknytningen hertil. Med andre ord, har individers oplevelser af steder betydning for deres relation hertil, hvor gode sociale relationer fordrer positive fornemmelser af steder (Lewicka 2011). I forlængelse af Lewickas påpegning af, at et tættere naboskab fører til en højere grad af stedtilknytning, er det interessant, hvordan det hos Robert David Putnam (2000) påpeges, at tilknytning til lokale steder betyder en højere grad af engagement i lokalsamfundet (Putnam 2000:204-215). Her påpeges mobiliteten også at spille en rolle. Putnam argumenterer for, at de, der bruger meget tid på pendling ikke i så høj grad overkommer at engagere sig i lokalsamfundets aktiviteter eller foreningsliv bl.a. grundet tidsmæssige årsager (Putnam 2000:204-215).

Kastes blikket på Zygmunt Bauman (2002), er der med den flydende modernitet sket et fravær af stedtilknytning for den 'eks-territorielle elite', mens 'masserne' er underlagt en tvangsmæssig stedtilknytning. I Baumans forståelse af stedtilknytning ligger også en forståelse af, at individer i den flydende modernitet ikke søger (lokale) fællesskaber på samme måde som tidligere i den faste modernitet (Bauman 2002). Der er igennem samfundsudviklingen opstået 'globale eliter', der som gruppe ikke deltager i og har vendt ryggen til lokale samt nationale fællesskaber. For eliten er lokale fællesskaber noget, der påtvinges dem. Mens øvrige individer, masserne, i samfundet er afhængige af disse fællesskaber. Med andre ord er individer i det senmoderne samfund, særligt den gruppe, der af Bauman karakteriseres som den globale eks-territorielle elite, ikke bundet til noget geografisk forankret sted. Denne gruppe søger netop ikke-fællesskaber, de vælger faktisk helst fællesskaber fra og finder, at fællesskaber, der er forankret et geografisk sted hæmmer dem i deres bevægelsesfrihed. Den segregering, der sker, hvor eliten skilles fra de stedbundne, skaber ulighed, og mobiliteten bliver udløsende faktor herfor (Bauman 2002).

I en undersøgelse af tilhørsforhold i henholdsvis Gentofte og Herlev finder Ottosen (2009), at beboere i Herlev ofte bosætter sig her som voksne, hvis de selv er født og opvokset her. Ligeledes finder hun det i Gentofte, hvor *de indfødte* har mange familierelationer i området og hverdagspraksisser bundet op på nære, familiære relationer. Det stærke stedbundne tilhørsforhold i Gentofte forstærker oplevelsen af at være rodfæstet og at høre til. De indbyggere som Ottosen betegner som 'overklasse indfødte' i Gentofte har et stort familienetværk på stedet og dyrker dette aktivt. Det findes således, at det netop er overklassen, der er mest knyttet til stedet – dette både funderet i det familiære bånd og en bevidsthed om at høre en særlig distingveret klasse til (Ottosen 2009). I tråd hermed introducerer Mike Savage et al. (2005) et perspektiv på stedtilknytning, der også er relateret til, at tilknytning til steder er forbundet med et vist form for *boligsocialt hierarki*, hvor individer med deres tilknytning til lokale steder kan signalere deres sociale (symbolske) position og samtidig med distancere sig fra andre steder (Savage et al 2005).

Med henvisning til Hans Skifter Andersen kan der her drages paralleller fra bysamfund til land(-sby)samfund, som mindre afgrænsede geografiske enheder, da han netop finder, at individer i høj grad er knyttet til deres lokalområde og ikke kun til de sociale relationer og de lokale fællesskaber, der findes i boligområdet. Som Ottosen konkluderer det, er der også her lav mobilitet; individer flytter ikke ofte fra deres nærområde, især ikke hvis de er født og opvokset her, eller har været bosat her gennem lang tid (Andersen 2010). Ifølge såvel Ottosen som Andersen er den geografiske tilknytning til et lokalt sted i det (sen)moderne samfund ikke blevet irrelevant og uden betydning for individet. Samtidig er det nære familienetværk af stor betydning for individers tilhørsforhold til lokale steder.

Den emotionelle tilknytning til et sted benævnes af Timothy Beatley (2004) som *place attachment*, hvor *community rootedness* derimod indbefatter, i hvilken grad individet føler sig som en del af et sted/lokalsamfund. Disse to dimensioner af tilhørsforholdet eller stedtilknytningen påpeges som vigtige i forhold til individers valg af bosted og i forhold til, hvor villige individerne er til at bevare og forbedre stedet. Få individer er engageret i dette, hvis de ikke er knyttet eller *rooted til stedet*. Altså er fysiske såvel som sociale kvaliteter vigtige faktorer i individets stedtilknytning. Beatley påpeger dog her også, at jo mere naboskab der eksisterer på stedet, jo større er tilknytningen (Beatley 2004). I sit afsluttede antropologispeciale fra Københavns Universitet har Anna Pedersen Bækthøj (2015) i en undersøgelse af sammenhængskraften i et lille sogn på Nordfyn fundet, at landsbylivet i høj grad er sammenkoblet med slægtskab og sociale relationer. Hun finder at, hvad hun kalder for *landsbyskab*, måden at være naboer på, er kædet sammen med de sociale relationer og det slægtskab, der

eksisterer i sognet samt et relativt homogent fællesskab. Dette fællesskab eksisterer og skabes i særlig grad gennem deltagelse i aktiviteter og arrangementer i området, herunder især deltagelse i arrangementer, hvor måltidet er i centrum (Bækhøj 2015).

Gunnar Lind Haase Svendsen, Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter, Syddansk Universitet, (2007) sonderer her mellem *stedbundne* og *ikke-stedbundne ressourcer*. De stedbundne ressourcer dækker, ifølge Svendsen, blandt andet over lokale netværk, som han, med inspiration fra Bourdieu, kobler sammen med social kapital. Svendsen pointerer yderligere, at den sociale kapital er netværksbaseret og ressourcemæssigt på linje med økonomisk og kulturel kapital for det enkelte individ (Svendsen 2007). Dog fremhæves det ikke, hvilke sociale mekanismer der sikrer en personlig involvering i de lokale netværk, men *"Den implicitte tese er dog, at det er lettere at blive en del af fællesskabet, hvis man i forvejen har et vist kendskab til de andre borgere i lokalsamfundet, og hvis de andre ligner en selv."* (Sørensen og Levinsen 2010:221).

I ovenstående har det været mit ønske at se på lokale steder og stedtilknytning gennem et teoretisk og empirisk blik på de samfundsforandringer, der har ændret forholdet for individers tilhørsforhold til lokale steder. De tidlige sociologier som Simmel og Tönnies, men også senere teoretikere som f.eks. Bauman løfter de sociale relationer ud af de lokale rum. Med stigningen i urbanisering og globalisering påpeges de sociale relationer at være blevet løftet ud af geografiske lokale steder. Storbyen og globaliseringen er ensbetydende med en degradering af det lokale tilhørsforhold, og steder er ikke på samme måde relevante for individerne. Det betyder, at stedbundetheden forbindes med det præmoderne samfund og individerne, der føler et tilhørsforhold beskrives som tilbagestående. Her pointerer særligt Bauman, at tilhørsforhold til steder udelukkende sker af tvang. Globaliseringen og særligt den stigende mobilitet er blevet påpeget som en afgørende faktor for, at tilknytning til steder er blevet adskilt fra de sociale relationer, og dermed kan tilknytning til geografiske lokaliteter anskues som et levn fra det tidligere traditionsbundne samfund (Jørgensen, Fallov og Knudsen 2011). De nyere teoretiske diskussioner påpeger dog, at lokale steder forsat er relevante for individer i det senmoderne samfund. Særligt fordi mobiliteten ikke skal opfattes som stedtilknytningens antitese, men mobiliteten har brug for lokale steder. De senere teoretiske perspektiver fokuserer således på, at (kosmopolitiske) individer i deres tilhørsforhold ikke er løsrevet fra lokale steder: Dette understreges yderligere af Mike Savage et al. (2005), der netop konkluderer at individers refleksive valg og de lokale forhold på stedet betinger det oplevede tilhørsforhold (Savage et al. 2005).

Specialet skriver sig med ovenstående ind i en teori- og forskningstradition, der fremhæver spatialiteten som vigtig for forståelsen af, hvordan sociale relationer konstrueres og konstitueres (på stedet). Her er det fremtrædende, at bestemte lokale steder har hver deres unikke karakteristika, kultur og tradition, og steder ikke har samme mening og betydning for enhver (Massey 1991, Buttimer 1980). Tilknytningen til lokale steder påpeges stadig at have betydelig vægt i individers hverdagsliv. Stedtilknytning til lokale steder sker igennem stor mobilitet, men især igennem hvilken mening individerne tilskriver disse steder og de sociale praksisser og relationer på stederne.

Problemformulering

Med afsæt i ovenstående diskussion af, hvad et sted er, og hvilken betydning steder har for individer i dag, præsenteres nedenfor specialets problemformulering.

Som det fremgår af indledningsafsnittet kan steder forsat forstås som relevante for individer, og der opstår på trods af stigende globalisering og mobilitet forsat stedtilknytning til lokale steder. Steder er ikke blot objektive, men de konstrueres også af de individer, der bor her og bruger stederne. Steder er foranderlige, hvilket stedtilknytningen også kan forstås som at være. Tilknytning til sted forstås i dette speciale som den subjektive og emotionelle tilknytning til et sted. Forud for dette går, at stedet kan indeholde faktorer/dimensioner, som individerne på stedet finder så meningsfulde, at de føler sig knyttet til sted, endda måske hjemme. Dermed bliver stedet en del af individernes identitetsmæssige arbejde og deraf betydningsfuldt for dem. Sigtet med specialet er at opnå en forståelse for, hvordan indbyggere i en dansk landsby oplever stedtilknytningen. Derfor er det sigtet gennem empirisk arbejde at lade indbyggerne i en landsby italesætte deres oplevelser med den landsby, de bor i, og der igennem lade deres oplevelser af stedtilknytning komme til udtryk. Dette har ledt frem til neden for følgende problemformulering:

Hvordan oplever indbyggerne i en dansk landsby et tilhørsforhold til byen?

Præcisering af problemformulering

I relation til problemformuleringen følger her neden for en præcisering, dels af problemformuleringens ordlyd, men også en kort redegørelse for, hvordan resten af specialet tager afsæt i besvarelsen heraf. Til problemformuleringen har jeg, med udgangspunkt i specialets indledning, arbejdet med, at tilhørsforhold til en et sted, her en landsby, kan siges at indeholde tre dele: 1) Sociale relationer, 2) Den fysiske by, 3) Geografi.

Det sted, der undersøges i specialet her, er en specifik landsby. Med reference til de forskellige forståelser af steder, sættes der fokus på flere dimensioner af, hvordan indbyggerne oplever at knytte sig til landsbyen. Derfor tages der højde for, at landsbyen er et geografisk, fysisk og materielt sted. Det er rammen om indbyggernes liv. Endvidere sættes der også fokus på en forståelse af, at de sociale praksisser og relationer i byen/på stedet spiller en særlig rolle for, hvornår et rum bliver et sted. De sociale praksisser er indlejret i stedet og er samtidig medskaber her. Samtidig vurderes de sociale relationer at have en særlig betydning for, hvorvidt individer oplever at knytte sig til et sted. Derfor lægges der i specialet her særligt vægt på de sociale relationer, hvor igennem indbyggerne formodes, at knytte sig til landsbyen. I relation til de sociale relationer og med afsæt i Georg Simmel og Ferdinand Tönnies' forståelse af, at livet i mindre enheder byder på nære fællesskaber, inddrages også lokale fællesskaber i analysen af, hvorledes indbyggere knytter sig til byen. Disse tre orienterende forståelser, de sociale relationer, byen som fysisk sted og den geografiske placering og slutteligt de lokale fællesskaber har struktureret dels det indledende arbejde med empiriindsamling og også til dels det efterfølgende analysearbejde.

Mere præcist relateres specialets problemformulering til landsbyen Hundelevej, der er beliggende i Hjørring Kommune i det nordlige Jylland, der inddrages som case for, hvorledes individer bosat i en landsby oplever at knytte sig hertil.

Termen landsby er svært definerbar; for nogle er det et lille lokalsamfund, hvor beboerne kender deres naboer, for andre et udviklingsomt sted langt fra de centrerede service- og kulturtilbud der findes i storbyen. Landsbyen

er på den måde ofte også forbundet med minder og personlige relationer. Landsbyen består altså foruden de fysiske omgivelser i lige så høj grad af de meninger, sociale praksisser og fællesskaber, der opstår og dannes i landsbyerne. Det kan altså både opfattes som et fysisk og et mentalt begreb (Jensen 2006). Når jeg i problemformuleringen skriver landsby, forholder jeg mig i specialet her både til den geografiske og fysiske by, samt de meningstilskrivelser indbyggerne gør sig i relation til den landsby de bor i. Rent statistisk er der ikke en definition af landsbyer. Danmarks Statistik opererer alene med en skelnen mellem land og by, hvor landet er defineret i fraværet af sammenhængende bebyggelse og med under 200 indbyggere. Landområderne bliver altså defineret i fraværet af byen. Den inddragede case-landsby. Hundeleve er med sine godt 220 indbyggere også en landsby ifølge den statistiske definition.

Med henvisning til specialets indledende bemærkning om, at der i Danmark sker en udpræget vandring fra land til by, er det dog ikke alle landsbyer, der lider af affolkning og landsbydød. Således er alle landsbyer ikke lige udsatte, og særligt landsbyer, der ligger i ikke alt for stor afstand til de større byer, ser ud til at klare sig bedre end de, der ligger fjernt fra de store byer (Jensen 2006). En del af forklaringen herpå er, at disse landsbyer fungerer som bosætnings- og oplandsby for den store by samt at der i disse byer er et velfungerende foreningsliv og et stærkt lokalt netværk (Jensen 2006:9-10). Der kan argumenteres for, at den inddragede caselandsby, Hundeleve, er en landsby, der ser ud til at klare sig. Dette vil der blive redegjort nærmere for under casebeskrivelsen i kapitlet 'Case for en landsby – Hundeleve'.

Teoretisk ramme

Formålet med kapitlet her er at redegøre for den teoretiske ramme for besvarelsen af problemformuleringen. Med tilhørsforhold som genstandsfelt inddrages her, hvordan begrebet *belonging* vil udgøre det primære teoretiske kernebegreb i specialet. De to teoretiske perspektiver på *belonging* som præsenteres neden for er begrebet *elective belonging*, som det er forstået hos Mike Savage, Gaynor Bagnall og Brian Longhurst (2005) samt begrebet *selective belonging*, som Paul Watt (2009) præsenterer det.

De to forståelser af *belonging* har til formål at være strukturerende for analysen af, på hvilken måde beboerne oplever at knytte sig til landsbyen. Med udgangspunkt i specialets hermeneutiske afsæt, er de to *belonging* begreber overvejende hvad jeg vil anvende for, at fortolke indbyggernes oplevede tilhørsforhold. Jeg søger hverken at be- eller afkræfte teorierne, men de udgør den ramme hvori jeg fortolker indbyggernes egne oplevelser. Her nedenfor følger en redegørelse for de to begreber samt en efterfølgende diskussion af, hvad de bidrager med til besvarelsen af specialets problemformulering.

Elective belonging

Det er som påvist i indledningsafsnittet en udbredt opfattelse, at globaliseringen har haft konsekvenser for individers lokale identiteter, tilknytning til steder og sociale lokale fællesskaber. I relation hertil undersøger Mike Savage, Gaynor Bagnall og Brian Longhurst (Savage et al. 2005) hvordan globaliseringen påvirker handlinger, der er relateret til et afgrænset lokalt område/sted, og hvordan individer påvirket af globaliseringen føler tilhørsforhold til et sted. De undersøger således, hvordan dette kommer til udtryk lokalt i fire områder af Manchester i England (Savage et al. 2005). Her bidrager de med et perspektiv på stedtilknytning eller *belonging*, der essentielt er orienteret mod, at individet har udvalgt specifikke steder at knytte sig til, hvor fx Beatley (2004) nærmere ser stedtilknytningen som skabt særligt af de sociale relationer. Savage et al. argumenterer med *elective belonging* for, at tilknytning til et geografisk afgrænset sted er udtryk for individers reflekive, biografiske valg af bosted. Således er stedtilknytningen ikke et resultat af traditionelle og familiære sociale relationer, som det blandt andet ses hos Simmel og Tönnies, men et udtryk for at individer aktivt vælger at flytte til et bestemt område og *slå rødder* her. Individet har ved at foretage det valg at flytte til et bestemt sted, valgt at stedet kan indgå i individets identitet, og individet kan samtidig identificere sig med stedet, det bor. Stedet er med i skabelsen af individets biografiske historie, således at *elective belonging* "... implies a view of residential attachment that articulates a distinctive ethics of belonging that has nothing to do with the claims of history... it is premised on the values of those who come today and stay tomorrow, who make a choice to live somewhere and make 'a go for it'." (Savage et al 2005:53). Savage adskiller dermed stedtilknytningen fra historien og indfører samtidig en distinktion mellem de der er født og opvokset i området (*born and bred*) og de, der er flyttet til området og har valgt at bosætte sig her (*migrant incomers*). De *indfødte* har ikke mere ret til, eller er mere knyttet til stedet end tilflyttere. På den måde gøres der op med den traditionelle opfattelse, at de, der er knyttet til lokale steder, er de, der er rodfæstet her i generationer.

I forbindelse med valg af bosted beskriver de ydermere hvordan, at: "... our core idea of 'elective belonging', which articulates senses of spatial attachment, social position, and forms of connectivity to other places. *Belonging is not to a fixed community, with the implication of closed boundaries, but is more fluid, seeing places*

as sites for performing identities." (Savage et al. 2005:29). Tilhørsforholdet (belonging) til stedet er således skabt af det biografiske (identitetsmæssige) arbejde individer foretager i relation til deres valg af bosted og de individer der lykkedes med at skabe biografisk mening bag deres valg af bosted opnår en følelse af tilhørsforhold. Steder er noget, individet aktivt og reflektivt vælger og er samtidig noget, der signalerer identitet (Savage et al. 2005:29). *"This kind of elective belonging is critically dependent on people's relational sense of place, their ability to relate their area of residence against other possible areas, so that the meaning of place is critically judged in terms of its relational meanings."* (Savage et al. 2005:29). Desuden eksisterer tilhørsforholdet i samspillet/tension mellem en funktionel orientering mod stedet på den ene side og en emotionel tilknytning på den anden side. Og denne emotionelle tilknytning er relateret til det biografiske identitetsarbejde, individer foretager i en identifikation af, hvilke steder der er værdifulde for dem. Og det er det, der gør, at individer kan føle sig hjemme og knyttet til et geografisk afgrænset sted, selv om de ikke har sociale relationer på stedet (Savage et al. 2005:53, 103-104).

Baggrunden for elective belonging skal findes i det af globaliseringen skabte spændingsfelt mellem distance og nærheden til stedet og stedtilknytningen (Savage et al. 2005:80), hvor *"Belonging is not that of an individual to a fixed community rooted in place, but rather, one in which the place becomes valuable to the individual."* (Savage et al. 2005:80). Med andre ord er den geografiske forankring, individers stedtilknytning og følelsen af at høre til ikke bestemt ud fra en søgen efter fællesskabet og sociale relationer, men derimod af hvilken værdi individet tillægger stedet. Vælger individet bosted efter, hvilken værdi stedet har for individet, er sandsynligheden for at føle sig hjemme her større. Tilhørsforholdet henviser til, at det er reflektive processer, der er afgørende for individets følelse af at høre hjemme, nærmere end familiære og venskabelige sociale relationer i området. I gennem undersøgelsen finder Savage sjældent, at individer er knyttet til deres bosted gennem fællesskab med andre beboere. Dog påpeges det, at *"... elective belonging involves choosing a place to live among your own kind, with the result that having local friends becomes an endorsement of one's place of residence."* (Savage et al. 2005:85). Således bliver det at bo nær dem, man ligner, en blåstempling af bostedet. Her er der tydelig reference til Pierre Bourdieu (1984) og hans perspektiver på felter og habitus, hvor Bourdieu argumenterer for, at de felter individerne færdes i udgør den sociale verden. Habitus, der er individets referenceramme og måde at være i verden på, bliver den ramme hvorfra individet søger efter det felt hvor individet føler sig tilpas. Habitus udvikles i samspil med andre i den sociale verden individet befinder sig, og dette er netop bundet til et fysisk sted som individet er i/på. Savage et al. anvender Bourdieus begreber i forståelsen af individers velbefindende på et fysisk sted. Denne veltilpashed fremkommer, når der er overensstemmelse mellem individets habitus og individets position i det felt, vedkommende færdes i. Feltet er således også både en sociale position og en fysisk lokalitet. Og hvis individer vælger steder ud fra overensstemmelse med deres egne værdier, er der ifølge Savage et al. således større sandsynlighed for at føle sig hjemme. I specialets diskussion af det oplevede tilhørsforhold i Hundeleve inddrages elective belonging i en diskussion af, hvordan indbyggernes tilknytning til deres landsby kan forstås som en overensstemmelse mellem deres identitet og landsbyen som sted.

Savage et al. ser ikke det globale som modstillet det lokale, men derimod ønsker de at definere, hvad det lokale er uden kontrast til det globale. Lokale steder bliver defineret og positioneret i forhold til andre lokale steder. Det fysiske rum betragtes i denne optik således som vigtigt for de relationer, der skabes mellem individer (Savage et al. 2005:7). Savage et al. argumenterer for at globaliseringen har haft den konsekvens at individer er blevet løsrevet fra stedet, således at bestemte handlinger, der før krævede, at individet fysisk var til stede på et bestemt sted, nu ikke længere er bundet af et krav om stedbundethed (Savage et al. 2005:103-105). Som Bauman (2002)

påpeger Savage et al. også, at globaliseringen og den stigende teknologiske udbredelse har haft den konsekvens, at individer kan indhente information uden at skulle befinde sig på et bestemt fysisk sted. Grænserne for det lokale er derfor med Baumanns ord blevet mere flydende (Bauman 2002) og på den måde har globaliseringen haft en negativ betydning for stedernes relevans. Omvendt kan globaliseringens kræfter, som bl.a. Beatley (2004) og Urry (2000) også påpeger det, være med til at stedet og det lokale får større betydning for individet, da nogle handlinger stadig kræver, at individet befinder sig på bestemte steder. Savage, Bagnall og Longhurst finder i deres undersøgelse, at der i de undersøgte områder i Manchester eksisterer, hvad de kalder en *respektfuld afstand* til ens naboer. Derfor påpeger de også, at tilhørsforholdet ikke kræver, at individer deltager i lokale fællesskaber, men nærmere at individer kan føle sig hjemme selv om de kun har lidt eller ingen kontakt med de andre beboere (Savage et al. 2005).

Med inspiration fra ovenstående undersøges det i specialets analyse om beboerne i Hundeleve oplever tilhørsforhold gennem deltagelse i lokale fællesskaber, eller om de alene oplever, belonging til stedet gennem, at de aktivt har valgt at bosætte sig her. Af indledningsafsnittet fremgår det, at rurale områder og mindre landsbysamfund oftest opfattes som værende steder, hvor der er stærke tilhørsforhold og engagement i lokale fællesskaber. Her kan elective belonging bidrage med en forståelse af hvilken karakter landsbyen har.

Mike Savage et al. præsenterer et perspektiv på stedtilknytning, der relaterer sig til individers aktive, refleksive valg af et sted at bosætte sig og knytte sig til. Et sted, der er meningsfuldt for individerne, og som de kan se passer ind i deres narrativ. Gennem elective belonging vælger individerne stederne ud fra deres eget identitetsmæssige arbejde og via en overensstemmelse mellem habitus og feltet. Hermed positionerer individerne også de lokale steder i forhold til andre lokale steder. Hvorvidt dette er tilfældet i landsbyen Hundeleve undersøges ligeledes i specialets analyse. Følelsen af belonging i et bestemt geografisk område hænger tæt sammen med overensstemmelse mellem individernes egen habitus og de værdier, der er på stedet, og som Savage et al. pointerer, med henvisning til Bourdieu, vil individer helst bo tæt sammen med andre, der ligner en selv. Da er der overensstemmelse mellem habitus, og individerne føler sig ikke *'ill at ease'*. (Savage et al. 2005:10).

Savage et al. påpeger, at individer ikke søger lokale fællesskaber, men derimod søger at knytte stedets værdier til deres egen selvbiografi. Stedet knyttes derudover af det enkelte individ også sammen med andre steder, og i forening skabes en fortælling om individets måde at høre til på, også på stedet. *"We see elective belonging as embodying attachments that permit various kinds of global connections to be drawn. Fixed places thus play crucial role within globalizing processes. They become sites for new kinds of solidarities among people who chose to live in particular places"* (Savage et. Al. 2005:53). Refleksiviteten i valget af bosætning er udgangspunktet uanset, om individerne er tilflyttere, eller om de altid har boet det samme sted. Ved at vælge hvor de vil bo, påpeger Savage et al., at individer bestræber sig på at skabe og opretholde en fornemmelse for, hvem de er og her igennem opnås et tilhørsforhold til stedet.

Selective belonging

Savage et al.'s introduktion af begrebet *elective belonging* har været en grundsten i et nyere forskningsmæssigt fokus på individers klassesdistinktioner i valg af boligområder. Med inspiration fra Savage et al. (2005) og Pierre Bourdieus (2005) teorier om felt og habitus fokuserer Paul Watt på den engelske middelklasses afstandstagen fra områder, de ikke ser dem selv som en del af, og som ikke stemmer overens med deres habitus (Watt 2009).

Med inspiration fra begrebet elective belonging introducerer Paul Watt (2009) begrebet *selective belonging*, der defineres som "... a spatially selective narrative of belonging that is limited to a given space within a wider area. That space is invested with a positive place image that the wider locality is considered not to share." (Watt 2010:154). Tilflyttere til et område vælger muligvis *electively* at knytte sig her til, men vælger også *selectively* at tage den del af stedet til sig, som de finder passer til dem (via deres habitus).

Som i elective belonging beror tilknytningen og især afstandstagen til steder også på overensstemmelsen mellem habitus og de felter, individerne bevæger sig i. Men Watt påpeger, at der i undersøgelser af residentiale rum, må tages højde for, at individerne også vurderer og dømmes andre områder og andre individer. Watt understreger, at "Any spatialisation of fields and habitus therefore needs to explore the moral judgments vis-à-vis class as well as radicalized 'others' that underpin residential space, place images and attachments. Such judgements are at their most acute when the expressions of taste and distaste operate hierarchically: that is, when they are directed against 'others' with lower volumes of capital in subordinate class or racialized positions." (Watt 2009:2877). Dermed påpeger Watt, at steder eksisterer i et hierarkisk system, hvor individerne vurderer og dømmes deres eget og andre boligområder og ikke mindst andre individer på stederne. Med andre ord inddrages der i forståelsen af individers tilknytning til disse steder en socio-spatial dimension i undersøgelser af boligområder.

Paul Watt undersøger hvorfor og hvordan "... middle-class disaffiliation occurs in a 'prestigious' but nongated suburban setting." (Watt 2009:2875). Undersøgelsesfeltet er forstæder i det østlige hjørne af London, *The Eastside*. Undersøgelsen fokuserer på nylige tilflyttere, der er flyttet til forstaden fra centrum af London. I undersøgelsen af the Eastside finder Watt, at området *Woodland* betragtes som en oase midt i the Eastside og at "Selective belonging highlights nonidentification and nonparticipation at the level of the wider Eastside area. This last was dominated by 'local' people and places who were not only long established but who were also lower class (rough/tasteless) and thereby spoiled Woodlands otherwise positive place image. ... the 'local' was negatively inserted into a socio-spatial hierarchy of class distinction." (Watt 2009: 2889)

På den måde vælger beboerne i Woodland at høre til netop her i deres oase, men de føler ikke tilknytning til hele området. Beboerne identificerer ikke sig selv med det lokale område, men distancerer sig herfra, da det lokale forbindes med en lavere klassestatus. Der er for tilflytterne til Woodland ikke overensstemmelse mellem habitus og det felt, de betræder på det lokale niveau. Omvendt er beboerne i *Newtown*, en anden del af Eastside, inddraget i det lokale, og det lokale er inddraget i deres narrativer (Watt 2009: 2889). Med henvisning til Watt er tilknytningen til storbyen meget vigtig, fordi de her kan finde den overensstemmelse mellem habitus og felt, som Bourdieu finder essentiel for individets *well being*, som det også er skrevet frem i afsnittet omkring elective belonging. Deres habitus som storbymennesker har de ikke lagt fra sig i tilflytningen til forstaden, og derfor søger de en overensstemmelse mellem habitus og felter ved forsat at begå sig i Londons centrum. Videre argumenterer Watt for, med inspiration fra Savage et al.'s forståelse af begrebet elective belonging samt Pierre Bourdieus forståelse af habitus og smag, at via smagen kan individer distancere sig fra andre. Samtidig er smagen også afgørende for, at individer helst omgiver sig og bosætter sig med andre der ligner dem selv (Bourdieu 1984:56)

Ifølge Watt bliver beboerne i Woodlandområdets tilknytning til det lokale sted "... Spatially selective, that is, delimited to the estate itself and not to the Eastside as a whole. ... Such spatial differentiation justifies amending elective belonging to selective belonging – a spatially uneven sense of belonging and attachment rooted in the Woodlanders' schizophrenic relationship with Eastside." (Watt 2009:2888). Beboerne omfavner oasen Woodland, men distancerer sig selv fra 'the other Eastside' (Watt 2009:2874). Tilflytternes distinktion handler i

stor grad også om de lokale borgere, der bor i andre dele af the Eastside. De lokale anses ikke kun for at være "... long-established, but they are also lower class (both economically and in terms of being "rough" and "tasteless") and thereby spoil Woodlands' otherwise positive place image." (Watt 2010:154). Derfor føler tilflytterne trang til at skille sig ud fra de lokale og distancere sig selv fra dem og fra andre områder end Woodland. Dette gør de især ved hyppigt, ofte dagligt i form af pendling til og fra job, forsat at knytte sig til London. På den måde bliver mobiliteten og muligheden for at komme væk fra the Eastside afgørende for, at tilflytterne kan distancere sig selv fra området som helhed og fra de lokale (Watt 2010).

Med henvisning til Watt afspejler denne distinktion og tilflytternes behov for at trække en grænse mellem dem selv og deres oase og resten af the Eastside tilflytternes middelklasse habitus og deres sociale position. Men samtidig er denne habitus ustabil, og derfor bliver tilflytterne meget opsatte på deres egen fremtoning. De er på usikker grund i forstaden, en ustabilitet der ikke på samme måde påvirkede dem, mens de boede i storbyen (Watt 2009). Derfor inkorporerer tilflytterne udprægede bestemte socio-spatiale praksisser for hvor det er socialt acceptabelt at handle, hvem og hvor at omgås andre og hvilke skoler deres børn skal gå på (Watt 2009, Watt og Smets 2014:13).

I Woodland finder Watt endvidere, at individerne løser uoverensstemmelserne mellem felt og habitus i to tidsmæssige rammebetingelser; på den korte bane rækker deres praksisser ud over forstædernes felter, ofte tilbage til London. De benytter sig af muligheden for at pendle ind til London, og på den måde opretholder de også deres sociale position som middelklasse, der har mulighed for netop at komme væk fra forstaden og tage til storbyen. Over den lange periode overvejer flere at flytte permanent væk fra forstæderne, hvilket forstås som at uoverensstemmelsen mellem habitus og felt er for stor (Watt 2009). Selective belonging inkorporerer altså, at individer vurderer stedet og nabolaget i relation til andre steder, der nærmere stemmer overens med deres habitus. I tilfældet med Woodland er det især i London tilflytterne, finder deres 'rette' felt. Paul Watt påpeger, at selective belonging er en modificeret udgave af elective belonging der inddrager "*the significance of finely grained socio-spatial distinctions within neighbourhoods.*" (Watt 2014:13). Således inddrages altså individers sociale position på steder som en vigtig faktor, i hvorledes stedtilknytning sker, og hvorledes individer knytter stederne til deres biografi. Gennem habitus og smagen vurderer individerne stedernes og de andre beboeres sociale position, og herigennem sker der en social positionering og distinktion. Habitus kan derfor også opfattes rumligt, og "... creates a series of 'spatial divisions of consumption' which accommodate to people's economic capabilities and their sense of wanting to 'flock' with people like themselves. Such flocking is therefore a spatial expression of a collective taste of certain locales." (Watt 2009:2876). For at opnå overensstemmelse mellem felt og habitus vælger individer electively at høre til på et sted, men de vælger selectively at knytte sig til stedet. Det sker gennem en social positionering, hvor ikke blot andre steders sociale position, men også andre beboere på de andre steder bedømmes. På den måde vælger individerne at knytte sig til steder, der passer til deres identitet og deres sociale position i feltet.

Forskelle og ligheder og anvendelse af de teoretiske perspektiver

Begge teoretiske perspektiver på belonging er vokset frem af undersøgelser i engelske forstæder, hhv. fire områder omkring Manchester og i The Eastside. Mike Savage, Gaynor Bagnall og Brian Longhurst fokuserer med elective belonging på, at individer aktivt vælger at bosætte sig et sted, de kan identificere sig med, og som kan være en vigtig del af deres narrativ. Individer definerer deres identitet og sociale position gennem tilknytning til bestemte steder. Savage et al. fokuserer på, at individer, incomers, har fokus på stedernes æstetik frem for det

traditionelle fokus på fællesskab i nabolaget. De bosætter sig ikke for fællesskabets skyld, men fordi stedet er en identitetsmarkør (Savage et al. 2005).

Med henvisning til Anja Jørgensen, Mia A. Fallov og Lisbeth Knudsen (2011) er Savage et al. dog i fare for, med ovenstående, at sammensmelte det geografiske rum og det sociale rum (Jørgensen et al. 2011). De påpeger, at der med en sådan sammenvævning af det lokale og det geografiske rum vil blive meget lidt rum til analyser af *"... how each of the elements of material, geographical, social and symbolic space contributes to the complex practices of constructing and construing local neighbourhood."* (Jørgensen et al 2011:24). Med denne pointe in mente, vil der i analysen også blive inddraget geografiske, fysiske og materielle elementer, der er relateret til individernes oplevede tilhørsforhold. Videre påpeges det, at habitus ikke alene kan forstås som et felt eller en social position, men er drevet af flere komplekse dimensioner. Dog påpeger Jørgensen, Fallov og Knudsen at de er enige i betragtningen af *"... the usefulness of the notion of habitus as a 'generative grammar' for understanding belonging, as it draws attention to both reflexive and non-reflexive practices embodied in place as part of such struggles."* (Jørgensen et al. 2011:24). Her argumenteres der videre for, at der i forståelsen af individers oplevede tilhørsforhold må tages højde for de refleksive valg og de ikke-refleksive valg, der sker. Omvendt bringer Timothy Beatley (2004), der er optaget af, at stedtilknytning er relateret til de sociale relationer, såvel som fysiske forholds betydning for tilknytningen til et sted. Stedtilknytningen og følelsen af at høre til et sted er vigtig for individet, da dette giver individet forståelse for historien og fornemmelse for naturen. Og først når stedet er gjort fuldt ud meningsfuldt for individet, kan individet knytte sig hertil. Her sker belonging i en refleksiv proces, men ikke med samme positionering for øje som ved elective og selective belonging. Med henvisning til Bauman tvinges masserne til at være knyttet til steder i kraft af deres immobile natur. Den eksterritoriale elite løfter sig ud over tilhørsforhold, og hører til i verden og ikke til fixerede geografiske steder. Anja Jørgensen (2010) klassificerer både Savage et al.'s og Beatleys belonging perspektiver som refleksive og *non seeking community*. Omvendt præsenterer Ove Sernhede (2007) et perspektiv på belonging, hvor individerne, særligt i udsatte boligområder, forbinder deres lokalsamfund med lokaliteten. Endvidere sker deres belonging i særlig grad i opposition til det omkringliggende samfund. Selv om dette perspektiv klassificeres af Jørgensen (2010) som refleksivt og *seeking local community*, så er det med stor forsigtighed jeg bringer dette perspektiv i spil. Med vished om, at der er stor forskel, kulturelt, økonomisk og socialt, på udsatte boligområder og en mindre landsby, inddrages perspektivet her med fokus på, at individer i en fysisk afgrænset kontekst søger fællesskaber.

Paul Watt argumenterer med selective belonging for at individer ikke blot aktivt vælger steder ud fra et identitetsarbejde, men især vælger dem ud fra deres egen sociale position og ikke blot ud fra stedet position. At individer aktivt vælger at knytte sig til steder, sker således i høj grad også gennem afstandstagen til andre. *"Supposedly benign self-seeking behavior is therefore never pure, but is instead symbiotically linked to avoiding 'others' whose taste and lifestyles one finds distasteful."* (Watt 2009:2876). Således kan begrebet om selective belonging forstås som en udvidelse af Savage et al.'s forståelse af elective belonging; individer relaterer sit tilhørsforhold til et sted gennem afstandstagen til andre steder og andre individer. *"Indeed as occupational class arguably wanes as a signifier of division, so the neighbourhood becomes a vital marker in the games of social distinction that mark out urban and suburban landscapes as pattern of inequality take increasingly spatial forms."* (Watt og Smets 2014:12). Men Paul Watt tilføjer i med selective belonging en social-spatial dimension: i individers aktive valg af bosted sker der ikke alene en bedømmelse af steder i relation til andre steder, men også en bedømmelse af andre individer på andre steder. Og ud fra denne bedømmelse knytter individer sig til et sted gennem en social positionering til andre steder og til andre individer på disse steder. Altså sker tilknytningen til

et sted i et socialt hierarkisk system, hvor der tages afstand fra de steder og de individer, der vurderes at have lavere social klasse. Savage et al. påpeger med elective belonging, at individer knytter sig til steder gennem at aktivt valg, om at dette sted kan indgå i deres identitet, og at social positionering og distinktion sker alene gennem steders interne relationer.

For Watt og for begrebet selective belonging er mobiliteten især en faktor hvormed beboerne kan fortælle om deres tilknytning til andre steder. Det er med mobiliteten de kan komme hurtigt væk fra deres bosted i the Eastside. På den måde kan de distancerer sig selv til stedet og til de lokale. Pendlingen til og fra London er vigtig for beboerne og tilhørsforholdet til storbyen er stadig en vigtig del af deres narrativ. Med mobiliteten kan de igen løfte sig ud af forstadslivet og finde en overensstemmelse mellem felt og habitus som forstæderne ikke giver dem.

Både Savage et al. og Watt argumenterer for, at perspektiverne på belonging kan anvendes i suburbane som urbane områder. Her påpeger især Watt, at begge varianter af belonging vil kunne findes i London (Watt 2010:154). Der er naturligvis forskel på storbyer og forstæder og landsbyer og rurale områder. Men alligevel mener jeg, at de to teoretiske perspektiver kan bidrage med en forståelse af, hvordan tilknytning til steder også i mindre byområder sker, og hvilken betydning det har for områdernes beboeres opfattelser af stedet. Begge teorier tager udgangspunkt i stedtilknytning blandt den engelske middelklasse. Watt argumenterer for, at disse fund sagtens vil kunne findes i andre lande og påpeger selv bl.a. Frankrig som et eksempel (Watt 2009:2890). Henført til de rurale områder og landsbyerne i Danmark, ønskes selective belonging at bidrage med en forståelse af, om individerne i deres tilknytning til landsbyen positionerer sig i relationen til andre steder, og om de også socialt positionerer sig i forhold til andre individer på disse steder. Indlejret i belonging-begreberne er stedernes *place image*. Vurderes steder at have et positivt place image og vælger beboerne electivtely og selectively at bosætte sig her, så kan beboerne knytte sig til stedet. Om caselandsbyen har et positivt place image, og hvordan dette relatere sig til andre steder undersøges nærmere i analysen. Det rurale områder omkring landsbyen og ikke mindst de andre nærliggende landsbyer deler måske ikke dette positive place image, hvilket kan resultere i, at indbyggerne distancerer sig fra andre steder og ikke mindst indbyggerne her. Samtidig er der dog åbenhed for, at der inden for den samme by kan være tilfælde af distinktion.

Igennem dette kapitel har jeg redegjort for to varianter af belonging begrebet som aktivt vil blive inddraget i analysen og den efterfølgende diskussion af beboernes oplevede tilhørsforhold til landsbyen. De teoretiske perspektiver vil blive inddraget i fortolkningen af informanternes egne beskrivelser af tilhørsforhold og stedtilknytning i deres landsby. De teoretiske perspektiver har hver især forklaringskraft i forhold til problemstillingen, men kan og vil samtidig supplere hinanden i analysen og diskussionen. Med de to former for belonging begreber er det muligt at undersøge og fortolke den følelse af tilhørsforhold beboerne i Hundeleve oplever. De to begreber vil primært være mit udgangspunkt for diskussionen, der følger analysen, af beboernes erfarede stedtilknytning og hvordan indbyggerne med deres bosætning positionerer sig.

Metode

Med henblik på at øge forskningsprocessens gennemsigtighed og dermed reliabiliteten i specialet, redegøres nedenfor for specialets metodiske overvejelser. Det gælder i første omgang mine overvejelser om det videnskabsteoretiske afsæt, forskningsstrategi samt hvordan casesdesignet har været strukturerende for min undersøgelse af tilhørsforhold i Hundeleiv.

Metodevalg

Neden for følger en redegørelse for specialets metodevalg, og hvilke konsekvenser det har. Først redegøres der for det videnskabsteoretiske afsæt i hermeneutikken, og hvordan det hænger sammen med den valgte adaptive forskningsstrategi. Derefter fokuserer jeg på, hvilken metode der ligger til grund for dataindsamlingen.

Et hermeneutisk afsæt

Nedenfor redegøres der for specialets videnskabsteoretiske udgangspunkt, hermeneutikken. Formålet hermed er ikke fyldestgørende at afdække de grundliggende principper bag det videnskabsteoretiske grundlag, men derimod at gøre klart, hvordan specialets videnskabsteoretiske afsæt er behjælpeligt i besvarelsen af problemformuleringen.

Med henvisning til problemformuleringen, som det fremgik af afsnittet 'problemformulering', er det sigtet med specialet at belyse, hvordan tilhørsforhold opleves i en mindre dansk landsby. Her ønsker jeg at tage udgangspunkt i indbyggernes egne oplevelser, forståelser og erfaringer, altså deres meningstilskrivninger. Besvarelse af problemformuleringen efterspørger således en forstående og fortolkende tilgang, hvilket findes hos den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang.

Den hermeneutiske tilgang betyder, at der i analysen er taget udgangspunkt i indbyggernes egne fortællinger om deres brug af byen, valg af bosætning mv. Med inspiration fra hermeneutikkens forståelse, af at mennesker altid vil forstå og fortolke gennem en indlejret forforståelse (Schwandt 2002:195), har jeg i mit møde med specialets genstandsfelt gjort mig min forforståelse bevidst. Derfor har jeg aktivt kunne gøre nytte heraf, særligt i arbejdet med interviewguiden. Dog har jeg også i forsøgt at sætte parentes om min egen forforståelse og dermed gå til feltet med en åben tilgang og et ønske om at lade indbyggerne selv fortælle.

Foruden at tage udgangspunkt i indbyggernes egne fortællinger om deres oplevelser, inddrages med den hermeneutiske tilgang desuden et fortolkende element i forsøget på at nå nærmere en forståelse af betydningen af indbyggernes oplevelser. Således har jeg i analysen lagt vægt på, at beboernes oplevelser og meninger fortolkes i en teoretisk ramme, samtidig med at jeg er bevidst om, at informanterne allerede har fortolket deres oplevelse med byen i deres ytringer gennem de to interviews (Berg-Sørensen 2010:147). I fortolkningen af beboernes oplevede tilhørsforhold holder jeg i analysen deres ytringer op mod de teoretiske perspektiver, særligt omkring belonging. Yderligere forholder jeg mig også til den kontekst, beboernes oplevelser er udtalt i, dette, fordi jeg mener, at beboernes forståelser og erfaringer med deres landsby vil stå mere klart i det øjeblik, de fortolkes i den kontekst, de er oplevet i.

Omvendt giver beboernes oplevelser også en bedre forståelse af, hvilket sted Hundeleiv egentlig er, således fortolker jeg tilhørsforhold mellem dele og helheder (Berg-Sørensen 2010:147). Dette idet jeg, med reference til

indledningsafsnittet, opfatter stedet, Hundeleiv, ikke bare som et fysisk sted, men samtidig som et sted, mennesker forholder sig til og knytter deres egne meninger om.

Mit udgangspunkt er at inddrage beboernes egne meningstilskrivelser af stedet, de sociale relationer og tilhørsforholdet i relation til stedet Hundeleiv. Med udgangspunkt i hermeneutikkens elementer, søger jeg at fortolke disse ytringer i et bredere teoretisk perspektiv på lokale steder og tilhørsforhold og de relationer, der foregår mellem stedet og individerne på stedet.

Forskningsstrategi

Med henvisning til det præsenterede videnskabsteoretiske udgangspunkt, hermeneutikken, har jeg ladet mig inspirere af den adaptive tilgang som forskningsstrategi. Ligesom der i hermeneutikken arbejdes mellem del og helhed, søger den adaptive tilgang at bryde med sociologiske dikotomer, herunder netop blandt andet teori og empiri samt induktion og deduktion (Jacobsen 2007:250-252).

Med vekselvirkningen mellem del og helhed, har jeg på den ene side kunnet gå i dybden med empirien og på den anden side inddraget teoretiske perspektiver i fortolkningen heraf, for at opnå en dybere forståelse heraf. Således har jeg, med reference til den adaptive forskningsstrategi, haft en empirisk fundering og inddraget eksisterende teori for at øge empiriens forklaringskraft (Jacobsen 2007:251). Mere konkret betyder det, at jeg særligt i det indledende arbejde med problemfeltet har kunnet sætte min forforståelse i spil og trække på denne samt teoretiske perspektiver, som har kunnet bidrage med viden om tilhørsforhold til lokale steder, særligt i forhold til arbejdet med interviewguiden. Således har det indledende arbejde haft en overvejende deduktiv karakter. I det efterfølgende arbejde med den indsamlede empiri har jeg trukket på de teoretiske perspektiver for at styrke empiriens forklaringskraft. Derfor har analysearbejdet en overvejende induktiv karakter. Med afsæt i denne vekselvirkning mellem induktion og deduktion har jeg indledningsvist mere konkret udarbejdet 'orienterende begreber' på baggrund af den eksisterende teori og forskning, præsenteret i specialets indledende afsnit. Disse orienterende begreber har syntes givtige for problemformuleringen og har på den måde nærmere fungeret som en række arbejdsspørgsmål gennem arbejdet med empiriindsamling og analysen. Dermed har jeg sammen med den eksisterende forskning og teori, aktivt jf. det hermeneutiske afsæt anvendt min faglige forforståelse til at strukturere og retningsangive dataindsamlingen.

Kvalitativ forskning og casesdesign

I overensstemmelse med mit hermeneutiske udgangspunkt og ønsket om at indfange, hvordan indbyggere oplever tilhørsforholdet i en mindre dansk landsby, placerer specialet sig inden for den kvalitative forskningstradition, der muliggør en indsigt i hvilken værdi informanterne tillægger deres landsby. Samtidig er det muligt, ved inddragelse af teoretiske perspektiver, at udfolde den mening og de følelser, der knytter sig hertil (Antoft 2007:11). Formålet med specialet er, at sætte fokus på det særlige og interessante ved tilhørsforholdet i landsbyen Hundeleiv. Derfor, og i overensstemmelse med den adaptive forskningsstrategis vekselvirkning mellem del og helhed, er *casesdesignet* inddraget som forskningsdesign, da dette tager højde for det unikke, der sker i en bestemt kontekst. *Casesdesignet* tager således højde for kontekstens betydning for casens egenskaber (Antoft & Salomonsen 2007;11-13,29). Derfor er det muligt at inddrage konteksten omkring det oplevede tilhørsforhold i Hundeleiv. Det være sig i specialet her, den fysiske og geografiske kontekst omkring landsbyen.

Grundlaget for specialet er et *single casesdesign*, hvor den nordjyske landsby Hundeleiv er inddraget som case for, på hvilken måde beboere i en landsby oplever stedtilknytning. Casen er således et specifikt eksempel og i

overensstemmelse med Flyvbjergs argument (2010) om repræsentativitet i cases, så stræbes der her ikke efter, at casen er generelt repræsentativ (Flyvbjerg 2010). Casen her knyttes til landsbyen Hundeleiv i Hjørring Kommune på netop dette tidspunkt, og der er således tale om stedsspecifikke betingelser i relation til det oplevede tilhørsforhold. Casekonteksten indfanges ud over i de foretagne interviews via inddragelse af baggrundsinformation om byen, der er i overensstemmelse med casesdesignets sigte mod at opnå en dybere og mere nuanceret viden omkring casen.

Metodisk fremgangsmåde

Nedenfor for redegøres der for specialets metodiske overvejelser og fremgangsmåde. Det gælder mine overvejelser omkring fokusgruppeinterview som dataindsamlingsmetode, samt overvejelser vedrørende udarbejdelse af interviewguide, udvælgelse af informanter og efterbehandling af interviews. Til slut vil mine overvejelser omkring analysestrategi indgå.

Som metode for at opnå indsigt i indbyggernes oplevelser af deres landsby er fokusgruppeinterviewet anvendt som primære metode til dataindsamling. Hvor det individuelle forskningsinterview indfanger det enkelte individs erfaringer, meninger og oplevelser, giver fokusgruppeinterviewet indblik i opfattelser og holdninger i en gruppe. Fokusgruppeinterviewet har, gennem gruppediskussioner, givet en særlig indsigt i kompleksiteten i gruppens oplevelser og erfaringer med landsbyen som sted og tilhørsforhold hertil. Her muliggør fokusgruppeinterviewet især, at Hundeleivs beboere under interviewet har mulighed for at inspirere og understøtte hinanden, og det er muligt at få indblik i flere forskellige meninger, oplevelser og tolkninger af deres tilhørsforhold til byen. Netop her bidrager fokusgruppeinterviewet med en metodemæssig tilgang til at diskutere, hvad der opleves som det væsentligste i tilhørsforholdet. Fokusgruppen har derudover qua gruppens relative interne homogenitet (jf. afsnittet som følger i nedenfor), yderligere bidraget til at undersøge tilhørsforhold, der er karakteristisk for Hundeleivs beboeres oplevelser med og af deres by (Kvale og Brinkmann 2009:170, Halkier 2007:13-21). Der kan være mange individuelle grunde til at bosætte sig et sted, som tydeliggjort under indledningsafsnittet, og med fokusgruppeinterviewet har det været muligt at få flere forskellige synspunkter frem om de udvalgte temaer, særligt gennem gruppediskussioner.

Interviewguides

Der var til både dobbeltinterviewet og til fokusgruppeinterviewet udarbejdet en semistruktureret interviewguide. De to interviewguides var struktureret omkring en række temaer med tilhørende forslag til underspørgsmål. Interviewguidernes relativt åbne struktur gav samtidig plads til, at interviewpersonerne selv fik mulighed for at byde ind med, hvad de fandt relevant at udfolde af emner og problemstillinger.

Interviewguiden til dobbeltinterviewet er inddelt i fem overordnede temaer der tilsammen sigter mod at få indblik i beboernes tilhørsforhold til landsbyen. De fem temaer er: *Tilflytning og bopæl, hverdagen i Hundeleiv, tilknytning og tilhørsforhold, lokale relationer og lokale tilhørsforhold, diskurser og italesættelse af byen og yderområder* (Interviewguide til hhv. dobbeltinterview og fokusgruppeinterview er vedlagt som Bilag 1 og Bilag 2). Således har jeg stræbt efter at få problemstillingens kompleksitet og dybde belyst og samtidig sikre en validering af empirien uden at følge en stringent form (Kvale og Brinkmann 2009:151-152,274-275)

Informanter

Det første interview, jeg udførte i Hundeleiv, var et dobbeltinterview med to mandlige borgere. Dette interview indgår som empiri i specialet, men har i lige så høj grad fungeret som indledende kontakt til feltet samt

efterfølgende kontakt, da den ene af informanterne har videreformidlet mit ønske om at finde deltagere til et fokusgruppeinterview. Jeg har til specialet i alt interviewet syv personer, fordelt på ét dobbeltinterview og ét fokusgruppeinterview med fem deltagende informanter.

Den første informant har jeg rekrutteret til interview via kontakt gennem Hundelevs egen hjemmeside og efterfølgende telefonsamtale. Informanten tog efterfølgende, på min opfordring, kontakt til yderligere en informant som også deltog i dobbeltinterviewet. Dobbeltinterviewet muliggjorde foruden indsigt i specialets problemstilling også rekruttering af informanter til fokusgruppeinterviewet, da jeg gennem den ene af de interviewede i dobbeltinterviewet fik lov til at lægge invitation til deltagelse i fokusgruppeinterview ind i landsbyens Facebookgruppe. Dette indlæg skabte kontakten til alle informanter i fokusgruppeinterviewet.

Jeg har i udgangspunktet tilstræbt en strategisk variation i informantsammensætningen. Her har jeg eftersøgt en fokusgruppe med stor intern homogenitet for at sikre (Halkier 2007). Fokusgruppen er dog qua rekrutteringen primært rent pragmatisk sammensat: det var simpelthen de informanter, der meldte sig på banen og var villige til at fortælle mig om deres liv i landsbyen. Dette gælder også for dobbeltinterviewet, hvor jeg først fik kontakt til den ene mand, som så inviterede den anden med.

I alt har jeg interviewet fire mænd og tre kvinder i alderen 27 til 64 år. Alle informanterne er bosiddende i Hundelev og har således en umiddelbar tilknytning til byen. Nogle har boet der hele deres liv, andre er tilflyttet, og nogle er vokset op i byen og har været ude af byen i nogle år og er så vendt *hjem* igen. To af informanterne fra fokusgruppeinterviewet er rent faktisk bosiddende i Bakholt, der ligger én kilometer væk fra Hundelev. I fokusgruppen synes der ikke, at skelnes mellem, at de to er bosiddende i Bakholt og reelt set ikke inden for byskiltet i Hundelev. Jeg tager, hvor det findes relevant, højde for dette.

Efter aftale med interviewpersonerne behandles de i specialet anonymt, hvorfor reference til informanterne sker med betegnelserne 'mand' og 'kvinde'. Desuden er de enkelte informanters alder, job og relationer i Hundelev sløret.

Interviewsituation og efterbehandling

Jeg har med inspiration fra det hermeneutiske afsæt og med den åbne tilgang i interviewet været bevidst om min egen forforståelse i interviewsituationen. Dette ved, at jeg har forsøgt at sætte denne i spil under gennemførelse af interviewet, ved at være åben og nysgerrig, så interviewet ikke blot har været en bekræftelse af min forforståelse (Kvale og Brinkmann 2009: 151-161). Jeg har således bevidst været åben, fulgt informanternes spor i interviewet og stillet uddybende nysgerrige, til tider lidt naive, spørgsmål for at afklare eventuelle selvfølkelige og indforståede perspektiver ved beboernes stedtilknytning og opfattelse af deres by, og samtidig afklare eventuelle tvivlsspørgsmål. Dermed opnås det også, at informanterne får plads til at udtrykke sig og får en følelse af at deres holdninger er af stor betydning, og samtidig opnås en validering af fortolkningerne (Kvale og Brinkmann 2009: 48-49, 132,241).

I interviewsituationen har jeg indledende præsenteret specialets formål, samt hvordan interviewet vil foregå. Her har jeg lagt vægt på at skabe en positiv stemning og ladet respondenterne vide, at alle synspunkter og holdninger er velkomne. Ligeledes har jeg forklaret min rolle som interviewer/moderator under interviewet, og at jeg er interesseret i at høre dem fortælle og diskutere de opstillede temaer. Derefter er respondenterne blevet bedt om at præsentere sig selv for at starte lidt blødt op og få samtalen i gang samt sikre relevant baggrundsinformation om informanterne (Kvale og Brinkmann 2009:152, Schwandt 2002:195). Når jeg har

fornemmet at diskussionen har været ved at være udtømt, eller jeg har ønsket uddybninger, har jeg stillet nye eller opfølgende spørgsmål. De opfølgende spørgsmål har samtidig haft til hensigt at udfolde kompleksiteten i borgernes fortællinger om deres by samt sikre en løbende validering af mine tolkninger i interviewsituationen (Kvale og Brinkmann 2009: 46-49, 240-242, 274-279). Når et tema har syntes uddebatteret, præsenterede jeg nye efterfølgende temaer (Halkier 2007:54-56,63-69).

Begge interviews blev afholdt i sensommeren og efteråret 2014. Interviewene blev afholdt i Hundeleiv hjemme hos en af informanterne. Dette var et bevidst valgt, da netop det at være til stede i Hundeleiv virkede som passende rammer for at diskutere, hvordan informanterne oplever at bo netop her. Således virker stedet nærværende for respondenterne. Ved dobbeltinterviewet var de tilstedeværende blot de to deltagende informanter og jeg selv. Ved fokusgruppeinterviewet deltog foruden fokusgruppen og det ene pars lille datter, jeg selv som moderator og en medstuderende som observatør. Dobbeltinterviewet varede ca. 1 time og fokusgruppeinterviewet varede ca. 2 timer.

Dobbeltinterviewet blev præget af en stor fortællelyst om, hvad byens borgere er rigtig gode til, hvordan de har arbejdet med og for deres by igennem flere år. Dette skyldes nok især, at begge informanter er dybt involveret i foreningsarbejdet i byen. Fokusgruppeinterviewet havde primært karakter af dialog mellem deltagerne, helt som det var tiltænkt. I forbindelse med fokusgruppeinterviewet vil jeg her kort flette en kommentar omkring interviewtidspunktet ind. Samme aften som fokusgruppeinterviewet blev afholdt, skulle der være borgermøde i Hundeleiv, omkring opstart af en ny Friskole i landsbyen. Dette var afledt af at kommunen få uger forinden havde truffet beslutning om, at den kommunale skole skulle lukke. Fokusgruppen var meget opsatte på opstart af en ny friskole, og særligt en af de kvindelige informanter var direkte involveret i bestyrelsesarbejdet bag friskolen. Jeg oplevede en spændt stemning og smatlige informanterne skulle deltage i borgermødet om aftenen. Således kan det have farvet informanternes holdninger om skolen igennem interviewet, men det er dog interessante pointer om skolen som informanterne udtrykker – uanset bevæggrunde herfor.

Interviewene er, med samtykke fra informanterne, blevet optaget. Efter de to interviews har jeg gennemlyttet og transskriberet interviewene (hvilket er vedlagt som bilag 3 og 4). Dette gjorde jeg selv for allerede her at nå dybere ned i interviewmaterialet. Talesproget i interviewene er til tider blevet gjort mere læsevenligt, dog uden at jeg har ændret på det substantielle indhold i beboernes fortællinger, af hensyn til validiteten. Hvor det har syntes at have stor betydning, er informanternes talepauser medtaget og noteret i transskriptionerne.

Analysestrategi

Den første del af analysen fokuserer på, hvordan beboerne oplever og opfatter livet i landsbyen. I den empiriske analyse vil indbyggere oplevelser og ytringer være genstandsfelt, og jeg sætter fokus på, hvordan de oplever, hvad der får dem til at føle sig knyttet til Hundeleiv. Denne første del af analysen kan derfor siges at have karakter af et 'indefra'perspektiv (Mazanti 2002) på tilhørsforhold i en landsby. Jeg søger herigennem en forståelse af, hvad der er i centrum i beboernes stedstilknytning. Formålet med analysens første skridt er opnå et dybdegående og mere nuanceret billede af beboernes egne oplevelser og opfattelser af deres tilknytning til Hundeleiv. Analysen vil, for overskuelighedens skyld, analytisk blive delt op i tre overordnede orienterende forståelser, som det er anskueliggjort under problemformuleringsafsnittet; sociale relationer, den fysiske by, geografi. Disse temaer er afledt af interviewguiden, men er i lige så høj grad temaer som under og i efterbehandling af interviewene dukkede op.

Med udgangspunkt i det hermeneutiske afsæt, hvor der forskes mellem del og helhed, inddrages de to teoretiske betragtninger på belonging, som en forståelsesramme for det oplevede tilhørsforhold, som kom til udtryk i den første del af analysen. Her vil jeg fortolke de oplevede tilhørsforhold i et 'udefra'perspektiv. (Mazanti 2002). Her bidrager de to belonging begreber, elective belonging og selective belonging med en nyere orientering, af hvordan individer knytter sig til steder. Den løbende diskussion af tilhørsforhold, bliver således hvor jeg i særlig grad fortolker det allerede fortolkede, nemlig indbyggernes oplevede tilhørsforhold til Hundeleiv. Gennem analysen af det oplevede tilhørsforhold søges det således, at komme nærmere et endeligt svar på problemformuleringen; hvordan oplever indbyggerne i en dansk landsby et tilhørsforhold til byen.

Som forlængelse af analysen følger en diskussion af indbyggernes oplevede tilhørsforhold. Herigennem er det mit ønske, at de empiriske observationer fra analysen vil danne grundlag for en teoretisk diskussion af stedtilknytningen i landsbyen. Her trækkes der primært på de to forskellige begreber for belonging, elective belonging og selective belonging, som det fremgår af den teoretiske ramme.

Case for en landsby- Hundelelev

Neden for præsenteres den inddragede landsby Hundelelev. Med afsæt i specialets forskningsdesign er sigtet med kapitlet her er at sætte rammen caselandsbyen. Således inddrages her relevant baggrundsinformation om Hundelelev, for på den måde at præsentere byen som kontekst for tilhørsforhold.

Hundelelev

Hundelelev ligger i den nordjyske kommune, Hjørring Kommune. Hjørring Kommune ligger i Region Nordjylland i det nordvestlige hjørne af i Vendsyssel og med en lang kyststækning mod Vesterhavet. Hjørring Kommune er foruden Aalborg Kommune den største af de 11 kommuner i Region Nordjylland med over 65.000 indbyggere. Pr. 1. januar 2015 var der i alt 65.295 indbyggere i Hjørring Kommune (DST1). Ca. 60 % af befolkningen bor i hovedbyen Hjørring eller en anden større by i kommunen. 40 % af kommunes borger bor i landdistriktet eller en landsby (HJK 2014).

Hundelelev havde pr. 1. januar 2015 238 indbyggere, tre mindre end året før. Hundelelev har efter et par år med en lille stigning i befolkningstallet, oplevet en nedgang fra 2014 til 2015. Over hele perioden, fra 2010 til 2015, er indbyggertallet faldet med 3,3 %, hvad der svarer til 8 personer. Der er relativt mange børn i skolealderen i Hundelelev og relativt mange i 40-64-årige. Børneantallet ligger forholdsvist stabilt gennem årene (DST 2).

Tabel 1: Aldersfordeling i Hundelelev pr. 1.1 det pågældende år

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-2 ÅR	6	6	7	6	5	5
3-5 ÅR	14	9	6	5	6	7
6-16 ÅR	35	38	38	40	35	33
17-24 ÅR	18	13	15	14	19	17
25-39 ÅR	41	36	32	33	27	27
40-64 ÅR	85	89	87	87	92	89
65-79 ÅR	34	34	38	41	42	43
80+ ÅR	13	13	13	14	15	17
TOTAL	246	238	236	240	241	238

Kilde: (DST2)

Hundelevs beboere skriver selv om deres by, at: *"For fyrrer år siden var selve Hundelelev by ikke meget andet end huse langs vejene i et veikryds. Og så de omkringliggende gårde, naturligvis. Men i løbet af 60'erne og 70'erne skød mange huse op, for her var jo en god landevej, en skole og en brugs og måske lidt læ fra skoven. Og så i øvrigt ikke så langt til så meget andet. Fra dengang og til nu har byen rundt regnet fordoblet sit antal af huse. Så mens andre landsbyer er slumret hen, er denne altså for alvor vakt til live. Når beboerforeningen i dag deler det årlige giro-kort ud, går det til hen ved 250 ejendomme."* (www.hundelelev.dk).

Som det står beskrevet på Hundelevs egen hjemmeside, er Hundeleve ikke en af de byer i Hjørring Kommune der lider af stor fraflytning og landsbydød. *"Alt i alt tegner det billedet af et mini-samfund i trivsel."* (www.hundeleve.dk)

Institutioner, handel og foreningsliv

Hundeleve har både en daginstitution og en skole. Børnehaven Regnbuen har i alt ca. 45 børn. Skolen har indtil skoleårets afslutning 2015 været en kommunal skole med 116 elever fra børnehaveklasse til og med 6. klassesetrin. 7. klasse blev flyttet til den store skole i Vrå ved en omstrukturering af skolestrukturen i Hjørring Kommune i 2004. Hjørring Kommunes byråd vedtog igen en ny skolestruktur i 2014/15 hvor fire landsbyskoler og en byskole blev lukket. Her var Hundeleve skole blandt de landsbyskoler der måtte lukke. I Hundeleve førte det til, efter nedsættelse af en arbejdsgruppe, et meget velbesøgt borgermøde og til slut en stiftende generalforsamling, at *Friskolen for Hundeleve og omegn* i efteråret 2014 blev en realitet. Ved opstart i august 2015 var der indmeldt omkring 50 elever fordelt fra 0. til 6. klassesetrin. Ved opstart af skoleåret sommeren 2016 forventer friskolen også at kunne tilbyde en overbygning. Udsprunget af lukningen af folkeskolen i Hundeleve er foreningen *Kultur- og idrætscenteret for Hundeleve og omegn* blevet stiftet. De benævner sig selv som en selvejende institution. Foreningen er støttet af andre foreninger i Hundeleve og omegn og med økonomisk støtte herfra købte foreningen de skolebygninger som Friskolen for Hundeleve og omegn har hjemme i Hjørring Kommune. Således ejer skolen ikke selv bygningerne, men lejer dem af Kultur – og idrætscenteret for Hundeleve og omegn (Hundeleve.dk). På den måde blev oprettelsen af friskolen også et fælles projekt for landsbyen og for nærområdet (se bl.a. Nordjyske 2015).

Foreningslivet i Hundeleve er alsidigt og velfungerende. Hundeleve Ungdoms- og Idrætsforening tilbyder gymnastik, dans, pilates, volleyball og badminton for alle aldre. De benytter hallen og skolen. Foreningen har desuden også en tennisbane, hvor der årligt tilbydes undervisning. Der ca. 40 medlemmer tilknyttet tennisbanen (www.hundeleve.dk). Ungdomsklubben er for børn og unge fra 5. klassesetrin. De mødes også på skolen, og der er mulighed for spil, musik og sportshallen benyttes også. Alle aktiviteter forbundet med Hundelevs Ungdoms- og idrætsforening beror på frivillige trænere, instruktører og hjælpere. Derudover har Hundeleve Boldklub omtrent 12 forskellige hold fra unge drenge og piger til oldboys. Foruden disse to er der Spejdere, Hundeleve Kreativ Klub, Senior Klub, Lokalhistorisk Forening. Hundeleve blev udnævnt til *Årets børneby* tilbage i 2005 især for sit rige foreningsliv (www.hundeleve.dk).

Der er også en aktiv Beboerforening, der arrangerer forskellige arrangementer for borgerne, blandt andet en 'Open by Night' i samarbejde med Hundeleve Brugs. Beboerforeningens medlemmer er hystande i Hundeleve, og foreningen opkræver kontingenter fra 40-100 kr. årligt. Beboerforeningen arrangerer årligt flere arrangementer og er også involveret i en nyere satsning, nemlig Rubjerg Knude løbet. Desuden arrangeres årligt en tilbagevendende nytårskoncert med musik og spisning, der som regel bliver udsolgt. Beboerforeningen kunne for få år siden fejre 40 år jubilæum.

Det overordnede arbejde med området i og omkring Hundeleve struktureres af *udviklingsgruppen*. De skriver selv her om, at:

"Udviklingsgruppen for Hundeleve og Omegn er en paraplyorganisation for foreninger, erhvervsdrivende og institutioner i Hundeleve og Omegn. Gruppen har siden 2005 planlagt og gennemført projekter i området, med midler fra EU, fonde, kommune, lokale erhvervsdrivende, foreninger og private, for ca. 3,8 mio. kroner.

Projekterne omfatter blandt andet foreningslokaler ved skolen, Multibane, Legeplads, Hundeleve Fælled, Kirkesti, Rekreativt område ved udstykning og ellers forskønnelse af området.” (www.hundeleve.dk).

I udkanten af Hundeleve ligger det store grønne område, 'Fælleden', der er frit tilgængelig for offentligheden. Fælleden er fælleseje for alle lodsejere i Hundeleve by (og sognet). Her forefindes en skovpavillon, frugtplantage, bålplads og shelters. Skoven er et mødested for byens borgere og også et sted, hvor der arbejdes frivilligt med at vedligeholde området.

Som noget særegent ved Hundeleve i sammenligning med andre af Hjørring Kommunes landsbyer er nyere udstykninger af grunde til parceller, som Hjørring Kommune i 2013 erhvervede sig til byudvikling i Hundeleve. Området er nu ved at blive byggemodnet, og otte grunde er udlagt til salg (Hjørring Kommune 2014:95). Desuden blev der i et samarbejde mellem 5 landsbyer¹ omkring Hundeleve ansat en seniorjobber som landsbypedel, der skal hjælpe landsbyerne med rutinemæssige opgaver i vedligeholdelse af områderne. Tanken er at de frivillige kræfter i nærområderne således kan bruge mere tid på at udvikle nye initiativer på den tid, der ellers ville være blevet brugt på vedligehold af gamle tiltag (Nordjyske 2013).

Der er desuden mulighed for at gøre sine daglige indkøb i Hundeleve, hvor Dagli' brugsen har en velfungerende, velassorteret og nyrenoveret butik. Endvidere er der flere privatejede butikker, der sælger bl.a. kunst og desuden flere selvstændige håndværkere. Der er flere store arbejdspladser i nærområdet, bl.a. en mellemstor entreprenørvirksomhed og en æggeproduktion. Hundeleves geografiske placering gør ligeledes, at langt de fleste borgere, der pendler ud af byen for at komme til og fra arbejde, blot har ti minutters kørsel ind til Hjørring, hvor der ligeledes er let adgang til motorvej. Der er daglige busforbindelser direkte til Hjørring og til Aalborg. Toget kører også direkte fra Hjørring og har forbindelser direkte til Frederikshavn, Hirtshals og Aalborg.

Opsamlende tegner sig et billede af Hundeleve som en velfungerende landsby med flere aktive foreninger, en fungerende nyetableret friskole, grønne områder og en pendlingsafstand til store byer, der er relativt korte. Hvilken betydning har det for tilhørsforholdet? Og hvordan oplever informanterne at bo i Hundeleve?

¹ Hundeleve og nabolandsbyerne Rakkeby, Rubjerg, Gølstrup og Vejby.

Analyse

I nedenstående kapitel følger specialets analyse, hvor jeg ønsker at svare på, hvordan indbyggerne i Hundelelev, som case for en landsby, oplever tilhørsforhold til landsbyen. Med henvisning til den tidligere præsenterede forskningsstrategi, hvor der trækkes på den adaptive tilgang, er analysen primært induktiv. Og med henvisning til det hermeneutiske videnskabsteoretiske afsæt, søger analysen at være empirinær med en høj grad af citater. Da det netop er indbyggernes erfaringer, meninger og ytringer, der er genstand for analysen, er det mit ønske at gå i dybden med deres oplevelser af deres tilhørsforhold til landsbyen. Samtidig inddrages der løbende eksisterende forskning og sociologisk teori, præsenteret i indledningen og teoriafsnittet, til at nuancere og skabe bedre forståelse af empirien.

Med afsæt i empirien og den adaptive forskningsstrategis orienterende begreber, primært udarbejdet med afsæt i den eksisterende teori og forskning præsenteret i indledningen, er analysen bygget op af tre analysedele. Først er en del om de sociale relationer, herefter følger en del om den fysiske by og afslutningsvis en del om byens geografiske placering. Analysens opdeling i disse tre dele skal ses som en analytisk opdeling for overskuelighedens skyld. Samtidig skal de tre orienterede begreber og tre dele i analysen ikke ses om sidestillede, da også byen som et fysisk sted og dens geografiske placering er betydningsfuld givet betydningen for de sociale relationer og fællesskabet i landsbyen.

Dog for at starte ved starten er det interessant først at dykke ned i, hvad der er årsag til, at indbyggerne i Hundelelev i udgangspunktet overhovedet er flyttet til landsbyen. I relation til valg af bosætning fortæller informanterne, at de lave huspriser er af betydning, fx fortæller sådan én om det:

"Først og fremmest så kunne jeg få dobbelt så mange kvadratmeter for samme penge i Bakholm og så plus, jamen jeg stort set kendte hele byen, og jeg kunne se, der var en masse muligheder i det hus der, som jeg egentlig ikke ville kunne have set i Hjørring, andet end at jeg skulle have betalt en sindssygt masse penge og så stadigvæk have haft en ordentlig portion med for at få lavet det, som jeg ville. Hvorimod jeg synes ligesom, jeg kunne se mig vej ud af projektet i Bakholm for væsentligt mindre." (FK:15).

Med andre ord bosatte manden sig i Hundelelev, da han havde mulighed for at købe et større hus for en lavere pris end i Hjørring. Med citatet bliver det samtidig tydeligt, at lave huspriser ikke er den eneste årsag, men at det, at han på forhånd kendte mange i byen, også er vigtig. Det er altså tale om en forudgående emotionel tilknytning til stedet, der foruden det materielle aspekt var en del af mandens overvejelser om at bosætte sig i Hundelelev. Valget om at købe hus og bosætte sig i Hundelelev opleves for de fleste af beboerne, selvom huspriserne er af stor betydning, som det *naturlige* valg, begrundet med, at de i forvejen kendte til byen. Kendskabet til landsbyen handler ikke kun om kendskabet til den fysiske by, men er i lige så høj grad knyttet til det sociale her. Flere af informanterne har en tilknytning til byen; tre er født og opvokset i byen og en anden meget tæt der på og er kommet i byen gennem barndommen, da et familiemedlem var bosiddende i Hundelelev. Her fortæller to af informanterne:

"For vores vedkommende så kunne jeg ikke bo i Bakholm, eller undskyld i Sønderharritslev og, ja Bakholm kunne jeg måske, nej det kunne jeg sgu heller ikke. Men Hundelelev, det er, fordi jeg er opvokset her. Det var enten Hundelelev eller Hjørring. For mit vedkommende. Jeg ved ikke med dig? [henvendt til kæresten, red.]" (FK:19).

Kæresten svarer: *"Nu flyttede jeg jo bare ind, fordi du boede her (...) Men det faldt mig naturligt. Fordi jeg har gået på skolen herovre og jeg kom rigtig meget ved min mormor (...) og der brugte jeg meget af min barndom også, så det."* (FK:19).

Igen er den forudgående tilknytningen til Hundelelev vigtig for parret. De har barndoms minder fra byen begge to, og som manden her påpeger, så ville han kun kunne bo i enten Hundelelev eller i storbyen. Andre landsbyer kunne han ikke bo i. Således oplever parret her en følelse af tilhørsforhold til landsbyen, og ikke til andre nærliggende landsbyer, baseret på hver deres familiemæssige baggrund. Landsbyens øvrige indbyggere har dog ikke kun betydning for kendskab til byen, men også i forhold til det sociale liv, der er i livet. Det understreges med følgende interviewuddrag:

"Men som sagt, jeg er født her i byen også og har selv gået i skole her. Og hvorfor bor man her så igen? Jamen det ved jeg ikke, det er vel fordi..." (DB:1). Han fortæller videre, at hans kone gerne ville bo *"(...) hvor der var lidt luft (...)* Vi snakkede lidt om Vrå også, kan jeg huske. Men det, nej, jo hun var faktisk. (...) Det var jo det der. ... Nærheden og. (...) Det var også tilknytningen her til. Jeg spillede fodbold her oppe, og jeg kunne ikke se mig selv blive der og ja... Og hvorfor er vi så blevet boende? Men det er jo nok den der nærhed, der er i sådan et lille samfund, der kommer hinanden lidt ved." (DB:1).

I interviewet nævner manden selv tilknytningen til Hundelelev som en af grundene til, at han og konen bosatte sig her. Med andre ord var parret allerede knyttet til stedet på forhånd, og landsbyens personlige værdi for dem, var vigtig i deres valg af bosted. Samtidig er det klart, at de sociale relationer og nærheden her også er af afgørende betydning for deres følelse af tilknytning. En anden informant fortæller, at der for ham og familien ikke var en forudgående tilknytning til Hundelelev. Han fortæller:

"... da vi skulle til at bestemme hvor henne vi eventuelt skulle bo, der var det godt nok et tilvalg det at så sige; nej, hvis vi, vores børn, de skulle ikke gå i en stor skole. Og derfor så var det, så var det landsbyerne omkring Hjørring, vi kiggede på. Og så tror jeg egentlig nok, så vil jeg være ærlig og så sige, så var det, fordi det var det her hus, vi faldt for. Det var lidt mere tilfældigt på det tidspunkt, for jeg har ikke noget tilknytning til Hundelelev." (DB:3). Selvom han her fremhæver, at det er tilfældigt, at det lige blev Hundelelev, han har bosat sig i, var det stadig et bevidst valg, at det skulle være i en landsby. Således er er tilflytningen sket i forbindelse med ønsker for familielivet, og bosætningen er samtidig et bevidst og positivt valg.

I forhold til bosætningen i Hundelelev, hvad enten det er et valg, truffet af forudgående tilknytning, eller om det mere er ved tilfælde, er det tydeligt, at oplevelsen af nærhed i landsbyen er en vigtig faktor for indbyggernes meningstilskrivelser af Hundelelev som sted, men også i beboernes tilknytning til stedet. Allerede her er det klart, at informanterne sætter stor pris på de sociale og familiære relationer i deres landsby. Som præsenteret i specialets indledning, er dette netop faktorer, der er væsentlige i oplevelse af tilhørsforhold til et sted (Creswell 2004, Buttmer & Seamon 1980). Med henvisning til Mike Savage et al. og begrebet elective belonging kan personers valg af bosætning forstås som et aktivt valg i forhold til at signalere en bestemt identitet, og dermed også en positionering i forhold til andre steder. Men hvad angår bosætning i Hundelelev, handler det ikke kun om, at det er et aktivt valg forstået i betydningen af elective belonging. Det er ikke et bevidst aktivt valg i forhold til positionering, men derimod er det aktive valg knyttet til den nærhed, indbyggerne oplever på stedet. Derigennem signalerer indbyggerne også en bestemt identitet, men det er ikke i en bevidst positionering. Det er mere ubevidst via habitus for at opnå overensstemmelse mellem felt og position. Dette aspekt vil jeg dykke nærmere ned i i diskussion efter analysen.

I relation til bosætningen er det, hvad enten denne er knyttet til forudgående netværksmæssig tilknytning eller et mere naturligt valg, så emmer valget om bosætning i Hundeleve af sociale relationer og nærhed. Neden for vil jeg trænge nærmere ind i, hvilken rolle de sociale relationer har for det oplevede tilhørsforhold.

Sociale relationer

Vigtigheden af de sociale relationer fylder meget i indbyggernes fortællinger om deres tilhørsforhold til deres landsby. Med ønsket om at være empirinær i analysen, afspejler denne prioritering sig i den følgende analyse. De sociale relationer relaterer sig for indbyggernes vedkommende til netværket i byen og til uformelle såvel som mere formaliserede møder og fællesskaber rundt i byen, hvilket vil blive uddybet i nedenstående

Netværk – mere end bare familien

Landsbyens sociale relationer og fællesskabet har stor betydning for landsbyens indbyggere. En af informanterne fortæller, at han fra sin barndom kan huske nærheden til naboerne:

"(...) det kan jeg da huske helt fra barndommen af, det har da været en tæt, og det har også været med naboer og med folk fra nærområdet, og det tror jeg faktisk ikke, det er anderledes i dag end det var for 30 år siden." (DB:14).

I relation til tilhørsforhold er det oplevede naboskab, med udgangspunkt i specialets indledende afsnit, noget, der særligt fordrer et godt kendskab til stedet. Naboskabet fordrer også et engagement i byen og i de sociale relationer, og samtidig er det lettere at blive en del af et fællesskab, hvis der er et forudgående kendskab til de andre indbyggere.

Som nævnt indledningsvist i analysen, havde informanterne kendskab til Hundeleve, før de flyttede hertil. Det er særligt et kendskab funderet i, at de kender andre, der bor eller har boet i landsbyen. Samtidig nævner flere af informanterne også, at de ikke havde nogen tilknytning til byen på forhånd og at det nærmere var en tilfældighed, at det var netop her, de bosatte sig (DB:3, FK:19). De fleste af informanterne har dog været væk fra byen i nogle år, blandt andet for at studere, og er derefter igen vendt tilbage. Med henvisning til elective belonging kan deres aktive valg af landsbyen som bosætningssted forklares som, at der er en overensstemmelse mellem stedet og deres selvidentitet. De kunne se stedet som et aktiv i deres fortælling om sig selv (Savage et al. 2005).

En af de kvindelige informanter fortæller, at både hende og hendes mand er fra lokalområdet og således ikke er flyttet ret langt, da de flyttede sammen og stiftede familie. I tråd hermed viser en undersøgelse fra Kommunernes Landsforening ligeledes, at danskere generelt ikke flytter ret langt fra det sted, de er født (KL 2013). Endvidere fortæller kvinden, at en stor del af deres familie stadig er bosiddende i Hundeleve og omegn:

Kvinde: *"Så har jeg en bror, der bor i nr. 12, en søn i nr. 18. Også en bror i nr. 23 og nr. 25. (...) Og så min mands, bror han bor der henne før, og den anden han bor så lige [der henne, red.] (...)"*

Mand: *"[griner red.] du kan ikke svinge en død kat uden at ramme et familiemedlem"*

Kvinde: *"Og mine forældre bor 2,5 km., og min bror bor én km. derude. Nej vi er ikke flyttet hjemmefra. Det kan vi lige så godt indrømme, og min mands hjem det er det [en anden informant, red.] har købt, så altså der er ikke. Vi er ikke flyttet hjemmefra. Jo, jeg er flyttet 2,5 km hjemmefra. Jeg siger også til [min mand, red.], at jeg er flyttet meget længere hjemmefra end ham."* (FK:15).

Videre uddyber kvinden, at selv om familien er så tæt på, og måske netop fordi familien er så tæt på, taler hun ikke mere med dem, end hvis de boede langt væk: *"Og vi ser ikke mere til hinanden, fordi familien bor her, vi mødes til jul og, men altså vi ved da, hvor hinanden er."* (FK:20). I forlængelse heraf pointerer en anden af de kvindelige informanter: *"men det er jo det som vi siger, at netværket herude er jo meget mere end bare familien. Fordi netværket er lige pludselig naboerne også."* (FK:21).

Af ovenstående citater bliver det udtrykkeligt, at selvom mange af indbyggerne i byen er i familie med hinanden, er deres netværk i byen ikke reduceret hertil. Derimod omfatter netværket også naboerne.

Netværket er for en stor del af informanterne en forlængelse af den nærhed, de oplever i byen. Netværket gør, at de i deres færden rundt i byen oplever følelsen af at høre til. De oplever at være en del af stedet, og det er med til, at de knytter sig yderligere til stedet. Men nærheden til de andre og netværket i byen er også med til at gøre, at borgerne oplever Hundeev som et sikkert og trygt sted (FK:11-12). Med henvisning til Anna Pedersen Bækthøj (2015) gør kendskabet til de andre indbyggere i byen og naboskabet, at indbyggerne oplever stedet som en tryk base. Simmel pointerer desuden, at individer i lillebyen oplever stedet som et trygt sted særligt grundet de nære følelsesmæssige relationer (Simmel 1998). Nedenfor følger netop, hvordan indbyggerne i Hundeev oplever naboskabet i byen.

Naboskab og hjælpsomhed

På fokusgruppeinterviewet blev det af informanterne diskuteret, hvordan de oplever at relatere sig til hinanden i hverdagen. Det fremgår blandt andet af følgende interviewuddrag:

Mand: *"Mmh ja, det er rigtigt. Men vi er vant til at gå og hilse og sådan noget. Det er rigtigt"*

Kvinde: *"Det er jo ikke fordi vi er venner, altså"*

Mand: *"Nej nej"*

Mand: *"Men man kender hinanden og sådan"*

Kvinde: *"Du kender hinanden, og du ved, nej jeg ved ikke nødvendigvis, hvem folk er, men det er nogle man har set før"*

Mand: *"Ja ja, de går rundt i bybilledet"*

Kvinde: *"[Om sin mand, red.] han hilser på alle dem, der kører igennem byen. Han har så ikke opdaget at mange af dem skal ud til Lønstrup og Lyngby. 'Men de kom sgu da på vejen', siger han så. Så vinker han"*

Kvinde: *"Jamen de fleste vinker igen, fordi mange andre steder, der ville folk tænke, hvad fanden er det for en idiot, ikke altså. Men ikke her ude"* (FK:18-19).

Med interviewuddraget bliver det tydeligt, at en del af naboskabet er bundet op omkring, at indbyggerne i Hundeev hilser på hinanden på gaden, for selvom de måske ikke kender hinanden, kan de genkende hinanden. En af informanterne understreger, og en anden tilslutter sig, at selvom de bor i den samme landsby og genkender hinanden, er der ikke tale om deciderede venskabsrelationer. I modsætning hertil fremlægges det således af anden informant, at naboskabet ikke blot er at hilse på hinanden over hækken:

"Men mht. det der med at være en del af det, jo så er der et sammenhold herude, ikke også? (...) Hvis det er, han [en af naboerne, red.] lige skal på lossepladsen, eller han lige skal et eller andet, jamen så siger han: '[min datter, red.] er et eller andet sted i området, gider I holde øje med hende. Jeg ved ikke, hvor hun er, men gider i holde øje'. 'Jooo, det vil vi da godt'. Men altså. Og det er jo det, der er hyggeligt ved at være herude." (FK:12).

Med naboerne som en del af netværket opleves et større sammenhold, blandt andet relateret til, at de hjælper hinanden, i ovenstående eksempel relateret til børnepasning.

De mange sociale relationer, naboskabet, netværkene og nærheden er i Hundeleve et resultat af, at indbyggerne har lyst til at være i og være del af landsbyen. Som en af informanterne fortæller:

"Så er vi også, vi får jo sådan venskaber på mange måder. Når vi holder vejfester her eksempelvis på vejen, jamen så møder alle jo op. Det er jo, sådan er det jo. Og når der er sådan, de arrangementer der er her, folk de. Jeg tror de har lyst til at være sammen." (DB:22).

Netop det, at de er naboer bliver grunden til, at indbyggerne indgår i sociale relationer – også med nogen, de måske ellers har så meget til fælles med. De har dog Hundeleve og lysten til at være en del af landsbyen til fælles. Indbyggerne har således en fælles referenceramme, og netop fordi, det er en del af den daglige rutine at hilse på sin nabo og møde dem til aktiviteter og arrangementer i landsbyen, så bliver det sociale liv en naturlig del af stedets praksis. Det er en del af landsbykulturen. Her fortæller en af kvinderne videre: *"(...) Jeg kan godt nok bedst være her sammen med de andre bonderøve." (FK:10).* Hun omtaler sig selv og landsbyens øvrige indbyggere som *bonderøve*. Hermed kobler kvinden sin identitet til de andres og indirekte til stedet, da det netop er der i Hundeleve, at de, som bonderøve, er. At informanterne kan koble deres identitet til stedet kan, med reference til elective og selective belonging (Savage et al. 2005, Watt 2009, Watt 2010), forstås som, at indbyggerne kan finde en kobling mellem deres livsstil og værdier og stedets kvaliteter. Nærheden er noget, de aktivt vælger til, de har lyst til at være nære med de andre naboer. De kan se sig selv her, og aktivt bruge det i deres identitetsarbejde.

At det fælles og de sociale relationer er funderet i lysten til at være i og en del af landsbyen Hundeleve understreges endvidere af, at landsbyens indbyggere er meget forskellige, men at det ikke er afgørende for det sociale liv i byen. Netop dét forklarer en af informanterne meget rammende:

"(...) der er det jo fint herude ved os. Fordi altså, vi har de her par søfarende her, ikke også. Og du er sygeplejerske og rejser væk, og jeg er socialrådgiver og rejser væk. Men uanset hvad for en, nu kommer der er et grimt ord, uanset hvad for en socialklasse du tilhører, jamen så holder vi jo sammen. Fordi altså vores nærmeste, nærmeste nabo der, stort set de fleste i Bakholt, de er lastbilchauffører. Ved du hvad, det er vi da fuldstændig ligeglade med, for vi er naboer." (FK:10).

Til trods for, hvad informanten selv betegner som forskellige socialklasser, så opleves det ikke som betydningsfuldt i forhold til at være naboer i en landsby. De er naboer, og det er det, der går forud for noget andet. Borgerne har forskellige uddannelsesmæssig og økonomisk baggrund, men det er ikke afgørende for deres sociale relationer i byen. Dette står i kontrast til bl.a. Baumans begreb gated communities og påpegningen af, også i relation til udsatte boligområder, at individer har tendens til at bo med nogen, de ligner (Sernhede 2007, Baumnan 2002). Med henvisning til Putnam kan det videre forklares med, at det i Hundeleve er den sociale kapital, der er stærkest og mest betydningsfuld: Det er ikke individernes uddannelsesmæssige baggrund eller økonomiske formåen, der afgør, om de kan være en del af fællesskabet i landsbyen. Det er nærmere volumen af socialt netværk og ikke mindst lysten til at være en del af nærmiljøet. Deres enslydende sociale kapital skaber en

større sammenhængskraft og engagement i lokalsamfundet, hvor igennem individerne knytter sig til stedet (Putnam 2000). Den nærhed, informanterne oplever i Hundeleve, kan henføres til Simmels begreb lillebyen, hvor der er nære følelsesmæssige relationer mellem mennesker i små enheder (Simmel 1998). Med henvisning til Maria Lewicka er det naboskab, indbyggerne oplever, yderligere med til at knytte dem til landsbyen (Lewicka 2011).

Selvom informanterne beskriver Hundeleve som et sted, hvor de er tæt på hinanden, og at dette er en positiv dimension af livet i landsbyen, understreger de samtidig, som det er også er præsenteret tidligere, at det ikke er ensbetydende med, at de er sammen hele tiden. En fortæller herom: *"(...) Og det skulle måske være solgt bedre det budskab med: vi har altså et miljø her. Men det er bare svært, fordi hvis nu man fortæller det her med, at vi kommer hinanden ved. Så vil der være nogle der opfatter det som om, 'ja de render hinanden på dørene hele tiden, og de sidder sammen og så videre'. Det er jo ikke sådan det er."* (DB:21).

Til trods for, at de oplever nærheden til hinanden som en positiv dimension af livet i landsbyen, så påpeger flere af informanterne, som i citatet ovenfor, at det ikke er ensbetydende med, at de altid er sammen. Som det også er skrevet frem indledningsvist i analysen, påpeger informanterne også, at indbyggere ikke har nære venskaber med hinanden. På den måde er der altså ikke tale om rene følelsesmæssige, familiære forhold som Simmel og Tönnies, med henholdsvis lillebyen og *gemeinschaft*, påpeger eksisterer i landsbyen (Simmel 1998, Tönnies 1957). Samtidig er det, med reference til Simmel, dog heller ikke de anonyme og følelseskolde forhold, som findes i, hvad han benævner storbyen, som indbyggerne oplever i Hundeleve. De er først og fremmest naboer. De er venlige over for hinanden, hjælpsomme og opmærksomme, men har ikke nære venskaber.

Foreningsliv som netværksskabende

Det er vigtigt for informanterne, at fremhæve, at det især er gennem foreningslivet i Hundeleve, at de som indbyggere møder hinanden og indgår i sociale relationer. Som det ses af beskrivelsen af byen, er der flere stærke foreninger i Hundeleve. Og flere af informanterne er aktivt deltagende i flere af disse. Én er engageret i Beboerforeningen, flere deltager i gymnastikforeningens hold, og én er engageret i den nye friskole. Med følgende citat beskriver en af informanterne, hvilken betydning foreningerne har i Hundeleve:

"... Jamen foreningslivet, det betyder egentlig, det er jo egentlig alfa og omega også for sådan en brette by. Også for at holde sammen og sammenholdet altså alle borgere i mellem. At der er nogle tilbud, foreningstilbud, og så man ligesom holder ved og sætter aktiviteterne sådan, at alle har mulighed for deltage".(DB:4). Foreningerne er ud over at udbyde forskellige sportsaktiviteter og afholde forskellige arrangementer også vejen ind til de sociale relationer og grundstammen i de lokale fællesskaber i landsbyen. Blandt informanterne er der enighed om, at deltagelse i foreningslivet er med til at skabe og styrke netværk rundt i byen.

"Der er folk jo kommet med i og det vil sige, så får du egentlig et netværk rundt i byen ret hurtigt. Altså, det er jo med til, at du så bliver, ja altså, du kommer egentlig med og ved det, at du kommer med et sted, jamen så er du pludselig, også fordi, der er ikke nogle, der ikke sidder i fem bestyrelser her i Hundeleve, næsten altså eller er en del af." (DB:14)

Og en anden udtrykker det således: *"Jamen, det er igen det der, foreningerne, som vi snakkede om, det var næsten hjertet. Det er der, det er ligesom der, du lærer folk at kende"* (DB:14).

Med andre ord, så er en del af de sociale relationer i byen relativt formaliseret, da det i høj grad er via foreningerne, at indbyggerne mødes, og der opstår relationer og fællesskaber mellem dem. Og særligt oplever de, at der gennem deltagelse i foreningslivet ikke blot opstår en følelse af at være med, men et tilhørsforhold til de andre og til stedet. Således kan foreningslivet også, med Gunnar Lind Haase Svendsens pointe om at koble netværk og social kapital, forstås som en sted-bunden ressource (Svendsen 2007). Blandt informanterne er der også enighed om, at der altid er stor opbakning til arrangementerne, også ud over Hundelevs grænser, hvilket videre skaber en relation til Hundeleve. En stor del af de fællesskabsskabende aktiviteter, der foregår i landsbyen udspringer således ofte af foreningslivets initiativer, hvoraf en stor del er funderet i og stablet på benene af de frivillige foreninger, der er en stor del af de mere formaliserede fællesskaber i landsbyen.

Et ikke-tvunget fællesskab

Selvom det sociale liv og fællesskabet blandt indbyggerne i Hundeleve fylder meget for indbyggerne og ikke mindst i informanternes fortællinger om tilhørsforhold til landsbyen, understreger informanterne også, at der på ingen måde er tale om et tvunget fællesskab og en pligt til at deltage. Det står indbyggerne frit for at deltage så meget, de har lyst til og mulighed for. En af de kvindelige informanter beskriver det med ordene: *"Jo, men det er netværk og nærhed, hvis man har lyst til den,"* og en anden udtrykker det således: *"Dem, der bor på landet, det er dem der har lyst til at bo der. Og vi har da egentlig heller ikke lyst til at have andre end dem, der har lyst til at bo der. Fordi folk, der bor et sted der hellere vil være et andet sted, de er da ikke til gavn for nogle. Heller ikke for dem selv."* (DB:7).

Med henvisning til belonging begreberne, som de er præsenteret i specialets teoretiske ramme, kan informantens oplevelse af, at de, der bor i Hundeleve, bor der, fordi de har lyst til at bo der, forstås som, at indbyggerne 'electively' har et tilhørsforhold til landsbyen, og at de 'selectively' har knyttet sig til stedet gennem et positivt place image (Watt 2014). Dog er der her ikke noget, der antyder, at indbyggerne i deres tilhørsforhold til Hundeleve *"... selectively adopt that fraction of the neighbourhood which reflects their own elevated position in the socio-spatial pecking order."* (Watt 2014:13). Derimod har indbyggerne i Hundeleve 'adopted' hele Hundeleve. Med henvisning til den ovenstående pointe om, at de sociale relationer er en indlejret del af livet i landsbyen, og at det er igennem netværk og naboskab, at tilhørsforholdet opstår, kan den antydede ikke-positionering forstås som et udtryk for, at indbyggerne såvel som stedet har fået et positivt place image. Således opleves det, at indbyggerne bor i Hundeleve fordi, de har lyst til at bo her. De vil nærheden og de vil de lokale fællesskaber som de endvidere selv er medskabere af. Generelt oplever informanterne, at der er rig mulighed for at deltage i fællesskaberne. Det behøver ikke være i mere formaliseret form, som fx at være med i bestyrelsesarbejde i foreningerne, men kan i lige så høj grad være med en hjælpende hånd til et arrangement, fx i form af borddækning eller kagebagning.

I forbindelse med fællesskabet i byen, påpeges det dog, at det til tider opleves som svært at komme med i fællesskabet. Det udtrykker en af informanterne således:

"(...) men jeg har tit syntes, det kunne være svært at komme ind. Selvom jeg har boet her hele livet, og dem der bor nede på hjørnet her nede, altså. Det er altid de samme personer, der sidder med det hele herude. Så det, jeg synes faktisk, det har været svært nogle gange at komme med ind i fællesskabet, og i Fælledvej og få arrangeret noget. Det er nok også." (FK:32)

En anden af informanterne udtrykker det på denne måde: *"Jamen det kan nemlig være svært mange steder. Jeg ved, de sommetider har snakket om, at man skal bo her i 25 år for, at man kan blive accepteret her."* (FK:32).

At det opleves som svært at være en del af fællesskabet, bliver i dobbeltinterviewet forklaret med, at det ofte er de samme personer, der er involveret og ikke mindst initiativtagere til arrangementer og projekter. Som informanterne også udtrykker det, så skal man virkelig ville fællesskabet. Viljen til fællesskabet og at vise engagement er netop nøglen til at blive integreret i landsbyens fællesskab. En pointe som fra indledningsafsnittet hvor det også pointeres at engagementet i lokalsamfundet styrker tilhørsforhold til stedet. Opsummerende er det gennem analysen af hvilken rolle de sociale relationer i Hundeleiv spiller for de oplevede tilhørsforhold vist, at gennem det sociale opstår der nærhed, netværk og naboskab mellem indbyggerne. Dette har stor betydning for at indbyggerne knytter sig til landsbyen. Det, på en sådan måde, at gennem sociale netværk i landsbyen har indbyggerne også lyst til, at involvere og engagere sig i hinanden og i foreningslivet. Gennem næste kapitel tager jeg udgangspunkt i den fysiske ramme for det oplevede tilhørsforhold i Hundeleiv.

Den fysiske by

Som det fremgår af ovenstående analyse, er de sociale relationer vigtige for indbyggernes oplevelse af tilhørsforhold. Men foruden at opstå gennem nærheden i Hundeleiv, er de sociale relationer også relateret til landsbyen på en mere fysisk facon – det er byen, der er rammen om de sociale relationer. Hvordan vil jeg gå nærmere ned i her under.

Her fortæller indbyggerne både om de hverdagslige rutiner og uformelle møder i byens gadebillede og i de lokale brugs, hvor de interagerer med deres naboer. Og de fortæller også om mere formelle møder og netværk gennem foreningslivet og det frivillige arbejde. Det uddybes i nedenstående, startende med de uformelle møder og relationer, som indbyggerne oplever i Hundeleiv.

Gadebilledet

I ovenstående analyse om *naboskab og hjælpsomhed* fremgår det, at indbyggerne oplever, at det er en hverdagslig og indlejret rutine at hilse og vinke til hinanden (og andre), når de krydser hinanden i byen. Oplevelsen af, at de ved, hvem hinanden er, samt at de har til vane at hilse på hinanden, gør bybilledet genkendeligt for dem.

En af kvinderne fortæller her, hvordan hun oplever dette:

”Jeg elsker at være her, og jeg elsker, at når jeg går en tur, så kan jeg hilse på nogle, og jeg ville få roterende fis i kasketten hvis jeg skulle, og når man så kommer. Sommetider så cykler jeg en tur til Hjørring eller et eller andet, og så hilser jeg på dem, og så folk de glør: ’hvad helvede er det for en kælling.’ (FK:18).

En anden af kvinderne fortæller, hvordan hendes søn oplevede forskellen mellem at bo i storbyen og bo i Hundeleiv:

”[Han red.] var dybt fornærmet. (...) det var simpelthen kulturшок for det her stakkels barn. For han er jo vant til, at når man bor i sådan et samfund som det her (...) jamen, så siger man godmorgen til alle mennesker. Og der var ingen, der sagde til godmorgen til ham, de kiggede ikke engang på ham, når han stillede sig i bussen og sagde godmorgen” (FK:18)

Kvinderne her udtrykker, at det er det, der foregår i gadebilledet, rutinerne og møderne, der er en vigtig del af det at bo i Hundeleiv. Og faktisk fremgår det, at det er en vane, der er så indlejret, at kvinden ville blive skør, hvis det ikke var en del af hverdagslivet. Og ligeledes oplevede drengen et kulturшок i mødet med storbyen hvor

disse rutiner ikke var som i Hundeleiv. Med henvisning til specialets indledende afsnit, er det således de sociale praksisser der er væsentlige for indbyggernes meningstilskrivelse til stedet (Simonsen 2001). Det meningsgivende for indbyggerne er således ikke det, der er på stedet, men det er det, der sker på stedet. Yderligere kan dette med henvisning til begrebet *place-ballet* (Buttimer & Seamon 1980:162), forstås som det samvær, der netop opstår i det spontane møde, som samtidig er styret af kropsligt indlejrede rutiner (Buttimer & Seamon 1980). Således er de uformelle, spontane møder, ikke alene med til at gøre byens fysiske rum genkendelige for indbyggerne, de er ligeledes meningsgivende og med til at give stedet personlig værdi for indbyggerne.

Stedets rutiner, de tilfældige møder, relaterer sig i ovenstående til gadebilledet, men indbyggerne fremhæver foruden de spontane møder også i stor grad Hundeleiv Skole i relation til de sociale praksisser i byen. Dette uddybes i nedenstående afsnit.

Skolen som sted for formaliserede fællesskaber

Hundeleiv Skole italesættes i begge interviews ikke bare som skole, men i høj grad som ramme for de mere formaliserede møder mellem indbyggerne. Skolen er samlingsstedet for flere af foreningerne i Hundeleiv og for flere af de aktiviteter, der sker i byen. Derfor går jeg her i dybden med de mere formaliserede fællesskaber i Hundeleiv.

Hundeleiv Skole står ret klart som et samlingssted, indbyggerne tillægger stor værdi. Både stor personlig værdi og stor *stedslig* værdi, forstået på den måde at skolen især er medskabende af stedet, fordi den er ramme om de formaliserede fællesskaber. En af mændene fra dobbeltinterviewet fortæller:

"Men der er heller ingen tvivl om, at skulle det gå så galt, at de vælter vores skole der henne, rager den ned ligesom de har gjort i Rakkeby [nabobyen red.], så er vi fandme på den. For det [er red.] virkelig vores omdrejningspunkt. Altså det er omkring skolen, vi har bygget op og alt det her" (DB:12). Den anden mand påpeger yderligere: *"Det er vores kulturhus. (...) det er der foreningerne (...) de skaber rammerne"* (DB:12-13).

Skolen er et sted (og en institution) i landsbyen, som indbyggerne igennem begge interviews lægger stor vægt på. Både som fysisk sted i byen, men særligt som ramme om de sociale mere formaliserede relationer. Med andre ord udtrykkes skolen som en fysisk manifestation af mere formaliserede fællesskaber i Hundeleiv. Således er stedet, skolen i Hundeleiv, med til at forme fællesskaberne i byen, hvor igennem individerne knytter sig til byen.

Sted for frivilligt arbejde

Gennem frivilligt arbejde i byen indgår indbyggerne ligesom i de formaliserede fællesskaber i foreningslivet i sociale relationer med hinanden. Det frivillige arbejde i Hundeleiv er da også affødt af fællesskaberne i foreningslivet.

En af kvinderne fortæller:

"Jamen, så er der også rigtig mange fællesskaber over ting [og det, at red.] du er med i det der, så føler du også. Det er lidt en forening også. Og lige sådan nede i skoven, der blev lavet en masse med nogle sheltere og nogle ting der. Det er lidt hyggeligt at være med, altså, det er dejligt at være med, så længe det er i en succes, altså. Så længe man kører op ad, så vil alle gerne være med." (FK:21).

Således bliver det frivillige arbejde et også et relativt formaliseret fællesskab, hvor de arbejder sammen for et fælles mål. Men i det frivillige arbejde kommer de tættere også på hinanden og skaber sociale relationer på tværs. Deltagelse i det frivillige arbejde i byen fungerer fællesskabsskabende og er med til at fremme individernes tilknytning til Hundeleve.

En fortæller, at de frivillige projekter kræver nogle, der tager initiativ. *"Det er jo tit lidt Tordenskjolds soldater, altså. Det må vi jo indrømme. Sådan er det jo alle steder. Og det er jo nok også, fordi man altid har tendens til at, eller ja alle har tendens til at spørge dem, hvor man ved man ikke får nej. Altså sådan er det jo, altså. Men jeg synes da egentlig taget, at det er en bred skare, kan man sige."* (DB:13). Men samtidig påpeges det, at der er stor opbakning til de frivillige projekter.

"... Jamen, vi har jo venteliste til at hjælpe til Løkken Koncert, vi har venteliste til forskellige ting, fordi det er den, der kommer først til mølle, får lov til at hjælpe, altså. Man skal ikke bare sådan lige tro, man kan komme med, man skal virkelig stille op og så være klar. Jeg synes bare aldrig, man skal, man skal aldrig tigge nogle om noget. Fx nu skal vi have det her borgermøde i aften, så skulle jeg få fat i nogle kager, jamen nu har jeg så ringet til, jamen mon ikke jeg har en ti-femten stykker, der kommer med hver sin skuffekage. Der er ingen, der har sagt nej."(FK:5).

Dog er det gennem det frivillige arbejde, bundet til et fysisk sted, at beboerne møder hinanden, hilser og taler sammen, og disse møder er meningsgivende for stedet. I den optik forbinder de tilfældige møder/fællesskaber *"...people, time, and place in an organic whole and portrays place as a distinctive and authentic entity in its own right. In the past, many approaches to the person-environment relationship have been piecemeal and mechanistic: place is only the sum of the behaviors of its individual human parts. In contrast place-ballet depicts a whole greater than its element; place is a dynamic entity with an identity as distinct as the individual people and environmental elements comprising that place. Place---ballet, in other words, is an unintentionally foster a larger whole with its own special rhythm and character."* (Buttimer & Seamon 1980:163). Den sociale praksis der eksisterer i Hundeelev og i Brugsen er med til at give stedet mening.

Det formaliserede fællesskab i Hundeleve, både relateret til foreningslivet med udgangspunkt fra skolen og relateret til det frivillige arbejde, kan med henvisning til Putnam forstås som *brobyggende netværk*, hvor individer fra forskellige klasser indgår på lige fod (Putnam 2000:22). Netværk kan her oversættes til fællesskaber, da det er det, det skaber i Hundeleve, mere end netværk. Fællesskaber omkring at arbejde for byen, skabe noget sammen, som yderligere kan understøtte de sociale relationer mellem indbyggerne i landsbyen. Således at, når Hundeelevs indbyggere tager del i foreningslivet og herigennem møder de andre indbyggere, skabes der netværk eller fællesskab. Og som Svendsen påpeger, så er individer, der har kendskab til hinanden, som borgerne i Hundeleve har, særligt gennem de sociale praksisser og tilfældige møder i byen, er de mere tilbøjelige til at engagere sig i fællesskaberne. Derved kan beboerne i Hundeelev også siges at have megen social kapital (netværk).

Skolen lukker og slukker

I relation til skolen var det på interviewtidspunktet netop meldt ud fra Hjørring Kommune, at den kommunale skole i Hundeleve med udgang af skoleåret 2014/2015 ville blive lukket som kommunal skole. Dette har stor

betydning for informanternes omtale og oplevelse af skolen. Med hensyn til skolelukningen, der blev en realitet i efteråret 2014, så italesætter informanterne fra dobbeltinterviewet det således:

Mand: "Livet går jo videre men altså det bliver et andet liv, og det bliver sværere, helt klart. Brugsen skal til at, det vil jo gå ud over den også. Meget. Altså lukker den først, ...

Mand: ... så er vi der jo faktisk så.

Mand: ... så er vi jo der nede, hvor vi ikke har lyst til at være her. (...) og så er det lige pludselig det der, så møder du ikke, så møder du ikke folk i butikken, så bliver der lige pludselig meget længere til alting." (DB:15)

Dette må forventes at have stor betydning for de fysiske rammer i Hundeleiv som sted at den kommunale skole lukkes. Det kan forstås som et eksempel på, hvordan makrostrukturer har indflydelse på stedet (Agnew 1987). Her er der jo i den grad tale om noget, der adskiller Hundeleiv fra de omkringliggende landsbyer og i den grad er med til at definere Hundeleiv som sted på et fysisk materielt plan. Men det er netop ikke blot en skole, en bygning, et fysisk sted der lukkes. Det er et samlingspunkt og en ramme om de sociale, formaliserede netværk i Hundeleiv. Skolen er et samlingspunkt i byen og den er en del af indbyggernes meningstilskrivninger af Hundeleiv som sted, og har dermed stor betydning for indbyggernes oplevede tilhørsforhold.

Det formodes således at være af stor betydning for Hundeleiv som sted, at den kommunale skole lukkes. Ikke blot fjernes en kommunal institution i byen og dermed en fysisk manifestation af kommunens tilstedeværelse i landbyen, men det er også borgerens samlingssted og som de selv benævner det *kulturhus*, der er truet. Med skolelukningen kan indbyggerne således også miste en særlig ramme for fællesskabet i byen, hvor igennem indbyggerne oplever tilhørsforhold til landsbyen. En påpeger i den forbindelse også, at: "... det er jo ikke bare skolen, de lukker. Det er jo fandme hele samfundet her ude. Det er jo det der er, der er jo det, der er frygteligt ved det. At det griber jo om sig, det tager det hele med."(FK:43). Gennem de to interviews udtaler informanterne også, at de er bekymret for, at skolelukningen vil betyde faldende huspriser i landsbyen, som de yderligere er bekymret for vil betyde at der ikke er nye beboere der vil flytte til byen. Dermed frygter de, at skolelukningen har betydning for landsbyens fremtid (bl.a. DB:7,19).

Center for Landdistriktsforskning (CFL) ved Syddansk Universitet har i 2011 gennemført en stor undersøgelse, hvor de har udviklet et såkaldt land-by barometer. Her finder Jens Fyhn Lykke Sørensen, adjunkt CLF, dog ikke sammenhæng mellem skolelukninger og faldende huspriser, som informanterne især er bekymret for. Afstanden til nærmeste skole korrelerer ikke med lavere huspriser i landdistriktet (Sørensen 2013:30-32) Omvendt finder Sørensen, at det er tilfredsheden med de offentlige serviceydelser i nærområdet, herunder folkeskolen, der påvirker huspriserne. Således vil tilfredsheden med fx en folkeskole, der har et godt ry, kapitaleres i huspriserne (Sørensen 2013:33). Om det er tilfældet i Hundeleiv vides ikke men det er et interessant perspektiv, for den nye friskole som Hundeleivs borgere, umiddelbart efter lukningen af den kommunale skole, har startet op.

Ny friskole i Hundeleiv

Hundeleivs borgere har således i forbindelse med lukningen af den kommunale skole valgt at starte en friskole op, og den startede op til skoleåret 2015/2016. Dette gøres med stor opbakning i byen og i lokalområdet. Hundeleiv har et stort opland, og en fremhæver netop også, at skolen betyder, at der er nogle flere borgere, der har en positiv relation til Hundeleiv, "... fordi det er jo ikke de 250 mennesker, vi er, det er jo hele skoledistriktet, det er jo det, der rykker noget. At skoledistriktet, altså vi er jo vel nok, når vi tæller med det hele, alle dem, der

færdes omkring de der 110 børn, der er i skolen, det er jo ca. 600 mennesker. Det er jo det vi regner med.” (DB:5). Det betyder også, med andre ord, at Hundeleve Skole ikke bare har betydning for bysamfundet i Hundeleve, men hele Hundeleves opland.

Som det også ses i Jørgensens (2006) analyse af, hvad der sker med de lokale fællesskaber i tre boligområder, når 'fremmede' flytter ind, så rykker beboerne i Hundeleve tættere sammen for at værne sig mod *truslen* udefra (Jørgensen 2006). Her kan skolelukningen med god vilje anskues som en trussel mod lokalsamfundet i Hundeleve, og det er også sådan flere af informanterne benævner det. Med den endelige beslutning om, at den kommunale skole lukkes, opstår der således yderligere en orientering mod fællesskabet i landsbyen: en lyst til at rykke sammen og arbejde sammen for deres landsby. Denne følelse, der også er så essentiel i indbyggernes oplevelse af tilhørsforhold til landsbyen, fordrer yderligere, at indbyggerne oplever at knytte sig til deres landsby. Således tyder det på, at indbyggernes engagement i landsbyen og i arbejdet for den nye friskole, kan være med til at øge informanternes stedstilknytning til Hundeleve. For andre kunne det dog omvendt betyde, at de ikke længere kan se sig selv og deres historie bundet sammen med byen og derfor vælge at flytte. Men for informanterne er det tydeligt, at skolelukningen har fået dem til at rykke sammen, og opbakningen på til borgemøder og skoleopstarten har været stor.

Med henvisning til tidligere analyseafsnit, fremhæver indbyggerne, også at skolen er en af grundene til, at flere af informanterne aktivt har valgt at bosætte sig i Hundeleve. Den lille lokale folkeskole, hvor børnene kender de andre, kender miljøet omkring og selv kan cykle eller gå hjem fra skolen. Dermed er de fysiske aspekter omkring skolen vigtige. Men informanterne tillægger også skolen noget mere end at det er en lokale folkeskole. Skolen får en symbolsk værdi, det er via skolen beliggende i Hundeleve, at indbyggerne adskiller stedet og sig selv fra andre steder. Med henvisning til Paul Watt og selective belonging, som det er redegjort for under den teoretiske ramme, tillægger indbyggerne via skolen Hundeleve et særligt positivt place image (Watt 2014). Et place image som de andre byer i nærheden ikke har. Med skolen beliggende i Hundeleve kan beboernes med andre ord både positionere og distinktere sig selv. Ved at sende deres børn i den lokale skole hævder de sig selv og deres (bo)sted, men ikke fordi det nødvendigvis er den bedste skole, men fordi den ligger det bedste sted, nemlig i Hundeleve.

Brugsen som ramme for uformelle møder

Som vist i analysen om genkendelighed i bybilledet relaterer en stor del af de uformelle møder sig til det fysiske sted Brugsen. De relaterer sig til hinanden, og dette kommer især af, at de hilser på hinanden og taler sammen, når de handler ind, eller når de deltager i foreningsaktiviteter

Det er en selvfølge, at man hilser på hinanden og siger goddag, når man befinder sig i Brugsen. En af kvinderne fortæller det således: *”Jeg synes, det er rart at komme over i Brugsen. Der er altid nogle, man skal hilse på. Efterhånden. I løbet af de år jeg har boet her der, møder jeg næsten altid nogle, jeg lige, det gjorde jeg ikke i starten.”*(FK:38). Og en anden fortæller, at *”Men her, der ved du også, at en tur i Brugsen, den kan altså meget nemt komme til at tage tyve minutter.”*(FK:10). Igen er det genkendeligheden og de sociale rutiner indlejret i et spontant møde, de fremhæver som meningsgivende for deres opfattelse af Brugsen som sted.

De to mænd i dobbeltinterviewet fortæller også om de sociale rutiner i Brugsen. Den ene fortæller, hvordan det er en selvfølge, at man hilser på hinanden: *”... når man går i Brugsen så siger man 'goddaw'. Jamen det gør man.”*(DB:12). Den anden mand følger op: *”Ja det siger sig selv. Uanset om 'ham der kender jeg sgu da vist ikke', man siger 'goddaw' alligevel. Sådan er det”* (DB:12).

Disse hverdagslige uformelle møder kan med andre ord beskrives som stedets *"place-ballets"*. *In the town center or city square there are hundreds of people conducting their individual 'time-space routines' but they do so collectively in such a way that recognizable and regular patterns of practice emerge. (...) Indeed the meaning of place may arise out of the constant reiteration of practices that are simultaneously individual and social"* (Creswell 2009:7). Med henvisning til Creswells tolkning af place-ballets, bliver den individuelle handling, en tur i Brugsen, via de spontane møder en sociale handling. Således oplever indbyggerne at en tur i Brugsen er forbundet med en sociale praksis hvor de hilser og taler med hinanden. Brugsen er et fysisk sted, hvor borgerne møder hinanden, hilser og taler sammen, og disse møder er meningsgivende for stedet. I den optik forbinder de tilfældige møder/fællesskaber *"...people, time, and place in an organic whole and portrays place as a distinctive and authentic entity in its own right. In the past, many approaches to the person-environment relationship have been piecemeal and mechanistic: place is only the sum of the behaviors of its individual human parts. In contrast place-ballet depicts a whole greater than its element; place is a dynamic entity with an identity as distinct as the individual people and environmental elements comprising that place. Place-ballet, in other words, is an unintentionally foster a larger whole with its own special rhythm and character."* (Buttimer & Seamon 1980:163). Den sociale praksis, der eksisterer i Brugsen, er med til at give stedet mening.

Den sociale praksis er så indlejret i indbyggernes færden i byen og i Brugsen. Brugsen bliver dog også ramme om de sociale relationer på en mere formaliseret måde, dog med en stadig uformel karakter. Her fortæller en af kvinderne om, at Brugsen også arrangerer et årligt tilbagevendende arrangement:

"Vi har jo sådan noget 'open by night', så er der nogle, der tænker 'open by night', ja tak. ... Men det er jo altså, det er jo så sådan 400 mand på parkeringspladsen herovre, hvor vi sætter os ned og så bare ved et tilfældigt bord, og så sætter sig ned og snakker med den, man lige har sat sig ved.... når du kommer på sådan en stor parkeringsplads, der er sgu ingen der opdager om du sætter dig, eller om du ikke sætter dig. Så kan alle jo, nå 'Goddag og hvem er du, og hvor kommer du fra'."(FK:9.)

Som det antydes i citatet ovenfor, så er 'open by night' velbesøgt, men vigtigere er i relation til indbyggernes meningstilskrivelser af Brugen som fysisk sted, at det er en mulighed for at møde sine naboer og indgå i sociale relationer. Brugsen er i beboernes optik ikke blot det fysiske sted Brugsen, men en vigtig medskaber af et rum for sociale relationer i Hundelev. Brugsen er en ramme for de sociale relationer og de uformelle fællesskaber. Med henvisning til Putnam (2002) og Svendsen (2007) er Brugsen at skabe sammenhængskraften i byen ved at indbyggerne her får mulighed for at indgå i uformelle og formelle netværk. Netværk, der er med til at skabe større engagement i byen.

Opsummerende kan Hundelev Skole og brugsen forstås som stedlige sociale holdepunkter i Hundelev. Ikke blot som et materielt og fysisk sted, men nærmere fordi de to opleves som steder for social praksis hvor igennem indbyggerne oplever at knytte sig til landsbyen. I forhold hertil og med henvisning til Heidegger, som pointeret i indledningsafsnittet, argumenterer den danske geograf Kirsten Simonsen for, at det materielle aldrig står alene. Med andre ord, og med henvisning til Kirsten Simonsen, som er præsenteret i indledningsafsnittet, kan skolen og Brugsen forstås som fysiske steder, der fremtræder via beboernes anvendelse og praksis forbundet hermed. Således med kan de to, men andre ord forstås som *space as sociality*, hvor Simonsen argumenterer for, at stedet er en naturlig del af det sociale liv (Simonsen 1996:494-495, Simonsen 1999:10). Skolen og Brugsen er således en del af den sociale dimension, og kan forstås som integreret i det sociale liv i landsbyen. Dette ses særligt gennem, at indbyggerne ikke forbinder Brugsen så meget med muligheden for at handle lokalt, men nærmere

fremhæver Brugsens sociale betydning som vigtigst for dem. Ligeledes gælder det for skolen, der opfattes som samlingssted for de mere formaliserede relationer. Således kan Brugsen og skolen ikke alene ansues som et lokalt, stedsligt mødested, men også som et socialt holdepunkt i hverdagslivet i Hundeleiv. Stedet Hundeleiv indgår som en betydelig del af den sociale dimension, af livet i Hundeleiv, og det er via den sociale dimension at beboerne oplever at knytte sig til stedet.

Med afsæt i ovenstående analyse om den fysiske by, er det særligt, at indbyggerne ikke kun ser byen som et fysisk sted, men nærmere som rammen om de sociale rutiner og praksisser. Gadebilledet relateres til sociale praksisser, de hilser på hinanden, vinker til dem, der kører forbi. Skolen opleves mere som møde- og samlingssted for de mere formaliserede fællesskaber end som et fysisk bygning. Således kan den fysiske by, med de fysiske steder med andre ord og med henvisning til Ottosen (2009) karakteriseres som en rumlig arena, hvor i de sociale relationer og netværk praktiseres. Noget tyder således på, at der sker en sammensmeltning mellem det rumlige og det sociale, hvor der kan argumenteres for, at der i Hundeleiv opstår et socio-spatialt system (Ottosen 2009), der forbinder den fysiske by med det sociale. Den fysiske by får da betydning for beboernes tilhørsforhold da det skaber en ramme, og dermed en mulighed, for det sociale i landsbyen.

Geografi

Med ovenstående analyse om den fysiske bys betydning for det oplevede tilhørsforhold fremgår det, at det fysiske aspekt af Hundeleiv er medskaber af tilhørsforholdet, da stedet skaber rammerne for de sociale relationer i Hundeleiv. I nedenstående vil jeg gå nærmere ned i Hundeleivs geografiske placering for at undersøge, om det har betydning for det oplevede tilhørsforhold. Her vil jeg først dykke ned i byens størrelse og karakter, for dernæst at se nærmere på landsbyens placering i et ruralt område.

I relation til nærheden og de sociale relationer, der opstår på det fysiske sted i Hundeleiv, påpeger flere informanter også, at den fysiske placering af Hundeleiv i det rurale opland mellem Hjørring og Løkken er noget, der dels har betydning for deres bosætning og dels for deres oplevelser med byen. Særligt i relation til, hvilken betydning mobiliteten har for tilhørsforholdet, som det fremgår af indledningsafsnittet, vil nedenstående analyse af Hundeleivs geografisk placering blive udfoldet.

Byens størrelse og karakter

I fokusgruppen diskuterer informanterne, hvordan de oplever livet i forhold til andre steder, særligt de større byer: Her fortæller den ene mand om forskellen mellem at bo i Hundeleiv og bo i Hjørring: *"Men praktisk set, for mig og [kæresten red.] så snakker vi tit om, at det vil være nemmere at bo inde i Hjørring. Og så er det, jeg kan komme med 100 undskyldninger. Det er det. Og jeg har selv boet inde i Hjørring, og jeg kan huske, at det var nemmere"* (FK:16). En af de andre mænd svarer her til, at:

"Jeg synes det så er meget, meget sjældent, jeg tager mig i egentlig at savne bekvemmeligheden (...) Altså jeg har det lidt mere det der, at jeg bliver mere og mere glad for bare at gå ud i haven. (...) Altså og så sige, 'jamen det her, det er så mit lille stykke Danmark lige i øjeblikket' i stedet for at skulle have folk så tæt på mig, som jeg egentlig havde inde i Hjørring.... Altså der er jo folk både over og under dig, altså på alle siderne ikke. Altså, det blev simpelthen for meget. Jeg ville ud, hvor jeg kunne være mig selv." (FK16-17).

Her påpeger manden ikke blot, at han i bosætningen i Hundeleiv søgte plads omkring sig. Altså med andre ord søgte han væk fra livet i Hjørring for at få plads omkring sig, og i Hundeleiv oplever han, at der luft omkring ham i forhold til i Hjørring.

Her påpeger en af kvinderne, at dette er dobbelttydigt: *"... ja, og så er det jo lidt sjovt, fordi det er jo der, det bliver så dobbelt, fordi du har egentlig mere dig selv i Hjørring med folk omgivet af dig hele tiden, end du er dig selv her ude med plads omkring dig. Og det er jo så igen, hvis det er det, du kan lide, og det er jo det, vi kan lide, fordi eller så er vi er ikke. Og derfor tager vi bilen til Hjørring ikke også, for at gå til ting ikke også."* (FK:16-17)

Her fortæller kvinden, at livet i storbyen er mere anonymt, end det er tilfældet i Hundeleiv. Deraf opstår en dobbelthet, for selv om der rent fysisk er mere plads og mere luft i Hundeleiv, så oplever hun ikke, at der er mere plads fordi relationerne til de andre naboer er tættere. Med andre ord er der rum for mere anonymitet i storbyen, fordi der ikke er de samme tætte, sociale relationer med naboerne, som der findes i landsbyen. Her, også med henvisning til Tönnies, oplever manden og kvinden en reel forskel i det sociale liv i Hundeleiv i forhold til storbyen. Der er nære følelsesmæssige sociale relationer i Hundeleiv, som i gemeinschaft og overfladiske relationer i storbyen som i gesellschaft (Tönnies 1957). Dette kan med Simmels ord også beskrives ved, at individerne i storbyen er mere blaserte og mere orienteret mod deres egne behov, hvorimod individer i lillebyen orienterer sig mere mod det lokale fællesskab (Simmel 1998).

Kvinden påpeger yderligere i nedenstående citat, hvordan hun oplever at bevæge sig rundt i Aalborg i forhold til Hundeleiv: Hun fortæller:

"Men jeg kan så også godt lide at have det andet. Og det er jo så igen, hvor jeg adskiller mig lidt. Jeg kan rigtig, rigtig godt lide at komme til Aalborg hver eneste dag og så lige sige 'ahh' [puster ud red.]. I Aalborg, der kan man nemlig have lov til at gå rundt og være grim. Altså, det var noget, jeg gik og grinede af mig selv, lige da jeg var flyttet her op. Fordi når jeg skal op i Brugsen, eller jeg skal op til skolen eller et eller andet, jeg bare lige skal sådan et svip, jamen så skal jeg lige have kigget i spejlet, ikke også. Fordi alle dem, jeg møder, dem kender jeg. Hvor at i Aalborg der er sandsynlighed for, at du møder den samme to gange, den er lille. Så der behøver du ikke, der kan du godt gå rundt i hullede bukser og se sådan lidt træt ud, ikke også." (FK:10).

Der er ikke samme genkendelighed blandt borgerne i storbyen, som det opleves i Hundeleiv. Med kvindens ord er det nødvendigt lige at se sig selv i spejlet inden indkøb i Brugsen i Hundeleiv, da hun med henvisning til placeballets og de spontane møders samtidige indlejrede kropslige rutine (Buttimer 1980), sikkert vil hilse på eller møde nogle af de andre indbyggere, når hun bevæger sig ud i bybilledet eller ind i Brugsen.

Samtidig påpeger kvinden, at fordi hun kender dem alle, så ser hun sig lige en ekstra gang i spejlet. Hun vil gerne præsentere sig selv ordentligt over for de andre, da hun kender dem og har en relation til dem. Modsat er det ikke vigtigt i Aalborg, hvor hun ikke regner med at møde dem, hun går forbi der igen. Jf. tidligere analysedel hvor stedets fysiske kvaliteter var i spil, så fremhæver dette citat også, at de hverdagslige rutiner er meningsgivende for stedet. Det tilfældige møde i Brugsen internaliseres, og kvinden her tjekker lige spejlbilledet, inden hun bevæger sig hen i Brugsen, for hun ved, at hun med stor sandsynlighed møder en eller flere hun kender eller som hun sikkert vil møde igen, det er en indlejret rutine i kvinden.

Kvinden her nyder samtidig, at hun har mulighed for at komme til storbyen og tage en pause fra landsbyens nære sociale relationer. Med andre ord, så opleves der en mindre grad af anonymitet i Hundeleiv, end de oplever det i en storby. Den anonymitet der findes her, gør med henvisning til Simmel (1998), at de sociale relationer er

overfladiske og præget af blaserthed og ligegyldighed. Og det er netop grunden til, at kvinden her påpeger, at hun godt kan gå og være grim inde i storbyen. De andre vil ikke ænse hende, ellers hvis de gør, vil de ikke reagere eller påtale det, grundet de ligegyldige overfladiske sociale relationer.

Den mindre anonymitet og åbenlyse nærhed, som i kraft af de uformelle møder gør både bybilledet og den sociale praksis i Brugsen genkendelig for dem, gør, at indbyggerne også tillægger den geografiske placering værdi. De tillægger særligt Hundelelev større værdi end storbyen. Her igennem og med henvisning til Watt og begrebet selective belonging skaber indbyggerne således et positivt place image af Hundelelev, som Aalborg og storbyen ikke deler. Der sker her, igen med henvisning til Savage et al. elective belonging (Savage et al. 2005) til Hundelelev gennem, at det kun er Hundelelev, der opleves som et sted, hvor de nære sociale relationer eksisterer. I ovenstående positionerer indbyggerne Hundelelev i forhold til storbyen. Dette igen gennem det sociale som referenceramme.

Som det indledende i analysen er fremhævet, er bosætningen i Hundelelev sket gennem et bevidst valg og et ønske om at bo i et mindre lokalsamfund, hvor der er nærhed. Den geografiske placering, en landsby i det rurale opland, er således aktivt valgt til. En af informanterne fra dobbeltinterviewet fortæller således om dette: *"Men altså det, der fik os til at flytte hertil, det var nok, at det skulle være på landet, og så skulle det, og så blev det tilfældigt, at det blev Hundelelev, det tror jeg."* (DB:4). Med relation til analysen om den fysiske by fremhæver en af informanterne i fokusgruppen her, at dette også havde betydning for bosætningen. Han fortæller: *"Jeg har ikke som sådan noget, der banker for Hundelelev, men altså jeg er glad for de faciliteter, der er her i byen, ikke. Altså fx der er ikke mere end én kilometer op til en handlemulighed, eller en tankstation eller en skole, ikke. Og det er rimeligt praktisk for mig også, synes jeg."* (FK:19). Med henvisning til den indledende analyse om bosætning, så ser det hos disse to informanter ikke ud til, at der er noget, der tyder på, at de har valgt at bo i Hundelelev grundet en forudgående tilknytning. Derimod er de fysiske og materielle forhold i byen, samt byens geografiske placering væsentlig, og der tegner sig her et billede af, at nogle af indbyggerne også bevidst vælger Hundelelev til, grundet stedets placering. Disse indbyggere har med andre ord, og med inspiration fra elective belonging som præsenteret under specialets teoretiske ramme, kunnet se sig selv slå rødder her og på den måde forbinde sin egen identitet med det, de oplevede stedet kunne tilbyde. I den forbindelse påpeger begge informanter, den relativt korte afstand dels i Hundelelev, men også i forhold til byens geografiske placering i oplandet til Hjørring. Hvilken betydning det har for tilhørsforholdet, vil jeg gå nærmere ind i neden for.

Placeringen i det rurale opland

Geografisk ligger Hundelelev, som det fremgår af casebeskrivelsen, på hovedvejen mellem Hjørring og Løkken, og med busforbindelser til både Hjørring og Aalborg én gang i timen. Den korte afstand til især Hjørring bliver fremhævet af flere informanter, og det er især i forbindelse med transporten ud af Hundelelev. Flere af informanterne fortæller, at de må pendle efter job og fritidsaktiviteter der ikke er til rådighed i Hundelelev, og en påpeger, at: *"I vores tilfælde der betyder det, vi skal have to biler."* (FK:15). Omvendt er der en af kvinderne, der fortæller: *"Vi klarer os jo uden to biler, og det gør vi, fordi jeg benytter offentlig transport. Og det gør jeg, fordi jeg er en kylling, der ikke tør køre bil. Fordi jeg tager bus og toget og der er altså flere muligheder for at komme væk [...] end som sådan. Fordi om morgenen der tager jeg bus og så toget (...). Jamen hvad tager det? En time og ti minutter eller sådan noget. Værre er det jo ikke. Det er et spørgsmål om, om man gider at gøre det."* (FK:16). Kvinden nævner her, hvordan der er mulighed for at komme ud af byen, og nævner at de ikke har brug for to biler, da hun benytter offentlig transport til og fra arbejde. En anden informant siger: *"Så kan man vende den om og se positivt: fedt nok, der er sgu lige halvanden time for mig selv."* (FK:16). Og den første kvinde følger op: *"Det*

er da et privilegie, at jeg kan læse en roman om ugen uden at blive forstyrret. Det er ikke ret mange mødre tilladt." (FK 16). Transporttiden til og fra Hundelelev bliver vendt til noget positivt, det er ikke et problem, men det er tid, hun kan bruge på og for sig selv.

Langt de fleste af informanterne har arbejde i de større byer i Nordjylland og pendler derfor til og fra arbejde, og blandt informanterne arbejder to i Norge. I gennemsnit pendler danskerne 19,9 km. til job (DST3). Informanterne taler om pendlingen som en dybt integreret del af det at bo uden for de store byer. De er klar over, at når de har valgt at bo i Hundelelev kræver det, at de som regel må køre efter jobbet og visse aktiviteter. Pendlingen italesættes heller ikke som et problem. Det er *noget*, der blot skal organiseres og gøres, og de fremhæver, at det gør dem ingenting, at de skal køre til fx Hjørring efter flere handlemuligheder, fritidsaktiviteter. En af informanterne mener dog, at der er begrænsninger i hverdagen ved at bo i Hundelelev i forhold til at bo inde i Hjørring: Han fortæller: "Fritidsaktiviteter og... Der er flere af de muligheder inde i Hjørring. Der er vi også begrænset. Jeg gik en del til svømning en overgang. Der er jeg nødt til at skal køre til Hjørring først. Så jo selvfølgelig er der begrænsninger, men altså. Men det er jo så også spørgsmålet, om man ser det som begrænsning, ikke. For hvis jeg starter bilen, jamen så er jeg i Hjørring på ti minutter, det ved jeg. Altså." (FK:15). Igen vendes det om, det betyder ikke det store, at han skal køre efter fritidsaktiviteterne. Her er det dog den relativt korte afstand til Hjørring, der er en afgørende faktor for at det ofte ikke opleves som et problem.

Informanterne beskriver således ikke pendlingen som et problem, men vender det til noget positivt og udnytter i stedet pendlingstiden. Det ene par fortæller, at det bare kræver lidt planlægning, og går der ikke en bus fx i weekenden, så må de jo tage en taxa, for som manden siger. "Altså vi planlægger, hvis vi vil i biografen eller ud at spise eller sådan et eller andet. Jamen så er der en lille smule planlægning, ikke, og vi tager tit bussen til Hjørring og i weekenden for eksempel, hvis vi vil i byen, og så tager vi en taxa hjem ikke. (...) altså hvis vi har råd til at skabe os, så har vi også råd til den taxa hjem. Længere er den ikke." (FK:17). En anden kvinde fortæller også, hvordan naboerne aftaler med hinanden at de kan ringe og blive hentet, hvis de fx er i byen en aften. Og så kører de for de andre en anden gang. På den måde kommer pendlingen også til at indeholde et socialt aspekt.

En sjov betragtning kommer det ene par i fokusgruppen med. Manden er nemlig i gang med at undersøge muligheden for at købe en bil sammen med naboen. "[R5 red.] og genboen er ved at købe en bil, fordi der er ikke nogen grund til, at vi skal have to biler.. (...) ... Hver. Så kan de lige godt have en vi kan dele om, ikke? (FK:4) Delebilen kan forstås som et udtryk for en bæredygtig tankegang, samt at det også rent praktisk er billigere at dele en bil. Men ligeså meget kan det anskues som et udtryk for, at indbyggerne i Hundelelev er så orienteret mod det fællesskabsskabende i det sociale netværk og ikke mindst hinanden. Og på den måde kan bilkøbet anskues som en social bevidst handling. Med andre ord bliver mobiliteten, som kunne have været oplevet som en udfordring ved at bo i en landsby i det rurale opland, fællesskabsskabende.

I fokusgruppeinterviewet sammenligner informanterne det at bo i Hundelelev, med det at bo i udkanten af Hjørring by. Her er alligevel transporttid ind til centrum af byen, hvor handlemulighederne og kulturtilbuddene er. "Det er lige meget vores magelighed, fordi du kan jo altså bo i Hjørring og være nødt til (...) for at du skal ind til hallen, så er du også ved at skulle, og hvis du skulle fragte børnene rundt, og nu skal de flyttes rundt i skolerne. Jamen, så er alle inde i Hjørring også ved at have to biler. (...) Vi skal bare give en million mindre for et hus her. Og så har vi egentlig råd til at have den bil. Så har vi den bekvemmelighed. Sådan kunne man jo også vende den. Vi har to biler, vi skal ikke vente på, at manden eller konen kommer hjem, fordi der er en bil i garagen, og så kan manden jo tage den." (FK:16). At have to biler bliver således en måde at løse logistikken på, hvilket også er grunden til, at

flere af informanterne har to biler. Det omhandler især logistiske udfordringer med hensyn til job i hver sin retning og det at bringe og hente børn i institution (FK:45). Men en påpeger netop også, at grundet huspriserne, så har de råd til at have to biler og kan derfor tillade sig den luksus, eller den bekvemmelighed som hun siger. Både den geografiske placering, samt indbyggernes oplevelser af mobiliteten kan tyde på, at Hundelevs indbyggere ikke oplever mobilitetsudfordringer. At de skal transportere sig efter flere indkøbsmuligheder, offentlig service, fritidsinteresser og kulturtilbud, skal blot planlægges. At pendle efter jobbet vendes til noget positivt; det er alenetid, der for den ene kvindes vedkommende betyder, at hun kan fordybe sig i skønlitteratur. To mænd arbejder i Norge, det er, som de selv benævner det, deres mulighed for at få job. Det kræver, at hverdagen indrettes derefter, og især for et af parrene betyder det, at de må have to biler. For langt de fleste informanter har det været et bevidst valg at bosætte sig i landsbyen.

Fælles for informanternes udtalelser om pendling og mobilitet er, at det, som kunne anskues som en udfordring ved at bo i en landsby uden for et større byområde, vendes til noget positivt. De ser det som en indlejret betingelse for at bo, hvor de helst vil bo. Som med den fysiske by og byens størrelse og karakter, som det er påpeget i analysen ovenfor, gennemsyres også den geografisk placering af Hundeleve og mobiliteten her af det sociale og bliver en del af de fællesskabsskabende aktiviteter. Med henvisning til Fallov et al. (2013) påpeges det netop, at mobilitet ikke er ensbetydende med en udradering af tilknytningen til lokale steder. Således er der noget, der tyder på, at indbyggerne i Hundeleve også gennem pendlingen til og fra byen oplever at knytte sig til stedet, hvilket med henvisning til Urry (2000) kan forstås som, at indbyggerne i Hundeleve, gennem mobiliteten ind og ud af landsbyen, knytter sig til stedet gennem 'dwelling' her. I relation hertil kan indbyggernes valg om at bo i Hundeleve også anskues som, at de har brug for et sted at knytte sig til. Bosætningen i Hundeleve indebærer helt naturligt, at beboerne må flytte sig efter visse aktiviteter og serviceudbud. Men oplevelsen heraf, betyder ikke, at de oplever Hundeleve som et besværligt sted at bo. De er tvært imod glade for at komme hjem igen når de har været i *storbyen*. Her tyder noget på at indbyggerne i Hundeleve knytter sig yderligere til landsbyen gennem pendlingen. Dette er lige omvendt af, hvad Watt påpeger er tilfældet for den engelske middelklasse. Hvor indbyggerne i Hundeleve bruger mobiliteten til at påpege, at det er skønt at komme hjem til landsbyen, anvender middelklassen i de engelske forstæder mobiliteten til at signalere en livsførelse med nær kontakt til storbyens hektiske puls (Watt 2009, Watt 2010). Således positionerer indbyggerne i Hundeleve sig via mobiliteten. Indbyggerne i Hundeleve bruger mobiliteten til at komme *hjem*, hvor den engelske middelklasse modsat bruger mobiliteten til at komme *væk*.

Opsummerende har der gennem den ovenstående analyse været fokus på, hvordan indbyggerne i Hundeleve oplever et tilhørsforhold til byen. Indbyggernes oplevelser har været i centrum, og det fremgår, at det særligt er igennem de sociale aktiviteter, der sker i byen og igennem de genkendelige sociale rutiner, med hverdagslige møder fx i Brugsen eller i skolen. Der eksisterer lokale fællesskaber, som er relativt formaliserede, og som fungerer som en strukturel ramme for de sociale relationer, men som også er en del af informanternes subjektive følelsesmæssige erfaringer med stedet.

Der er en oplevelse af, at indbyggerne har et omfattende og vigtigt socialt netværk i deres lokalmiljø. Et netværk, der opstår af den nærhed, der er mellem indbyggerne, om end nærheden ikke er ensbetydende, med at de er nære venner. Nærheden gør, at de først og fremmest ser hinanden som naboer, og de relaterer sig til hinanden ud fra de sociale netværk og lysten til at være en del af fællesskaberne i byen. Men det giver også beboerne en grundlæggende følelse af at være hjemme og høre til på stedet. Således fortæller de en historie om en landsby, hvor der er nærhed og netværk til de, der vil, og hvor byen skaber rammerne for de sociale relationer. Her

igennem synes det relativt tydeligt, at det særligt er gennem de sociale praksisser, de sociale relationer og lokale fællesskaber på stedet, at indbyggerne i Hundeleiv føler en tilknytning til stedet. Derudover er der de mere hverdagslige rutiner, der gør, at indbyggerne møder og hilser på hinanden. Den sociale praksis på stedet giver stedet mening. De sociale relationer, formelle som uformelle, er endvidere med til at skabe lokale fællesskaber. Det er gennem de sociale praksisser på det fysiske og geografiske sted, at indbyggerne opnår en følelse af at høre til i Hundeleiv. Således smelter det rumlige sammen med det sociale, idet stedet er den rumlige ramme for de sociale praksisser.

Diskussion

Gennem den ovenstående analyse har jeg, med afsæt i problemformuleringen, fokuseret på at belyse, hvordan indbyggerne i Hundeleve oplever et tilhørsforhold til byen. Det kommer gennem analysen frem, at indbyggerne i Hundeleve særligt oplever tilhørsforhold til landsbyen gennem de sociale relationer i netværk og naboskaber i byen. Således skabes og konstitueres tilhørsforholdet til landsbyen primært heraf. I diskussionen nedenfor er det mit ønske, med afsæt specialets teoretiske rammebegreber, *elective belonging* og *selective belonging*, præsenteret i afsnittet 'Teoretisk ramme', at diskutere, hvordan dette tilhørsforhold kan forstås.

Mike Savage et al. (2005) og Paul Watt (2009) argumenterer for, at tilhørsforhold til lokale residentiale steder henholdsvis opstår i kraft af, at individerne reflektivt har valgt det specifikke sted, og at tilhørsforhold til lokale residentiale steder opstår gennem at kunne knytte sin egen biografi til stedet. Med afsæt i denne grundlæggende pointe i de to belonging begreber, vil jeg i nedenstående diskussion tage udgangspunkt i indbyggernes bosætning i Hundeleve - og dernæst, hvordan indbyggernes bosætning og tilhørsforhold kan ses i lyset af positionering i det spatiale rum.

Bosætningen

Gennem analysen fremgår det, hvordan informanterne betoner, at bosætning i Hundeleve er et aktivt valg. For nogle af informanterne forekom valget om at bosætte sig i Hundeleve helt naturligt, da de havde en forudgående familiær og relationel tilknytning til landsbyen, men om end stadig som et bevidst valg. For andre var valget om bosætning mere præget af en refleksiv beslutning om, at de ville bosætte sig i en landsby grundet nærheden i lokalsamfundet og byens geografiske placering, og at det så var mere tilfældigt, at det netop blev Hundeleve.

Indfødte og tilflyttere

Med henvisning til Savage et al. kan stedtilknytning opstå, når individer aktivt og reflektivt vælger specifikke steder at bosætte sig. Her ses der en overensstemmelse med specialets empiri og analyse. Med henvisning til Mike Savage et al. og begrebet *elective belonging*, kan der argumenteres for, at indbyggernes bosætning i Hundeleve kan forstås som, at indbyggerne har kunnet knytte deres identitet til stedet, og der dermed opstår tilknytning til stedet (Savage et al 2005). I tråd hermed udtrykkes oplevelsen af tilhørsforhold til Hundeleve ikke forskelligt mellem informanterne, selv om nogle har været bosat i landsbyen næsten hele livet, og andre er tilflyttere. Skelnen mellem tilflyttere og indfødte kan ligeledes, med henvisning til Savage et al., forstås som en skelnen mellem de, der er *born and bred* og de, der er *migrant incomers* (Savage et al. 2005). Således kan der argumenteres for, som Savage et al. også pointerer, at der blandt indbyggerne i Hundeleve ikke er en oplevelse af, at de indbyggere, der havde forudgående tilknytning til stedet, ved at være født eller opvokset her, er mere knyttet til stedet end de, der er tilflyttere uden forudgående tilknytning. Stedtilknytning handler her mere om, som Savage et al også pointerer, at beboerne i Hundeleve reflektivt har valgt at bo her – og netop derfor aktivt har kunnet knyttet sig til stedet.

Indeholdt i begreber *elective belonging* og *selective belonging* er dog også, at tilflyttere, 'outsiders', knytter sig til steder – dette også uden at have en forudgående historie relateret til det specifikke sted. Her bringer førstnævnte begreb yderligere en forståelse af, at individer, der aktivt udvælger steder at knytte sin identitet til, ikke bekymrer sig om, hvad de etablerede beboere tænker herom (Savage et al. 2005). Watt påpeger ligesom

Savage et al., i tillæg til pointen om, at oplevelse af tilhørsforhold sker gennem, at identitet knyttes til stedet, at tilknytning til steder ikke afhænger af, om individet er tilflytter eller ej. Hermed argumenteres der for, at det ikke handler om, hvor lang tid et individ har været bosat på et specifikt sted, eller om individet har familiære rødder, der går generationer tilbage på stedet. Derimod handler det om, at individet selv etablerer rødder i området. Med afsæt i denne pointe om belonging, kan der argumenteres for, at indbyggerne i Hundeleiv oplever et tilhørsforhold til landsbyen, fordi de netop aktivt og reflektivt har valgt at flytte til Hundeleiv, og har knyttet deres identitet sammen med landsbyen. Fordi de, uanset baggrund for bosætningen i Hundeleiv, har valgt landsbyen til. Hvad angår indbyggerne i Hundeleiv kan tilhørsforhold på denne måde forstås som elective belonging.

Med henvisning til Ottosen (2009), modsat både Savage et al og Watt, kan længden af den tid, et individ har boet på et sted, forstås som betingende for vedkommendes tilhørsforhold til stedet. *"Tilflytterne faldt til, mens de indfødte følte sig hjemme."* (Ottosen 2009:65). De indfødte oplever en stedstilknytning, der har eksisteret gennem generationer og som forstærker en subjektiv oplevelse af at være rodfæstet (Ottosen 2009:66). Indbyggerne i Hundeleiv fortæller ikke om, at de oplever en forskel mellem indfødte og tilflyttere. Med andre ord kan der argumenteres, for at der således ikke skelnes mellem, hvad Savage et al. benævner, born and bred og migrant incomers, men der synes derimod, som fremlagt i analysen, at være mere fokus på, at indbyggerne gennem det sociale liv indgår på lige fod med hinanden i byen. Og med henvisning til Ottosen, der også pointerer, at der i sammensmeltningen mellem det rumlige og det sociale, synes det også at være tilfældet, at tilhørsforholdet til landsbyen har forstærket den individuelle følelse af rodfæstethed blandt indbyggerne. Dette understreget af, at indbyggerne i Hundeleiv netop oplever at føle at høre til og at de ikke vil bo andre steder.

Bosætning og biografisk livshistorie

Gennem analysen, og som også påpeget i analysen ovenfor, synes der at tegne sig et billede af, at der i bosætningen i såvel som i det oplevede tilhørsforhold til Hundeleiv eksisterer en udbredt ikke-afstandstagen til naboer. Det er gennem denne grundlæggende orientering mod det sociale der, som skrevet frem i analysen, synes at opstå gennem både det uformelle og det mere formaliserede sociale liv i landsbyen, at informanterne primært opnår et tilhørsforhold til Hundeleiv. Der tegner sig samtidig et billede af, at indbyggerne reflektivt har valgt landsbyen ud og, som Savage et al. pointerer, har valgt at slå rødder i Hundeleiv. I forståelsen af elective belonging såvel som selective belonging ligger en indlejret forståelse af, at individer, med deres udvælgelse af steder for bosætning, vil signalere en bestemt identitet. At indbyggerne i Hundeleiv oplever at være knyttet til landsbyen, kan således med henvisning til elective og selective belonging forstås som, at indbyggerne i Hundeleiv har formået at knytte deres identitet til det specifikke sted. I forbindelse med bosætningen argumenter Watt, og derudover ligeledes Savage et al., for, som det udledes i specialets teoretiske ramme, at stedernes æstetik er vigtigere end det traditionelle fokus på fællesskab i nabolaget. Individer bosætter sig ikke for fællesskabets skyld, men fordi stedet er en identitetsmarkør for dem (Savage et al. 2005). Der igennem, med afsæt i Bourdieus teoriunivers, argumenterer Savage et al. for, at korrespondance mellem en persons sociale position og område for bosætning falder sammen med forståelsen af elective belonging (Giglia 2014). Med andre ord kan de indbyggere i Hundeleiv, der reflektivt har valgt at bosætte sig i landsbyen, og som kan knytte stedet til deres biografiske livshistorie, opleve sig selv som knyttet til landsbyen. Derudfra kan indbyggerne i Hundeleiv signalere en bestemt identitet. Med udgangspunkt i den indsamlede empiri og ovenstående analyse, har jeg ikke mulighed for at vurdere, hvilken identitet eller biografisk livshistorie indbyggerne i Hundeleiv besidder. Men dog antydes der gennem analysen, at nærheden og det sociale liv i Hundeleiv indgår som en indlejret del af, hvordan indbyggerne præsenterer sig selv og det at bo i Hundeleiv.

Indbyggerne synes dog ikke at udtrykke valget om tilflytning til Hundelelev som et udtryk for at ville *signalere* en bestemt identitet, modsat både forståelsen i elective og selective belonging. Dog pointeres det gentagne gange i interviewene, hvordan netop Hundelelev adskiller sig fra storbyen og/eller en af de nærliggende landsbyer. Der tegner sig således gennem analysen et billede af, at indbyggerne i Hundelelev, gennem deres bosætning netop her, med henvisning til belonging begreberne, har skabt korrespondance mellem deres biografiske arbejde og stedet, simpelthen ved at bo sammen med andre, der også er orienteret mod de lokale sociale relationer og fællesskaber. Stedsidentiteten er et udtryk for en dimension af individers identitet, således, at individer, gennem deres identitetsmæssige arbejde, beskriver sig selv som knyttet til et specifikt sted. Dette sted indgår i deres identitet. I Hundelelev beskriver informanterne, hvordan de oplever, at de, efter at have været bosat der over lang tid, har en stærk tilknytning til landsbyen og dette særligt via netværk og naboskab. De fortæller, at de ikke kan bo andre steder end i Hundelelev. Med elective og selective belonging som afsæt, kan der således siges, at der her er tale om, at indbyggerne i Hundelelev føler tilhørsforhold til stedet og det gennem, at de aktivt kan knytte deres biografi til stedet. Savage et al. pointerer, at individer uden forudgående tilknytning til et sted, som bevidst har valgt stedet, og som kan koble deres identitet sammen med stedet, har stor chance for at opnå tilknytning til det specifikke sted. Således kan der argumenteres for, at for indbyggerne i Hundelelev, er landsbyen ikke bare et sted, de er meget knyttet til, men det er en indlejret del af deres identitet (Lewicka 2011).

Boligsocial positionering

Landbyen spiller således, som ovenstående diskussion antyder, en nøglerolle i, hvordan indbyggerne i Hundelelev definerer sig selv. Savage et al. (2005) argumenterer videre for, at individer ud fra bosætning og tilknytning til specifikke steder også definerer og bedømmer andre steder. Savage et al. påpeger at "*Residential space is a key arena in which respondents define their social position. (...) The sorting processes by which people choose to live in certain places and others leave is the heart of contemporary battles over social distinction.*" (Savage et al. 2005:206). I nedenstående del af diskussionen vil jeg gå nærmere ind i en diskussion af, om indbyggerne i Hundelelev kan forstås som, via bosætning og tilhørsforhold til stedet, at positionere landsbyen og sig selv

I relation til det oplevede tilhørsforhold blandt indbyggerne i Hundelelev, findes der ikke i samme grad, som det er tilfældet med elective og selective belonging, et behov for at positionere sig i forhold til andre steder eller individer. Dog tyder det gennem analysen på, at der sker en positionering af Hundelelev som et sted for et nært naboskab og sammenhold. Gennem begge interviews tegner der sig således et billede af, at informanterne oplever, at der i Hundelelev eksisterer et nært socialt liv som nabolandsbyerne og særligt storbyen ikke deler. Den positionering der, sker i Hundelelev, sker med udgangspunkt i hele Hundelelev som sted og ikke, som Watt argumenterer for, med udgangspunkt i en mindre enhed på stedet (Watt 2009, Watt 2014). I forhold til tilknytning til Hundelelev gennem de værdier, indbyggerne særligt forbinder med landsbyen i forhold til særligt storbylivet, tyder noget på, at indbyggerne distancerer Hundelelev fra andre steder. Som også skrevet frem ovenfor, fortæller informanterne, hvordan de ikke kunne bo andre steder end i Hundelelev, hvor de særligt tager afstand fra at skulle bo i nabolandsbyerne og i storbyen. Med andre ord, og med afsæt i forståelse af en spatial positionering, kan indbyggernes fremhævelse af Hundelelev som det bedste sted at bo og leve, forstås som et udtryk for, at indbyggerne positionerer deres landsby i forhold til andre steder. Det er primært i forhold til de sociale relationer, at indbyggerne adskiller Hundelelev fra nabolandsbyerne og storbyen. Hundelelev fremhæves som et sted, hvor indbyggerne er mere orienteret mod det nære sociale naboskab, hvorimod storbyen omtales som et sted, hvor der eksisterer en stor grad af anonymitet. Denne dikotomiske opfattelse af nærhed i forhold til anonymitet er, hvordan Hundelelev opleves i forhold til storbyen. Og storbyens anonymitet er en måde at bo

og leve på som indbyggerne i Hundeleiv ikke ønsker eller har lyst til være en del af. Den (stor)bylivsførelse er, med andre ord, ikke en del af deres biografi.

Endvidere tyder det på, at der i Hundeleiv ikke sker en social positionering inden for bygrænsen eller i relation til andre beboere i Hundeleiv, som Watt ellers, med selective belonging, argumenterer for, er tilfældet i the Woodland area (Watt 2010). Informanterne i Hundeleiv udtrykker gennem interviewene, at de helst vil bo i Hundeleiv sammen med de andre naboer. Her fortæller en af informanterne, hvordan hun helst vil bo med de andre *bonderøve*. Den spatiale positionering, som indbyggerne i Hundeleiv udtrykker, sker således særligt i relation til nabolandsbyerne og til storbyen. Der kan dog argumenteres for, at det ikke er nær så udtalt, som det er tilfældet i de to belonging begreber, da det oplevede tilhørsforhold i Hundeleiv, i højere grad, end hvad Savage et al. og Watt finder i de to forstadsområder til London, er bundet op på det sociale og en orientering mod fællesskabet. Den positionering, der sker i Hundeleiv, handler nærmere mere om at fremhæve de sociale relationer som værende grunden til, at de bor i Hundeleiv, mere end det handler om at fremhæve Hundeleiv.

Opsummerende tyder det således på, at indbyggerne i Hundeleiv positionerer sig gennem deres tilknytning til Hundeleiv i forhold til andre steder i oplandet eller i forhold til storbyen, men ikke i forhold til andre indbyggere i Hundeleiv. Watt's begreb selective belonging, hvor positioneringen ved bosætning på et specifikt sted også indeholder en dimension af positionering i forhold til andre individer på andre steder, synes således ikke at have betydning for, hvorledes indbyggerne i Hundeleiv opnår et tilhørsforhold til stedet. Med den konstante orientering mod det fælles, opleves det ikke, at indbyggerne i Hundeleiv distingverer inden for grænserne af Hundeleiv, da netværket og naboskabet er en så indlejret del af deres tilhørsforhold til stedet, at det er der igennem stedet konstitueres. Men dog er der noget, der tyder på, at indbyggerne i stedet distingverer hele byen i forhold til andre landsbyer og særligt i relation til storbyen. Dermed kan der argumenteres for, at der i Hundeleiv modsat hvad der ses med elective og selective belonging, opstår en form for fælles bevidsthed blandt indbyggerne i Hundeleiv, der er relateret til de sociale relationer. Gennem det sociale i Hundeleiv opnår indbyggerne et tilhørsforhold til byen, som yderligere gør, at de oplever at være rodfæstet i Hundeleiv.

Konklusion

I gennem specialet er der sat fokus på, hvordan indbyggerne i en mindre dansk landsby oplever at knytte sig til det sted, de bor. Med udgangspunkt i den nordjyske landsby Hundeleiv som case herfor, har jeg gennem specialet søgt at svare på følgende problemformulering:

Hvordan oplever indbyggerne i en dansk landsby et tilhørsforhold til byen?

På baggrund af analysen kan det konkluderes, at indbyggerne i Hundeleiv oplever et tilhørsforhold til landsbyen, og at det særligt er igennem det sociale, at tilhørsforholdet til Hundeleiv opstår og konstitueres. Nærhed, netværk og naboskab skabes, dels gennem uformelle og spontane hverdagslige møder i gadebilledet og i den lokale brugs samt gennem mere formaliserede møder i foreningslivet og frivilligt arbejde. Og netop fordi, det er en del af den daglige rutine at hilse på sin nabo og møde dem i Brugsen og til foreningsaktiviteter i landsbyen, så bliver det sociale en naturlig del af stedets praksis.

Gennem analysen er det tydeligt, at indbyggerne oplever at have et omfattende og vigtigt socialt netværk i deres lokalmiljø. Et netværk, der opstår af den nærhed, der er mellem indbyggerne. Om end nærheden ikke er ensbetydende med, at de er nære venner, men det giver indbyggerne en grundlæggende følelse af, at høre til i byen. Ligeledes er det også, gennem analysen, hvor fokus er på den fysiske by, tydeligt, at indbyggerne ikke kun ser byen som et fysisk sted, men nærmere som rammen om de sociale rutiner og praksisser. De uformelle sociale relationer, hvor individerne vinker til hinanden og hilser på hinanden, gør gadebilledet genkendeligt for indbyggerne i Hundeleiv. Særligt også den lokale brugs er et mødested og de sociale praksisser er en indlejret del af at skulle købe ind. Skolen refereres mere til som et møde- og samlingssted end som et fysisk sted i sig selv. Skolen er ramme for foreningslivet og det frivillige arbejde, hvor igennem indbyggerne i Hundeleiv indgår i netværk og lokale fællesskaber, der yderligere bidrager til indbyggernes oplevelse af tilknytning til landsbyen. Således kan det konkluderes, at Hundeleiv som fysisk by kan karakteriseres som en rumlig arena, hvori de sociale relationer og netværk praktiseres. Den geografiske placering er også relevant for indbyggernes oplevede tilhørsforhold til Hundeleiv, dels for indbyggernes bosætning i Hundeleiv som en geografisk lokalitet og dels igen som medskaber af sociale relationer. Bosætningen i Hundeleiv er et refleksivt valg med baggrund i dels pragmatiske og økonomiske grunde. Dog lægger indbyggerne mest vægt på, at de aktivt har valgt et liv i landsbyen grundet nærheden og den sociale dimension af livet her. Pendlingsudfordringer opleves som en indlejret dimension af at bo i en landsby, men italesættes på intet tidspunkt som et problem. Derimod vendes pendlingstiden som noget positivt, hvor indbyggerne med brug af offentlig transport kan koble af og lade op. Desuden gennemsyres pendlingen også af det sociale liv og gennem aftaler om at hjælpe hinanden med kørsel, bliver pendlingen og den fysiske afstand til storbyen Hjørring også fællesskabsskabende.

Således, med henvisning til specialets indledende afsnit, har både den fysiske by og den geografiske placering betydning for, hvordan individerne oplever et tilhørsforhold til landsbyen. Men dette er dog primært i kraft af, at disse to dimensioner af stedet skaber betingelser og et rum for, at det sociale liv kan udspille sig. I Hundeleiv er der en grundlæggende orientering mod det sociale, som gennemsyrrer ethvert aspekt af indbyggernes oplevelser med og af deres landsby. Således har det fysiske betydning for tilhørsforholdet, jf. Ottosen (2009), men dette netop fordi, at det muliggør det sociale. Altså er det faktisk ikke det fysiske, men det sociale, der har

betydning for tilhørsforhold, jf. bl.a. Timothy Beatleys (2004) pointe om, at nære sociale relationer på et givent sted øger tilhørsforholdet hertil.

I en afsluttende diskussion af, hvordan det oplevede tilhørsforhold kan forstås ud fra de to belonging begreber, *elective belonging*, som det er forstået hos Mike Savage, Gaynor Bagnall og Brian Longhurst (2005) samt begrebet *selective belonging*, som Paul Watt (2009) præsenterer det, er det tydeligt, at selv om indbyggerne i Hundeleiv reflektivt har valgt at bosætte sig i Hundeleiv, så opleves det ikke, at de med bosætningen har haft til formål at signalere en bestemt identitet, modsat både forståelsen i *elective* og *selective belonging*. Dog pointeres det gentagne gange i interviewene, hvordan netop Hundeleiv adskiller sig fra storbyen og nabolandsbyerne. Således tegner der sig gennem analysen et billede af, at indbyggerne i Hundeleiv, med deres bosætning netop her, med henvisning til belonging begreberne, har skabt korrespondance mellem deres biografiske arbejde og stedet. Dette ved at bo sammen med andre, der også er orienteret mod de lokale sociale relationer og fællesskaber, og ikke, som det forstås i *elective* såvel som i *selective belonging*, gennem en sammenkobling mellem stedet og den biografiske historie. Således synes det, at belonging begreberne ikke indfanger kompleksiteten af tilhørsforhold til Hundeleiv og dermed ikke har tilstrækkelig forklaringskraft i forhold til det oplevede tilhørsforhold hos indbyggerne her. Dog har belonging begreberne til trods herfor bidraget med en nuancering af tilhørsforholdet. Desuden er der i diskussionen sat fokus på, at indbyggerne, med valget om at bosætte sig og leve i Hundeleiv, foretager en positionering af landsbyen i forhold til nabolandsbyerne og særligt i forhold til storbyen. Denne positionering sker dog også med afsæt i det sociale, og indbyggerne i Hundeleiv lægger vægt på, at der i Hundeleiv er nærhed og netværk, hvor de oplever, at storbyen modsat er præget af anonymitet. Indbyggerne i Hundeleiv distingverer sig ikke inden for grænserne af Hundeleiv, da netværket og naboskabet er en så indlejret del af deres tilhørsforhold til stedet, at det er derigennem stedet konstitueres. Samtidig er der dog noget, der tyder på, at indbyggerne i stedet distingverer hele byen i forhold til andre landsbyer og særligt i relation til storbyen. Det kan af ovenstående diskussion således konkluderes, at indbyggerne i Hundeleiv positionerer sig gennem deres tilknytning til Hundeleiv i forhold til andre steder i oplandet eller i forhold til storbyen, men ikke i forhold til andre indbyggere i Hundeleiv.

Med specialet kan det konkluderes, at det særligt er gennem de sociale praksisser og relationer samt lokale fællesskaber på stedet, at indbyggerne i Hundeleiv oplever et tilhørsforhold til landsbyen. Da det sociale gennemsyrrer ethvert element af indbyggernes oplevelse af Hundeleiv, kan de tre orienterende begreber; *sociale relationer*, *den fysiske by* og *geografi* således ikke sidestilles. Foruden de stærke sociale relationer i sig selv, der er særligt kendetegnet ved hjælpsomhed, nærhed, netværk og naboskab, bliver landsbyens fysiske og geografiske dimensioner en arena for det sociale, og det er herigennem, at indbyggerne i Hundeleiv oplever et tilhørsforhold til landsbyen.

Litteratur

Agnew, John (1987): *Place and Politics*. Boston. Allan & Unwin

Andersen, Hans Skifter (2010): *Når teltpælene rykkes op. Geografisk mobilitet i Danmark og dens årsager*. Statens Byggeforskningsinstitut

Antoft, Rasmus & Salomonsen, Heidi Houlberg (2007): 'Det kvalitative casestudium – introduktion til en forskningsstrategi' I: Antoft, Rasmus m.fl. (red.): *Håndværk og horisonter- tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Syddansk Universitetsforlag. Odense

Bauman, Zygmunt (2002): *Fællesskab*. København. Hans Reitzels Forlag

Berg-Sørensen, Anders (2010): "Hermeneutik og fænomenologi" I. Jacobsen, Michael Hviid, Lippert-Rasmussen, Kasper og Nedergaard, Peter: *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning*. Hans Reitzels Forlag. København

Bourdieu, Pierre (1984): *Distinction*

Bækhøj, Pedersen Anna (2015): *Jagten på udviklingen: En antropologisk undersøgelse omhandlende betydningen af sociale relationer og fællesskaber for sammenhængskraft og udviklingsmuligheder i danske landsbyer*. København

Beatley, Timothy (2004): *Native to Nowhere – Sustaining Home and Community in a Global Age*. Washington: Island Press

Beck, Steen & Ebbensgaard, Aase B. (2009): *Mellem Bagenskop og Harboøre – elevfortællinger fra danske udkanter*. Gymnasiepædagogik. Nr. 75

Bjerring, Bodil (2007). 'Skagen – en udkant til tiden', I: Gunnar L. H. Svendsen og Hanne W. Tanvig (red.) *Landvinger: Landdistriktsforskning og –perspektiver*. Odense: Syddansk Universitetsforlag. S. 265-282

Buttimer, Anne & Seamon, David (red). (1980): *Human experience of space and place*. London. Routledge

Casey, Edwards S. (2001): *Between geography and philosophy: What does it mean to be in the place-world? I: The Association of American Geographers. Vol. 91.No.4*

Creswell, Tim (2004): 'The Genealogy of Place' I: *Place – a short introduction*. Blackwell (s. 15-52)

Fallov, Mia Arp, Jørgensen, Anja & Knudsen, Lisbeth B (2013): 'Mobile Forms of Belonging' I: *Mobilities*, vol 8, nr. 4

Giglia, Angela (2014): 'Consumption practices and local belonging among Condominium residents in Mexico city' I: Watt, Paul & Smets, Peer (red.): *Mobilities and neighbourhoods belonging in cities and suburbs*. Hampshire. Palgrave Macmillan.

Halkier, Bente (2007): *Fokusgrupper*. Frederiksberg C. Forlaget Samfundslitteratur og Roskilde universitetsforlag

Hoffert, Sandra L. & Iceland, John (1998): 'Social capital in rural and urban communities' I: *Rural Sociology*. Vol. 63. Nr. 4

Hjørring Kommune (2014): *Planredegørelse*

Jensen, Svend Allan (2006): *Ny dynamik i Danmarks yderområder. Landdistrikter og landsbyer*. Realdania

Jacobsen, Michael Hviid. (2007): 'Adaptiv teori – den tredje vej til viden: En stående invitation til syntesesociologi'. I Antoft, Rasmus m.fl. (red.): *Håndværk og horisonter – Tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Odense: Syddansk Universitetsforlag

Jørgensen, Anja (2006): *Når kvarteret opdager sig selv*. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag

Jørgensen, Anja (2008): '[Lokale fællesskaber i den senmoderne by](#)' I: *Dansk Sociologi*, vol 19, nr. 3

Jørgensen, Anja (2010): '[The sense of belonging in the new urban zones in transition](#)' *Current Sociology*, vol 58, nr. 1.

Jørgensen, Anja, Fallov, Mia Arp og Knudsen, Lisbeth B. (2011): 'Local community, mobility and belonging' I: *Danish Journal of Geoinformatics and Land Management*. Vol. 46. No.1

Kvale, Steinar og Svend Brinkman (2009): *Interview. Introduktion til et håndværk*. (2. udg.). Hans Reitzels Forlag: København.

Lee, David & Howard Newby 1983: *The Problem of Sociology*. London: Psychology Press: 38-53.

Lewicka, Maria (2011): 'Place attachment: How fare have we come in the last 40 years?' I: *Journal of Environmental Psychology* 31.

Massey, Doreen (1991): 'A global sense of place' I: *Reading human geography* (315-323)

Mazanti, Birgitte (2002): *Fortællinger fra et sted*. Ph.d. Byg & Bo, Statens Byggeforskningsinstitut

Putnam, Robert D. 2000: *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Savage, M., Bagnall, G. & Longhurst, M. (2005) *Globalization and Belonging*. London. Sage

Schwandt, Thomas A. (2002): 'Three epistemological stances for qualitative inquiry: interpretivism, hermeneutics and social constructionism', I: Denzin, N. & Lincoln, Y. (red): *Handbook of qualitative research*. London: Sage Publishers

Simmel, Georg (1998): *Hvordan er samfundet muligt? Udvalgte sociologiske skrifter*. København: Gyldendal

Sernhede, Ove (2007): 'Forstadens 'truende' unge mænd' I: *Social Kritik* nr.108. 19. årgang

Svendsen, Gunnar Lind Haase (2007): *Hvorfor klarer nogle udkantssamfund sig bedre end andre? En analyse af udnyttelsen af stedbunde ressourcer i to danske udkantssamfund*. Esbjerg. Syddansk universitet

Simonsen, Kirsten (1996): 'What kind of space in what kind of social theory?' I: *Progress in Human Geography*. 20,4

Simonsen, Kirsten (1999): Byteori og hverdagspraksis I: GRUS nr.58

Simonsen, Kirsten (2001): *Praksis, rum og mobilitet: socialgeografiske bidrag*. Frederiksberg. Roskilde universitetsforlag

Sørensen, Jens Fyhn Lykke & Levinsen (2010): 'Foreningsengagement i små og store bysamfund' I: *Politica*.42. årg. nr. 2

Tönnies, Ferdinand (1957): *Community and society*. New York

Oldrup, Helene (2009): 'Between the city and the rural: Negotiating place and identity in a Danish suburban housing area'. I: *Housing Theory and Society*. Vol. 27, No. 1, 42–63, 2010

Ottosen, Mai Heide (2009): 'A sense of one's place. Residentale erfaringer I arbejder- og overklassen' I: *Sociologisk tidsskrift*. Vol. 17.

Urry, John (2000): *Sociology beyond societies: Mobilities for the 21st century*. London. Routledge

Watt, Paul (2009): 'Living in an oasis: middle-class disaffiliation and selective belonging in an English suburb' I: *Environment and Planning*. Vol.41

Watt, Paul (2010): 'Unravelling the narratives and politics of belonging to place' I: *Housing, Theory and Society* 27.2

Watt, Paul & Smets, Peer (2014): 'Introduction' I: Watt, Paul & Smets, Peer (red.): *Mobilities and neighbourhoods belonging in cities and suburbs*. Hampshire. Palgrave Macmillan.

Statistik, websider og avisartikler:

Danmarks Statistik (DST1) (2015):BY1: *Folketal 1. januar efter byområde, alder og køn, Hjørring Kommune*

Danmarks Statistik (DST2) (2015): BY1: *Folketal 1. januar efter byområde, alder og køn, Hundeleiv*

Danmarks Statistik (DST3) (2015): *Pendlingen går mod Københavnsområdet*

www.hundeleiv.dk

Jyske Bank (2013):Tilgået på: <http://195.246.198.97/wps/wcm/connect/f779ca32-cf64-4d28-9335-85e6da992a21/Dansk%C3%B8konomibedreendBNPtaI.pdf?MOD=AJPERES&CACHEI> d.20.9.2014

KI (2013): *Danskerne er hjemmefødnings*. Tilgået på: http://www.ki.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx d. 13.01.2016

Nordjyske (2013): *Flere landsbyer vil have en pedel*. Tilgået på: <http://hundeleiv.dk/onewebmedia/Nordjyske%20271213.pdf> d. 13.01.2016

Nordjyske (2015): *I Hundeleiv står man sammen*. Tilgået på: <http://nordjyske.dk/e-avis/nyheder/i-hundeleiv-staar-man-sammen/2be73403-6c79-4ead-9e48-16c81c7bca13/112/1513>, d.13.01.2016

Bilagsoversigt

På de næstfølgende sider foreligger bilag til specialet.

Bilag 1: Interviewguide til dobbeltinterview

Bilag 2. Interviewguide til fokusgruppeinterview

Bilag 1. Interviewguide – dobbelt interview

Jeg ønsker at skildre stedtilknytningen i en mindre landsby. Jeg vil undersøge hvordan beboernes forhold og tilknytning til deres by er. Den personlige fortælling og opfattelse af byen og byens rum er vigtig da den netop viser hvor forskelligt et og samme sted kan opfattes. Desuden viser den personlige fortælling hvordan stedet/byen skabes.

Spørgerammen som interviewguiden udgør er opdelt i tematikker på baggrund af problemfeltet samt den teoretiske ramme.

De opstillede tematikker er:

1. Tilflytning og bopæl i byen

- Fortællinger om valget af bosætning i en landsby (*tilvalgt stedtilknytning*)

2. Hverdagen i Hundeleve - Brug af byen

- Praksisser og rytmer i brug af byens rum og tilknytning til stedet, området, naturen

3. Tilknytning og tilhørsforhold til byen

- Tilhørsforhold, stedsidentitet, lokalsamfundet

4. Lokale relationer og lokale fællesskaber

- Socialt liv, sociale relationer og fællesskabsformer i landsbyen

5. Mobilitet (pendling) og aktiviteter uden for byen

- Strømninger ind og ud af byen

6. Diskurser om og italesættelsen af byen og yderområder

- Diskurser om byen og (yder)områder

Disse tematikker er overordnede kategorier og jeg er sikker på at der vil være fortællinger og oplevelser som går på tværs af kategorierne. De er kun tænkt som struktur i interviewet, men skal på ingen måde bruges som tjekliste eller følges slavisk.

Interviewguide - dobbeltinterview

Info om interview:

Jeg vil gerne høre dine fortællinger om din by. Derfor vil jeg spørge ind til hvordan du oplever at bo her, hvordan du bruger byen og hvordan du oplever fællesskabet her i byen.

Der er ingen forkerte svar, jeg er blot interesseret i at høre dig fortælle.

Biografi/Fakta:

Til at starte med, vil du så ikke fortælle lidt om dig selv?

- Navn

- Alder
- Beskæftigelse
- Bopæl (villa, landejendom, ejer-/lejebolig)
- Civilstand (inkl. Antal børn)

Hvor lang tid har du boet her?

1. Tilflytning og bopæl i byen

Vil du fortælle mig lidt om hvornår og hvordan du kom til at bo her?

Hvad var det der gjorde du bosatte dig lige her? Hvorfor netop denne by?

Hvad betød mest for dig da du valgte at bosætte dig her?

Hvordan oplevede du at flytte her til?

- Hvilke forestillinger/tanker havde du om at bosætte/flytte hertil?

Hvad var din opfattelse af hvad du ville få ud af at bo her?

Gør du ting her du ikke havde mulighed for hvor du boede før?

Hvad betyder det for dig at bo her?

2. Hverdag og brug af byen (gennem lokale aktiviteter, foreninger, indkøb, institutioner)

Hvordan bruger du byen i dagligdagen? Prøv at beskriv en typisk hverdag her?

Hvilke foreninger, institutioner, Indkøbsmuligheder er der her?

På hvilken måde bruger du dem i dagligdagen?

Hvad betyder det at der er disse muligheder?

Hvilke rammer er der for fælles aktiviteter?

- Fællesarealer? Idrætsplads? Skolen?

Hvilken rolle spiller naturen i din hverdag?

- Hvor opsøger du den, og hvordan bruger du den?

Hvad bruger du tid på i din hverdag her som ikke ville være muligt hvis du boede et andet sted?

3. Tilknytning og tilhørsforhold og til byen

Hvordan oplever du at bo her?

Hvad er det vigtigste for dig der hvor du bor?

Hvad betyder det for dig at bor her?

Hvad gør (byen) til et godt sted at bo?

På hvilken måde påvirker det din hverdag at du bor her?

Føler du dig hjemme? (også uden for dit eget hjem?)

Oplever du at der er noget der binder dig til byen?

- Er du en del af lokalsamfundet?

Hvad er det der gør at du bliver boende her?

- Har du på et tidspunkt overvejet at flytte herfra? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad kunne evt. få dig til at flytte?

På hvilken måde har byen forandret sig mens du har boet her?

- Fraflytning, evt. skolelukning...

Hvilke tanker gør du dig om byen i fremtiden?

4. Lokale relationer og lokale fællesskaber

Hvordan oplever du det sociale liv her?

Hvordan er du sammen med naboer og andre beboere i byen?

- Hilser på hinanden, mødes i foreningslivet, gode venner?

Betyder nærheden til naboer/bekendte/venner noget i hverdagen?

Hvordan oplever du fællesskabet i byen?

Hvilken rolle spiller fællesskabet for din oplevelse af byen?

Hvad betyder fællesskabet i hverdagen?

Hvad gøres der for at understøtte fællesskabet i byen?

- Hvem gør noget? Hvem deltager? Hvem betaler?

Hvordan oplever du det lokale engagement her i byen?

- Både i dagligdagen, men også til arrangementer som byfester, idrætsuger mm.

5. Pendling(mobilitet) og aktiviteter uden for byen

Hvad betyder byens beliggenhed for dig?

Oplever du til tider at du må tilpasse din hverdag efter at du bor her?

- Hvor langt har du til arbejde?
- Er det nødvendigt at i har flere biler?
- Bruger du offentlig transport?
- Hjemmearbejdsdage?
- Internettet?
- Tidligere hjem pga. Offentlig transport, manglende fritidstilbud mm.

Er der noget du savner/mangler ved livet her i (byen)?

- Noget du kan finde andre steder, måske i større byer eller i andre områder?

6. Diskurser om og italesættelsen af byen og yderområder

Hvordan vil du beskrive det område du bor i?

Hvad mener du om debatten om Udkantsdanmark, yderområder og landdistrikter?

Påvirker det dit syn på din landsby?

- Mener du at du bor i et yderområde?
 - o Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvordan oplever du at det at bo i et yderområde?
- På hvilken måde oplever du i dagligdagen de problemer der oftest forbindes med Udkantsdanmark?
 - o Fraflytning, tomme bygninger, skolelukninger

Afsluttende bemærkninger

Er der noget du mener vi ikke har været inde omkring?

Noget du vil uddybe eller mangler at få sagt?

Afsluttende informationer og tak!

Bilag 2 - Interviewguide – fokusgruppeinterview

Indledende præsentation af mig, specialets fokusområde og interviewets forløb.

Formål

Formålet med interviewet her og specialet i sin helhed er at undersøge stedtilknytningen i en landsby.

Interviewet vil omhandle hvilke forståelser der er forbundet hermed og hvilke erfaringer, tanker og holdninger i har og gør jer om at bo i Hundelev.

Spilleregler i interviewet

I skal føle jer fri til at diskutere emnerne. Jeg søger ingen bestemte svar, jeg er blot interesseret i at høre jeres tanker, erfaringer og holdninger til emnerne

Jeg har et par indledende spørgsmål som i hver især bedes besvare og derefter præsenterer jeg nogle temaer som jeg gerne vil at i fortæller om, diskuterer i mellem jer og udveksler jeres meninger og holdninger til emnet

Jeg regner ikke med at i sidder med dem samme oplevelse af emnerne, så i skal endelig ikke holde jer tilbage hvis der er noget i mener anerkendes eller er uenige i noget der bliver sagt

Jeg optager interviewet, men det er blot for at understøtte min egen hukommelse, og i vil fremgå helt anonymt i min rapport

Har i nogle spørgsmål inden vi starter?

Præsentation af informanter:

Først vil jeg gerne hvis i vil præsentere jer selv

Navn

Alder

Civilstand (og børn)

Uddannelse og erhverv

Bor i eller uden for byen?

Hvor lang tid har du boet i Hundelev?

1. Tilflytning og bopæl i byen

Det første tema vil handle om jeres valg om at bosætte jer i Hundelelev. Jeg vil gerne høre hvad baggrunden var, hvorfor lige Hundelelev og hvorfor i bor her i dag og bliver boende.

Beskriv hvordan du/i kom til at bo her?

Hvad lå til grund for valget om at bosætte dig i Hundelelev?

Hvad betød mest for dig da du valgte at bosætte dig her?

Hvor længe har du boet her?

Hvor boede du/i før?

Hvordan oplevede du at flytte her til?

Hvilke forestillinger gjorde du dig om at bo her?

Har det levet op til forventningerne?

Hvis i skulle beskrive det at bo i Hundelelev til nogle "udefra" hvilke nøgleord ville i så bruge?

2. Hverdagen i Hundelelev – brug af byen

Dette tema er lidt mere jordnært. Det handler om jeres hverdag i Hundelelev. Jeg vil gerne høre lidt om hvordan jeres hverdag fungerer. Hvordan har i indrettet jeres families hverdag mht. børnepasning, job, transport, indkøb, fritid mm. Hvilke tanker gør i jer herom?

Prøv at beskrive din/jeres hverdag

Hvordan ordnes transport, børnepasning, skole, indkøb mm.?

Hvilke muligheder for fritidsaktiviteter er her? Hvilke foreninger er her?

På hvilken måde bruger du dem i hverdagen?

Hvilke rammer er der for fælles aktiviteter i byen?

Fællesarealer, idrætsplads, skov? Bliver de brugt og til hvilke arrangementer?

Er der opbakning til disse arrangementer?

Hvad bruger du tid på her i byen, som du ikke kan andre steder?

Hvad betyder byens beliggenhed for dig?

Oplever du til tider at du må tilpasse din hverdag efter at du bor her?

Hvor langt har du til arbejde?

Er det nødvendigt med flere biler?

Benytter du offentlig transport?

Hjemmearbejdsdage?

Internettet?

Er der noget du mangler/savner her i hverdagen, som måske findes andre steder?

I andre byer?

Storbyer?

I landområdet?

3. Tilknytning og tilhørsforhold til byen

Temaet her handler om jeres tilknytning til byen. Jeg er interesseret i at høre om hvordan i oplever at bo her og hvad det betyder for jer at bo her. Særlig hvad Hundeleve (stedet) betyder for jer?

Beskriv din/jeres tilknytning til byen.

Har du rødder her?

Hvordan oplever du at bo her?

Hvad er det vigtigste for dig der hvor du bor?

Hvad betyder byen for dig? Og for at du bor her?

Nærhed, genkendelighed, følelse af hjemlighed, her hører jeg til?

Eller blot en base, ingen tilhørsforhold?

Hvad gør Hundeleve til et godt sted at bo?

Området, stedet, naturen, naboer?

På hvilken måde påvirker det din hverdag at du bor her?

Føler du dig hjemme? – (Uden for dit hjem/hus?)

Hvad binder dig til byen?

På hvilken måde er du en del af lokalsamfundet?

Hvad er det der gør at du bliver boende her?

Har du på et tidspunkt overvejet at flytte herfra? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvad kunne evt. få dig til at flytte?

4. Lokale relationer og lokale fællesskaber

Med dette tema vil jeg gerne høre jeres meninger om de lokale fællesskaber i Hundeleiv. Jeg er interesseret i jeres tanker omkring de sociale liv i Hundeleiv.

Man hører tit at 'alle kender alle' på landet og i landsbyerne. Men hvordan fungerer lokalsamfundet? Af emner jeg gerne vil ind på er eksempelvis jeres netværk i byen, nærheden i lokalområdet, oplevelsen af fællesskaberne. Men også hvad der gøres for at understøtte, opretholde og udvikle fællesskaber og hvilke udfordringer er der i forhold hertil?

Hvordan oplever du det sociale liv her?

Prøv at beskrive dit/jeres netværk

Forhold til venner, naboer, andre i byen?

Prøv at beskrive byens sociale liv/traditioner.

Hvordan er du sammen med naboer og andre beboere i byen?

Hilser på hinanden, mødes i foreningslivet, gode venner?

Betyder nærheden til naboer/bekendte/venner noget i hverdagen?

Hvordan oplever du fællesskabet i byen?

Hvilken rolle spiller fællesskabet for din oplevelse af byen?

Hvad betyder fællesskabet i hverdagen?

Hvad gøres der for at understøtte fællesskabet i byen?

Hvem gør noget? Hvem deltager? Hvem betaler?

Hvordan oplever du det lokale engagement her i byen?

Både i dagligdagen, men også til arrangementer som byfester, idrætsuger mm.

5. Diskurser om og italesættelse af byen og yderområder

Det sidste tema omhandler opfattelsen af landsbyer og områderne uden for de store byer i Danmark. Jeg er interesseret i at høre jeres opfattelse af jeres landsby, hvad der gør det til et godt sted at bo og leve. Men også hvordan byen har udviklet sig og hvilke tanker i gør jer om jeres fremtid i byen og om Hundeleivs fremtid.

Derudover vil jeg gerne hvis i vil diskutere debatten om landsbyer og yderområder i Danmark.

Hvad er det gode ved byen?

Hvad er det der gør at du bliver boende her?

På hvilken måde har byen forandret sig mens du har boet her?

De sidste 10 år, de sidste 5 år?

Hvilke tanker gør du dig om byen i fremtiden?

- Hvordan tror du/I, at byen vil udvikle de næste 10 år?
- Hvad kunne du/I ønske jer af udvikling

Hvordan vil du beskrive det område du bor i?

Hvad mener du om debatten om Udkantsdanmark, yderområder og landdistrikter?

Påvirker det dig, din hverdag og dit syn på din landsby?

Mener du at du bor i et yderområde?

Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvordan oplever du at det at bo i et yderområde?

På hvilken måde oplever du i dagligdagen de problemer der oftest forbindes med Udkantsdanmark?

Fraflytning, tomme bygninger, skolelukninger

Afsluttende bemærkninger

Er der noget du mener vi ikke har været inde omkring?

Noget du vil uddybe eller mangler at få sagt?

Afsluttende informationer og tak!